

Täysistunto

Torstai 30.11.2017 klo 16.02—22.05

Täysistunto alkoi klo 16.02. Täysistunto päättyi klo 22.05.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Arto Satonen (16.02—18.08 ja 21.58—22.05), ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (18.08—19.28) ja puhemies Maria Lohela (19.28—21.58).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

2.1. Suullinen kysymys omaishoidon tuen määrärahoista (Merja Mäkisalo-Ropponen sd)

Suullinen kysymys SKT 168/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Edustaja Mäkisalo-Ropponen.

Keskustelu

16.02 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd:** Arvoisa puhemies! Tällä viikolla vietetään omaishoitajien viikkoa. Omaishoitajat tekevät pyyteetöntä työtä, ja he ansaitsevat kaikkien meidän kiitoksen. Omaishoidon tuki on pieni korvaus siitä arvokkaasta työstä, mitä omaishoitajat tekevät, toisinaan jopa jaksamisen äärirajoilla. Viime viikolla eräs 85-vuotias omaishoitaja kertoi minulle, ettei millään jaksaisi, mutta 60 vuotta sitten tuli alttarilla luvattua ja lupaukset on pidettävä. Hän kuitenkin toivoi, että saisi huilata edes välillä.

Monella paikkakunnalla on kuulunut huolestuttavia viestejä siitä, että omaishoitoon käytettävät rahat ovat kunnissa loppuneet kesken vuoden. Arvoisa ministeri Saarikko, miten tässä on näin päässyt käymään?

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

16.03 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Mäkisalo-Ropponen totesi, tällä viikolla on mahdollisuus erityisellä tavalla kiinnittää yhteiskunnallinen huomio niihin kymmeniintuhansiin ihmisiin, jotka kantavat hoivan ja hoidon vastuuta omasta läheisestään. Oma arvionne myös tuosta joukosta, [Keskeltä: Kiitos heille!] joka läheistään hoitaa, pitää paikkansa. Kun Suomi ikääntyy, elämme yhä vanhemmiksi. Se tarkoittaa, että myös läheistään hoitavien henkilöiden ikä on nousussa. On aivan tavallista, että yli 85-vuotias mies tai vaimo hoitaa puolisoaan.

Toinen puoli omaishoitoa ovat tietenkin sitten ne perheet, joissa arki on enemmänkin lapsiperheen arkea ja vaikkapa sairastuneen tai vammaisen lapsen hoitoa. On tärkeää, että muistamme omaishoitajien joukon kokonaisuutena ja ne hyvin erilaiset syyt ja elämäntilanteet, missä omaishoitoa toteutetaan.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.05 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Omaishoitajia, jotka jäävät ilman tukea, ei ministerin vastaus taida nyt kyllä lohduttaa. Rahat ovat loppu, mutta omaishoitajat eivät voi työtään lopettaa kesken.

Eduskunnassa ryhdytään käsittelemään ensi viikolla vuoden 2018 budjettia, ja silloin on mahdollista vielä tehdä lisäyksiä harkinnanvaraisiin menoihin. Kysynkin, ministeri Saarikko: eikö nyt olisi oikea paikka ja oikea aika hoitaa tämä omaishoitajien rahoitusasia kuntoon ja varmistaa näille ihmisille riittävä apu ja tuki, jonka he varmasti ovat ansainneet?

16.06 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän kysymykseen on ilo vastata, että kyllä, tämä asia hoidetaan kuntoon. Sipilän hallitus lisää omaishoitajien tueksi yhteisiä varojamme vuosittain 75 miljoonaa enemmän kuin edellinen hallitus. Tämä itse asiassa oli tämän hallituksen sosiaalipolitiikan keskeisimpiä painopisteitä juuri siksi, että omaishoitajat ovat niitä ihmisiä, jotka harvemmin pääsevät juuri elämäntilanteestaan johtuen pitämään meteliä asiastaan vaan ovat maan hiljaisia, lähimmäisenrakkauden nimissä tekemistään toteuttavia suomalaisia.

Me olemme satsanneet siis lisää rahaa siihen, että esimerkiksi kunnilla olisi parempi mahdollisuus toteuttaa vapaapäiväjärjestelyjä, antaa vertaistukea, valmennusta ja koulutusta tuohon tärkeään tehtävään, jossa harva selviää yksin. Oma huomioni on tällä vaalikaudella kiinnittynyt erityisesti siihen, mitä ratkaisuja löytäisimme omaishoitajan oikeutetun vapaapäivän ajaksi sille omaishoidettavalle ja sijaishoidon ratkaisuihin, [Puhemies koputtaa] jotka eivät monestikaan tyydytä siellä käytännön tasolla. [Markku Rossi: Vastaus osui ja upposi!]

16.07 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On hienoa, että hallitus on panostanut omaishoitoon. Tämä ei ole kuitenkaan poistanut sitä perimmäistä ongelmaa, että omaishoitajilla ei ole riittävää oikeusturvaa eikä lainsäädäntöä takanaan. Ongelmaksi onkin muodostunut omaishoitoon liittyvä määrärahasidonaisuus, johon edustaja Mäkisalo-Ropponenkin äsken puuttui, ja meiltä puuttuu valtakunnalliset yhtenäiset kriteerit. Tämä on käytännössä tarkoittanut sitä, että eri puolilla Suomea omaishoitotosopimuksia ei enää tehdä, koska määrärahat kunnissa ovat loppu. Toinen ongelma, joka on

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

syntynyt, on, että kriteerien tasoa on nostettu niin korkealle, ettei sopimuksia tehdä kuin vasta erittäin vaativissa hoitotilanteissa.

Arvoisa puhemies! Tiedän, että olette tiedostaneet tämän tilanteen. Kysynkin teiltä, ministeri Saarikko: kuinka aiotte tähän puuttua?

16.08 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kiljunen, te olette toiminut aktiivisessa kansalaisjärjestötyössä omaishoitajien parhaaksi ja tunnette monia käytännön kysymyksiä. Samanlaisia yhteydenottoja olen tässä tehtävässä saanut, ja on tunnistettava ja tunnustettava, että kunnissa on isoja eroja tämän kysymyksen hoidossa. Me voimme lailla säädellä tiettyjä minimireuna-ehtoja, mutta käytännön määrittelytyö näissä kysymyksissä jää kuntien harteille.

Tässäkin kysymyksessä joudun viittaamaan — ja saan viitata — tulevaan sote-maakuntaudistukseen. Meillä on ollut pitkä yhteiskunnallinen keskustelu siitä, pitäisikö omaishoitajien tuen palkkioiden maksatus siirtää vaikkapa Kelalle ja sitä kautta kansallisesti yhdenvertaiseksi. Tähän ei kuitenkaan vielä ole päästy. Valitsimme tällä hallituskaudella painopisteeksi satsaamisen enemmänkin tähän laadulliseen tukeen, mutta tulevat maakunnat yhtenäistävät tukikäytännöt nykyisistä sadoista eri ratkaisusta 18 maakunnan yhteiseksi ratkaisuksi, ja nyt on huolehdittava siitä, että parhaat käytännöt [Puhemies koputtaa] ja omaishoitajien oikeutukset ovat jatkossa koko maakunnan käytäntöjä.

16.09 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Omaishoitaja voi olla nuori tai vanha. Perussuomalaiset ovat esittäneet vaihtoehtobudjetissaan lisää resursseja omaishoitajien toimintakyvyn tukemiseen. Me perussuomalaiset teimme Espoossa valtuustoaloitteen, jolla kaikki omaishoitajat, joilla on voimassa oleva omaishoitosopimus, pääsevät liikkumaan ja uimaan maksutta. Olemme nostaneet tämän esille myös meidän vaihtoehtobudjetissamme, ja kysymmekin: voisiko tällaisen Espoon mallin jalkauttaa ympäri Suomea?

Toinen kysymykseni koskee juurikin tätä tukea, tuen määrää, ja sitä, tulisiko sen olla veroton. Omaishoitajan tuki on liian pieni, kun ajattelee sen työn määrää, mitä omaishoitaja tekee. Ja kysyn myös tästä, minkä, ministeri, mainitsitte: olisiko mahdollista, että Kela maksaisi tätä tukea?

Kolmantena, vai lieneekö jo neljäs tärkeä asia, nostan esiin sijaishoidon. Sijaishoitopaikka ei saa olla pelkkä säilöönottopaikka, [Puhemies koputtaa] vaan omaishoidettavan pitää saada hyvä hoito.

16.10 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Juvonen, te käytitte ansiokkaan esimerkin kotikaupungistanne, ja toivottavasti tämänkin keskustelun perusteella kuntavaltuutetut eri puolilla Suomea tarttuvat tuohon mahdollisuuteen. Mitään estettä sille ei ole, ja kuten todettua, kuntia on nimenomaan valtionosuuksin lisärahoitettu omaishoidon järjestelyihin myös siitä kestävämmästä syystä, että on ollut kuntia, jotka ovat vaikkapa kesken vuoden muuttaneet kriteerejä, tai rahat ovat omaishoidossa loppuneet. Onneksi on nyt myös alueita, ymmärtääkseni esimerkiksi edellisen kysyjän kotimaakunta Etelä-Karjala, missä on pystytty jo maakunnan kokoisesti yhtenäistämään kriteerejä.

Jaan huolenne siitä, hyvä edustaja Juvonen, että nimenomaan nämä sijaishoidon ratkaisut ovat asia, johon meidän yhteiskunnallisesti pitää kiinnittää nyt eniten huomiota, jotta

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

vapaapäiväoikeus aidosti toteutuu. Ei ole oikeudenmukaista, jos vapaapäivää viettävä omaishoitaja joutuu palaamaan kotiin pelon kanssa siitä, [Puhemies koputtaa] että oma läheinen palaa huonommassa kunnossa tai jotenkin epätasapainoisena, vaikkapa muistisairas ihminen, siihen omaan arkeen, jossa omaishoitaja [Puhemies koputtaa] jatkaa hoitotyötään.

16.11 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Omaishoitajat eivät ole yhtenäinen joukko vaan he elävät hyvin erilaisissa elämäntilanteissa: osa hoitaa kotona vammaista lasta ja osa hoitaa vanhenevia vanhempiaan tai puolisoa tai muuta läheistä, niin kuin ministerikin tuossa äsken totesi. Se, mikä omaishoitajia yhdistää, on paitsi huoli hoidettavan läheisen jaksamisesta myös se, että omasta jaksamisesta huolehtiminen helposti unohtuu. No, omaishoitajien kohdalla iso kysymys on ollut se, että laitoshoidon alasajaminen ei ole tarkoittanut sitä, että kotiin tuotavien palveluiden kapasiteettia olisi nostettu riittävästi, ja nämä riittämättömät kotiin tuotavat palvelut vaikeuttavat myös omaishoitajien arkea. Silloin kun itse työskentelin vielä lähihoitajana terveyskeskuksen vuodeosastolla, törmäsin usein ongelmaan, jossa intervallijaksolle hoidettavaksi tullut omaishoidettava oli suurin piirtein yhtä väsynyt kuin hoitajana sinne osastolle tullut omainen. [Puhemies koputtaa] Kysynkin: miten hallitus aikoo huolehtia omaishoitajien jaksamisesta [Puhemies koputtaa] sekä riittävästä ja laadukkaista kotihoidon palveluista?

16.13 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Omaishoito on yksi osa hallituksen ikäihmisten muutosohjelmaa, kärkihanke, jonka toinen osa-alue on kotihoidon kriteerien ja organisoinnin parantaminen. Mutta sitten minusta tähän liittyy keskeisenä parina tälle omaishoidolle ikäihmisten perhehoidon kehittäminen. Se on aiheena vielä verrattain uusi. Suomessa on tällä hetkellä viimeisten lukujen mukaan muistaakseni vain joitain satoja ikäihmisiä, jotka ovat perhehoidossa. Se on välimuoto omaishoidosta ja raskaammasta tehostetusta palveluasumisesta. Minusta tuo perhehoito — joka on siis lakisääteinen muoto, ja palkkiot on määritelty lakisääteisesti, yhteiskunnallinen toimintamuoto ikäihmisille ikään kuin lastensuojelun tavoin — voisi olla hyvä pari omaishoidolle niihin tilanteisiin, kun omaishoitaja pitää vapaapäiväänsä. Hoidettava voisi olla tämäntyyppisissä perhehoidon ratkaisuissa niiden päivien ajan, kun hoidettava on oikeutettu ratkaisuun omaishoitajan ollessa vapaalla. [Puhemies koputtaa] Joitain kuntia Suomessa näin jo toimii.

16.14 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me edellytämme lainsäädännöltä sitä, että kohtelemme kansalaisiamme yhdenvertaisesti, ja samalla me elämme täällä Suomen 100-vuotisjuhlavuotta. Siitä huolimatta riippuen siitä, asuuko ihminen Utsjoella vai Hangossa, Tampereella vai Kuopiossa, häntä kohdellaan omaishoidossa eri kriteerein, ja myös rahoitus riippuu asuinpaikkakunnasta. Kuten entinen kollegani hyvin sanoi, tuntuu välillä siltä, että tässä salissa etenevät sellaiset asiat, joita kukaan ei kannata, kun taas sellaiset asiat, joita me kaikki kannatamme, eivät etene mitenkään. Siksi kysyn, ministeri Saarikko: voisiko nyt, kun sote-uudistus on tulossa, siinä samassa yhteydessä yhdenmukaistaa myös omaishoidon kriteerit ja rahoituksen niin, että kaikki suomalaiset olisivat samassa asemassa lain edessä?

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

16.15 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymyksessänne oli monta tärkeää osuutta. Kyllä, uskon niin, että pitkäjänteisenä yhteiskunnallisena tavoitteena tuen kriteerien yhtenäistäminen ja palkkion maksatuksen yhtenäinen taso on varmasti mahdollista. Viime vaalikaudellahan omaishoidosta tehtiin laaja kansallinen kehittämisohjelma, jossa tätäkin aihetta pohdiskeltiin. Sote-maakuntauudistus tuo minusta kuitenkin jo merkittävän parannuksen, kun kuntien nykyiset hyvin erilaiset käytännöt yhtenäistetään maakunnan kokoiseksi, ja silloin tärkeää on vain se, että poimitaan ne nykykunnista parhaat käytännöt ja parhaat mahdollisuudet juuri virkistytymiseen, tukeen, koulutukseen ja valmennukseen ja vapaapäivien mahdollisuuksiin sen palkkion maksatuksen lisäksi.

Ja kun, edustaja, nostitte esiin aseman Suomessa, 100-vuotiaassa isänmaassa, on kuitenkin ilo todeta, että eurooppalaisessa vertailussa suomalainen omaishoidon lainsäädäntö ja omaishoitajan aseman tunnustautuminen [Puhemies koputtaa] ovat poikkeuksellisen korkealla tasolla.

16.16 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Omaishoitajat — läheisestään, omaisestaan huolehtivat ihmiset — tekevät äärimmäisen arvokasta työtä, mutta työ on usein myös raskasta, ja siksi, kun me neuvottelimme pääministeri Sipilän hallitusta, me sovimme, että yksi keskeinen painopiste tällä hallituskaudella on se, että omaishoitajien tilannetta helpotetaan. Joku kysyi, kuinka omaishoitaja jaksaa, ja pyrimme panostamaan lisää voimavaroja ja kehittämään lainsäädäntöä, että omaishoitajat jaksavat arvokkaassa työssään.

Ministeri Saarikko, tuossa jo avasitte kärkihankkeen etenemistä, mutta toivon, että vielä kerran kerrotte, kuinka paljon lisärahaa on tulossa omaishoidon kehittämiseen. On hyvä myöskin todeta, että kehitämme kaikenikäisten omaishoitoa: niin iäkästä, muistisairasta puolisoaan hoitavan omaishoitajan kuin vammaista pientä lasta hoitavan omaishoitajan asemaa. Toivon, että kerrotte vielä, miten tämä kärkihanke on edennyt ja millä tavalla erityisesti lastaan hoitavien omaishoitajien asemaa tällä eduskuntakaudella [Puhemies koputtaa] helpotetaan.

16.17 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Sarkomaa totesi, sosiaalipolitiikan painopisteeksi valittiin omaishoitajien aseman parantaminen ja sitä kautta tietysti myös kotona hoidettavien omaishoidettavien asema. Puhumme isosta yhteiskunnallisesta joukosta, jos pelkästään omaishoitajia on useita kymmeniätuhansia. Me sovimme toteuttavamme tämän yhteiskunnallisen muutoksen lisäämällä rahaa, parantamalla lainsäädäntöä, takaamalla esimerkiksi paremmat vapaapäiväoikeudet. Mutta tämän lisäksi, jotta muutos tapahtuisi myös käytännössä, jokaiseen tulevaan maakuntaan, mukaan lukien erikseen pääkaupunkiseudulle, asetettiin muutosagentti vastaamaan juuri käytännön toimenpiteisiin, jotta hoitopolut ja yhteiskunnan tuki kotihoitoon, perhehoitoon ikäihmisille ja ennen kaikkea tähän omaishoittoon voisivat olla nykyistä sujuvampia. Ja on ollut hienoa nähdä, että eri puolilla Suomea paljon hyvää tapahtuu aiheen parissa.

16.18 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Omaishoitajien hoitopalkkio on veronalaista tuloa, josta siis suoritetaan ennakonpidätys. Omaishoitajat usein ihmettelevät, miksi he siitä pienestä palkkiostaan joutuvat vielä maksamaan veroa. Kun

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

tiedämme sen, miten suuren yhteiskunnallisen kustannussäästön omaishoitajat tuovat arvokkaan työnsä mukana, niin kysyn teiltä, valtiovarainministeri Orpo: oletteko valmis siihen, että omaishoitajien hoitopalkkiosta poistettaisiin verotus, että se tulisi verosta vapaaksi tuloksi?

16.19 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin täytyy sanoa, että omaishoitajat tekevät aivan äärettömän tärkeää työtä läheistensä eteen, raskasta työtä, mutta myöskin tiedän sen arvon, mikä sillä on yhteiskunnalle, että ihmiset pyyteettömästi tekevät sitä työtä, joka, jos yhteiskunta sen kaiken joutuisi hoitamaan, olisi valtava potti, ja siitä täytyy olla kiitollinen.

Tämä verokysymys on ollut moneen kertaan esillä. Se ei ole nyt aktiivisesti ollut selvityksessä. Siinä lieenee yksi ongelma se, että silloin se ei kerryttäisi eläkettä. Mutta tämä on ehdottomasti asia, jota mielestäni, kun omaishoitoa pidemmällä aikavälillä tarkastellaan, on myös syytä pohtia. Mutta nyt se ei ole missään aktiivisesti ollut selvityksessä.

16.20 Hannakaisa Heikkinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tärkein teko omaishoitajien tasapuolisen kohtelun eteen on se, että mahdollisimman moni omaishoitaja pääsee virallisen omaishoidon tuen piiriin. Sen takia tämä panostus omais- ja perhehoitoon, 95 miljoonaa euroa vuodessa, on valtavan tärkeä teko tältä hallitukselta.

Tässä on noussut jo esille se, että tärkein omaishoitajan jaksamista auttava tekijä on se, että hän voi turvallisesti ajatella, että vapaapäivien aikana omainen voi hyvin ja tulee hyvillä mielin, tasapainoisella mielellä kotiin. Perhehoito on mahdollittoman hyvä sijaishoidon muoto, mutta on kurjaa, että monin paikoin tästä ei tiedetä oikeastaan mitään. Joku on sanonut minulle: tämmöinen huutolaisuus, mitenkä te tällaista asiaa ajatte. Eli he eivät tiedä edes, mistä perhehoidossa on kyse. [Puhemies koputtaa] Siksi kysynkin vielä ministeriltä: mitä voimme tehdä, jotta tietoisuus perhehoidosta lisääntyy?

16.21 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perhehoito on toimintamuotona tutumpi lastensuojelun parista. Se on itse asiassa lainsäädännössä lastensuojelussa valtavirtapyrkimys.

Ikäihmisten puolella asia on uudempi, ja se perustuu eri tavoin kuin vaikkapa tehostettu palveluasuminen aidosti moniammatilliseen taustaan. Esimerkiksi ihminen, joka miettii elämänsä uran jatkosuuntaa, voi päätyä uudeksi ammatikseen perustamaan perhehoitokodin. On myös kuntia — itse asiassa tietojeni mukaan on toistaiseksi vain yksi kunta, omassa kotimaakunnassani Kaarina, joka on julkisin varoin perustanut perhehoitokylän ja sittemmin sopinut hoitajasopimussuhteen yksittäisten perhehoitajien kanssa. Voi olla myös oma koti, johon ikäihmisiä ottaa hoitoonsa. Ja tietenkin tämän kaiken on täytettävä laatu-standardit, kriteerit, myös lääkityksen ja hoivan ja hoidon osalta. Aihe on perin uusi, ja toivoisin, että nyt kun maakunnallista valmistelua sotessa [Puhemies koputtaa] eri puolilla tehdään, tätäkin tutkittaisiin ikäihmisten hoidon vaihtoehtona.

16.22 Veronica Rehn-Kivi r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman, arvoisa puhemies! Omaishoitajamme tekevät valtavan tärkeää työtä, niin kuin tässä on yhteisesti todettu, ja he kuuluvat siihen ryhmään ihmisiä, jotka eivät yleensä valita jaksamisestaan. Siksi meillä on entistä isompi vastuu siitä, että meillä on järjestelmä, joka antaa todelliset mahdollisuudet heille hengähtää. Tänä päivänä kokemukset vaihtelevat suuresti eri kunnissa,

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

sekä järjestelyt että rahalliset korvaukset ovat erilaiset, ja tiedämme todella vähän siitä, miltä omaishoitajien tukeminen näyttää käytännössä, ja kyse ei ole vain rahasta. Kysynkin siksi ministeriltä: miten omaishoitajien vapaapäiviä tullaan käytännössä järjestämään sote-uudistuksen jälkeen, ja mistä näitä sijaishoitajia löytyy?

16.23 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nimenomaan tämän hallituksen muutoksena omaishoitajien vapaapäiväasemaa parannettiin, niin että kaikki sopimuksen tehneet omaishoitajat pääsivät vapaapäiväoikeuden piiriin, ja nyt kuntien on huolehdittava siitä, että tämä lakisääteinen oikeus voi käytännössä toteutua eli sijaishoitoratkaisut järjestyä. Siksi kerroin yhden vaihtoehdon, tuon perhehoidon kehittämisen, ja käytännössä vaikkapa tehostetun palveluasumisen ratkaisut ovat niitä toisia käytännön vaihtoehtoja.

Mutta tilanne on hyvin erilainen. Nostitte, edustaja, kysymyksessänne esiin tämän taloudellisen tuen. Se on yksi tapa kehittää omaishoitajan asemaa, ja toinen puoli on tämä laadullinen tuki, ikään kuin yhteiskunnallinen arvostus, joka tulee järjestelmämme kautta erilaisena tukena, jotta omaishoitajan työtä voi jaksaa tehdä. Tätä kenttää voi vielä laajentaa sillä ajattelulla, että omaishoitajien tilanne on sellainen, että valtavirta on 75–84-vuotiaita omaishoitajia mutta on myös lastaan hoitavia omaishoitajia, ja heidän tarpeensa ovat kovin toisenlaisia. [Puhemies koputtaa] Sekin kärkihankkeessa on hallituksessa huomioitu.

16.24 Kimmo Kivelä sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Omaishoitoon liittyy kysymyksiä, joista ei käydä tarpeeksi julkisuudessa keskustelua. Otan esimerkin vaikkapa siitä, että kuntaliitostilanteissa uudessa kunnassa onkin erilainen omaishoidon korvauskäytäntö. Tämä on monelle tullut yllätyksenä. Sitten on paljon naisia, 55 vuotta ylittäneitä, jotka ovat toisella paikkakunnalla työssä, eivät ole omaishoitajien piirissä mutta saattavat käydä useamman kerran viikossa hoitamassa iäkkäitä vanhempiaan, käytännössä omalla kustannuksellaan ajavat satoja kilometrejä viikossa tai käyttävät julkisia kulkuneuvoja. He eivät ole minkäänlaisten korvausten piirissä. Onko luvassa, ministeri, että tätä kriteeristöä tarkistettaisiin?

16.25 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tulkitsen, että kysymyksenne viittaa siihen tunnistamattomaan omaishoittoon, jota yhteiskunnassa tehdään ei niinkään sopimuksen puitteissa vaan jota voi kai tulkita omaishoidon ja lähimmäisvastuun, oman läheisen auttamisen, rajamaastossa olevaksi asiaksi, joka joskus kuormittaa enemmän ja joskus vähemmän. Tämä on suurimman osan suomalaisista arkipäivää sukupolvien välillä. Jatkossa se tulee olemaan sitä yhä enemmän, ja tässä kohti katsoisin rohkeasti suomalaisten työnantajien suuntaan. Me olemme käymässä keskustelua pienten lasten hoitoon liittyvistä joustoista työelämässä ja perheystävällisistä työelämästä. Perhettä on myös oma ikääntyvä läheinen, vaikkapa oma vanhempi, jonka hoidosta haluaa kantaa vastuuta. Olisi arvokasta ja upeaa, jos työnantaja tunnistaisi tämän myös oman työntekijänsä elämässä ja arjessa ja saisi sitä kautta varmasti myös tuotavuutta omalle työlleen työyrityksessä tai julkisella puolella, kun tietäisi, [Puhemies koputtaa] että työntekijällä on mahdollisuus järjestää koko elämänsä arjen asiat hyvin.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Vielä lisäkysymys, edustaja Kymäläinen.

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

16.26 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olisi epä-älyllistä olla kiittämättä hallitusta siitä, että on lisäpanostuksia omaishoitajien tukemiseen tällä hallituskaudella tehty, mutta valitettavaa on, että se ei ole riittävää. Tiedätte, ministeri Saarikko, varmasti hyvin, että meillä on 400 000 omaishoitajaa, jotka eivät ole tuon sopimus oikeuden piirissä.

Ajattelepa kenen tahansa meidän kohdalle olla omaishoitaja, miten raskaassa tilanteessa tämä henkilö, omaishoitaja, on, koska usein tuo omaishoitajasuhde päättyy hoidettavan kuolemaan? Monet iäkkäät ihmiset toki oman puolisonsa kanssa uupuvat, mutta usein tämä rasti kohdistuu ruuhkavuosia eläviin ihmisiin. Hoidetaan äitiään tai isäänsä suurella rakkaudella ja menetetään, ja silloin kysymys kuuluu, miten tuo kuntoisuus tulevassa tulee huolehdittua, puhumattakaan jos tuo huollettava on oma lapsi, jolloin voi olla vuosikymmenten työ edessä.

16.28 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Rohkenen kyllä todeta, että minusta hallituksen panostus, 75 miljoonaa vuodessa lisärahaa omaishoitoon, ei nyt erityisen pieni satsaus näinä talousaikoina ole ollut. Totean enemmänkin, että ongelmia omaishoidossa on tietysti edelleen tuen tasossa mutta vielä enemmänkin siinä, että juuri tuo käytännön oikeutus vapaapäiviin voitaisiin toteuttaa. Minusta on hätkähdyttävä tieto, että käsitykseni mukaan vain noin puolet omaishoitajista pitää heille oikeutetut vapaapäivät eli sitä ei ole riittävänä järkevästi järjestetty. Samalla katson kiitoksella suomalaisen kolmannen sektorin suuntaan. Järjestöt tekevät hienoa työtä julkisen, kunnan työn tukena omaishoitajien jaksamisessa liikunnan ja virkistyspalveluiden avulla. Ilman sitä omaishoitajien asema olisi paljon paljon heikompi.

Viimeimmäksi haluan nostaa esiin vielä yhden keskustelussa mainitsematta jääneen ryhmän, mielenterveysongelmaisten ihmisten omaiset. [Puhemies koputtaa] Heilläkin on oikeus omaishoitoon.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys euroalueen ja yhteisen rahapolitiikan riskeistä (Laura Huhtasaari ps)

Suullinen kysymys SKT 169/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Siirrymme seuraavaan kysymykseen. Edustaja Huhtasaari.

Keskustelu

16.29 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Paavo Lipponen ja Sauli Niinistö tekivät raskaan virheen, kun he runnoivat Suomen yhteisvaluutta euroon kansaa kuulematta. Euroopan keskuspankin roskapaperiostojen kautta Suomelle on tullut noin 70 miljardin euron vastuut. Lisäksi meillä on noin 20 miljardin euron Kreikka-vastuut. Kokoomukselle tiedoksi: me emme tienaa tällä, eikä tämä ole fantastista.

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

Euroopan keskuspankin holtiton roskalainojen osto-ohjelma osaltaan pitää korkoa keinoitekoisesti alhaalla, mikä mahdollistaa ongelmamaiden velkaantumisen. Korot ovat historioitsijoiden mukaan laskeneet alimmalle tasolle 5 000 vuoteen. Tämä ei voi jatkua. Mitä hallitus aikoo tehdä ja millä tavalla hallitus on varautunut siihen, kun valtiomme korot nousevat 5 prosenttiin, takaukset lankeavat maksettaviksi ja meillä ei ole edes omaa rahapolitiikkaa?

16.30 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli mieluisa aihe, vaikka kysymys oli ehkä hieman haastava, tai olen eri mieltä sen lähtöoletuksista. Se, että me olemme liittyneet aikoinaan yhteisvaluutta euroon, on ollut hyvä ratkaisu. Se sitoo meidät eurooppalaiseen yhteismarkkina-alueeseen, sisämarkkinoihin. Niille suuntautuu 40 prosenttia meidän viennistämme. Se on ollut hyvä ratkaisu.

Euro on käynyt läpi todella vaikeita vaiheita, mutta tällä hetkellä euroalueen tilanne on kohtuullisen vakaa. Me olemme luoneet mekanismit, joilla me pystymme euroalueen valtioiden mahdollisia velkakriisejä ratkomaan, mutta me olemme myös perustaneet pankkiunionin, jolla pankkien kriisejä pystytään ratkomaan. Tällä hetkellä euroalueen talous kasvaa. On totta, että Euroopan keskuspankin tase on paisunut tässä, mutta he tekevät itsenäistä rahapolitiikkaa. Euroopan keskuspankilla on iso ja merkittävä rooli, ja he ovat nyt läheneet kiristämään tätä. [Puhemies koputtaa] Ehkä se tuo tullessaan sitä teidän kaipaamaanne korkojen nousua, mutta toivottavasti vakaan talouden merkeissä.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt on mahdollisuus pyytää lisäkysymyksiä tähän aiheeseen painamalla V-painiketta.

16.31 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oletteko te, ministeri Orpo, todella sitä mieltä, että muut Pohjoismaat tekivät virheen, kun eivät tulleet mukaan? Me olemme ainoana Pohjoismaana eurossa. Ja miksi muut Pohjoismaat eivät halua tulla euroon, jos tämä olisi menestystarina, koska siihen heitä on kyllä kehoitettu tulemaan?

Joulukuussa Emulle eli rahaliitolle haetaan uutta suuntaa, ja me perussuomalaiset vastustamme integraation lisäämistä, yhteisvastuun lisäämistä. Kun seuraava taantuma tulee — ja se tulee varmasti — euro ajautuu ylitsepääsemättömiin ongelmiin. Perussuomalaiset varoittavat tästä nyt, kuten myös monet muut asiantuntijat. Tässä on kaksi suuntaa: keskitetty liittovaltio, mikä perussuomalaisille ei käy, tai sitten ankara markkinakuri, mihin ongelmamaat eivät pysty. Tämä tulee aiheuttamaan euron hajoamisen, joten miten hallitus on varautunut euron hajoamiseen ja ajamaan Suomen etuja? [Eduskunnasta: Maailmanluokan kysymys!]

16.32 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sanon edelleenkin, että euroon liittyminen on ollut erinomainen ratkaisu Suomelta. Oli mukava huomata esimerkiksi kun Nordea mietti sijoittumistaan, että he halusivat tulla euroalueen sisälle, pankkiunionin sisälle. Tiedän, että myöskin naapurimaissa pohditaan tällä hetkellä ainakin jossain määrin pankkiunioniin liittymistä, ehkä euroon liittyminen on kauempana. Jokainen tekee omia ratkaisuja. Suomen kannalta on ollut erittäin viisas ja tärkeä ratkaisu, että me olemme myös yhteisessä valuutassa ja olemme Euroopan unionissa. Tämä hallitus on vahvasti sitoutunut euron pankkiunioniin, sisämarkkinan kehittämiseen

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

ja Euroopan unionin kehittämiseen määrätietoisesti, koska vahva Euroopan unioni ja vahva euro ovat Suomen etu.

Kuten kerroin aikaisemmassa vastauksessa, me olemme tehneet erilaisia mekanismeja, jotka tekevät eurosta tänä päivänä paljon vahvemman. Nyt seuraavassa vaiheessa meidän pitää edelleen saada riskitasoja alemmas, niin pankkijärjestelmästä kuin ylivelkaantuneilta valtioilta. Silloin me voimme nukkua kaikki yömmä vielä rauhallisemmin. Mutta tällä hetkellä tilanne menee koko ajan parempaan suuntaan.

16.33 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän sosiaalidemokraattien mielestä euroon liittyminen oli järkevää ja hyvä, järkevä tapa hoitaa suomalaisia Eurooppaan, Euroopan yhteisöön ja länsimaihin kiinni.

Kysyn nyt, kun Emun kehittämisestä, tietysti rahaliiton kehittämisestä on kysymys: miten näette sen, pitäisikö tuolla Emun kehittämisessä ottaa huomioon sosiaalisia kriteereitä eli koulutustasoa, työttömyysastetta, nuorisotyöttömyyttä, tämmöisiä tekijöitä, jotka vaikuttaisivat siihen, että se Emu koettaisiin kansalaisten mielestä vielä hyväksyttävämmäksi kokonaisuudeksi? Toivoisin, että Suomi voisi olla aktiivinen tässä politiikassa. Mitä mieltä olette näistä kysymyksistä?

16.34 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä näen tämän oikeastaan niin päin, että ei niinkään Emun eli sen rahan, valuutan, kun luodaan puitteita taloudelliselle vakaudelle ja kasvulle, vaan nimenomaan Euroopan unionin tehtävä on luoda perustaa kasvulle, luoda perustaa sille, että Euroopan unionin eri alueet ovat tasa-arvoisia, ja sen puitteissa myöskin Euroopan unionin sosiaalista ulottuvuutta pitää kehittää, ei yhteisen sosiaaliturvan suuntaan, ei yhteisvastuullisuutta sitä kautta, mutta mielestäni meidän pitäisi olla valmiit harkitsemaan kuitenkin jonkinlaisia perusstandardistoa sosiaaliturvassa, että Euroopan unionin alueella olisi mahdollisimman yhtenäinen perusta. Mutta kuitenkin se paras mahdollinen asia on se, että myöskin Euroopan unionin alueella meillä on talouskasvua, tulevaisuudennäkymiä, investointeja, työpaikkoja ja sitä kautta hyvinvointia. Paras tapa on tämä — Euroopassakin, kuten Suomessa — [Puhemies koputtaa] turvata ihmisten hyvinvointi ja tasa-arvo.

16.35 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Rohkenen kyllä olla valtiovarainministerin kanssa eri mieltä niin, että kyllä rahapolitiikka vaikuttaa ihan suoraan siihen, minkälaisia edellytyksiä on edistää kasvua ja taloudellista vakautta Euroopan kaltaisella alueella. Valuuttaunioni ei ole lainkaan ollut ongelmaton projekti. Yksi keskeinen epäkohta on se, että yhteisen valuutan ja yhteisen rahapolitiikan kautta on sidottu yhteen maita, jotka kilpailukyvyltään, palkkarakenteeltaan ja yhteiskuntarakenteeltaan ovat varsin erilaisia. Rahapolitiikkaa maat eivät voi kansallisesti tehdä, vaan finanssipolitiikka ja rahapolitiikka on tällä tavalla erotettu toisistaan.

Kun Emu-yhteistyötä nyt aiotaan kehittää, haluaisin kysyä valtiovarainministerin näkemystä siitä, miten Suomi suhtautuu sellaisiin esityksiin, joilla halutaan lisätä joustomahdollisuuksia nimenomaan työllisyyden ja kasvun edistämiseksi myöskin rahaliiton puitteissa.

16.36 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos me lisäämme joustoja meidän Emu-järjestelmäämme, niin mielestäni se on väärä suun-

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

ta. Tärkeämpää olisi se, että meillä olisi yhteiset säännöt, yhteiset pelisäännöt. Jokaisella maalla on vastuu omasta talouspolitiikastaan. Pidämme kiinni no bail-out -säännöstä, korostamme markkinakuria. Sitä kautta me pystymme mielestäni paremmin luomaan sellaista ympäristöä, joka on vakaa investoinneille ja kasvulle otollinen.

Mielestäni rahapolitiikalla, totta kai, on oma merkityksensä tässä kaikessa, mutta koheesiopolitiikka on ollut se työväline, millä Euroopan unioni on oman budjettinsa kautta pyrkinyt ja pyrkii vaikuttamaan siihen, että Euroopan unionin eri alueilla pystytään tasaamaan talouskasvua, tukemaan siellä, missä kasvu ei ole niin voimakasta. Se on ensisijainen väline siinä. Rahapolitiikalla, eurolla, yhteisellä valuutalla, sisämarkkinoilla pyritään luomaan [Puhemies koputtaa] pohjaa talouden kasvulle ja hyvinvoinnille.

16.37 Pertti Salolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tästä edustaja Huhtasaaren alkuperäisestä kysymyksestä voisi vetää sen johtopäätöksen, että hän haluaisi meidän palaamistamme markka-aikaan. Minkähänlainen tämä markka-aika oikein oli? Suomen talouspolitiikka markka-aikana oli sitä, että me devalvoimme kerran kymmenessä vuodessa — ja silloin kaksinumeroisella luvulla useimmiten. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllähän Ruotsi pärjää ihan hyvin!] Eli käsitys siitä, että se oli jonkunlaista hienoa aikaa noin rahapolitiikan osalta, on täysin virheellinen. Tämä euro on sentään tuonut meidän talouteemme jonkunlaista vakautta ja pakottaa meidät tiukempaan talouspolitiikkaan kuin tällainen oman valuutan politiikan käyttäminen.

Minua muutenkin huolestuttaa se, miksi te otatte aina esille näitä Euroopan unionin asioita, jotka on sovittu, jotka vahvistavat Suomen asemaa. Te puhutte myöskin kansanäänestyksestä Euroopan unionin jäsenyyden osalta. [Laura Huhtasaari: Eikö saisi?] Se on täysin virheellinen linja, ja se heikentää meidän kansainvälistä asemaamme. Kaikki tämä, [Puhemies koputtaa] mitä te esitätte, on väärin. [Naurua]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tämä ei sisältänyt kysymystä, [Ben Zyskowicz: Kysymys on "eikö totta"!]

16.39 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä on hyvä jatkaa edustaja Salolaisen jälkeen.

Kysymys alkoi rahapolitiikasta, ja siinä voi sanoa, että Euroopan keskuspankilli ehkä kesti jonkun vuoden Yhdysvaltain FEDiä pidempään elvyttävän rahapolitiikan käynnistäminen, mutta nyt se on vauhdittanut Euroopan taloutta, ja hyvä niin. Nyt huomion pitäisi siirtyä siihen, mitä Euroopan unioni omassa budjetissaan tekee, ja olen itse huolestunut kahdesta eri kysymyksestä: Toinen on se, että jotta Euroopan unioni voi saada kansalaisten luottamuksen niin Suomessa kuin muualla Euroopassa, meidän pitää saada työttömyyttä alas ja sosiaaliturva, heikompiosaisten turva, kaikkialla Euroopassa kohtuulliselle tasolle, jolloin unioni on kaikkien eurooppalaisten yhteisellä asialla. Kuulin, että ministeri vähän lupaili, että jotain pohdintaa sosiaaliturvan vähimmäisturvan takaamisesta yhteisellä politiikalla voitaisiin viedä eteenpäin. Se on hyvä asia. Sen lisäksi toinen kysymys on koulutukseen, tutkimukseen ja ilmastopolitiikkaan panostaminen, ja EU:n budjetti on edelleen vanhaa säilyttävä [Puhemies koputtaa] mutta ei näihin uusiin panostuksiin panostava. [Puhemies koputtaa] Voitteko edistää Suomen hallituksen puolesta tätä politiikkaa?

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

16.40 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Niinistöllä oli erittäin hyvä lista — erittäin hyvä lista — ja nyt kun me valmistemme tulevaa seitsemän vuoden rahoituskehyskautta eli EU:n budjettikautta, niin on juuri se aika, milloin me käymme keskustelua. Suomen ja hallituksen näkökulmasta juuri näihin asioihin meidän pitää kiinnittää huomiota ja saada niille resursseja EU-budjettiin: turvallisuuteen, työllisyyteen ja kasvuun, koulutukseen, innovaatioihin, niiden ympäristön kehittämiseen, ilmastomuutoksen vastaiseen taisteluun, [Kari Uotila: Puolustus! — Riitta Myller: Puolustus!] pakolaisuuden juurisyihin vaikuttamiseen, yhteiseen maahanmuuttopolitiikkaan. Ja kun meillä vielä olisi Euroopan unionin budjetissa liikkumavaraa, ettemme olisi joka euroa sitoneet kiinni seitsemäksi vuodeksi, niin sehän olisi upeaa, jotta pystytään reagoimaan myöskin nopeasti muuttuvaan maailmaan. [Keskustan ryhmästä: Missä on maatalous?] Nämä ovat juuri niitä linjauksia, joita me olemme hallituksen pöydässä tehneet, joita suuressa valiokunnassa on käsitelty, ja näitä me eri neuvottelupöydissä pyrimme parhaamme mukaan edistämään.

16.41 Simon Elo sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sininen tulevaisuus on EU-kriittinen puolue, mikä tuli selväksi meidän ryhmäpuheenvuorossamme [Li Andersson: Ei ole näkynyt kyllä!] EU:n tulevaisuuskeskustelussa, mutta me kunnioitamme myös kansanvaltaa. Suomi on kansanvaltaisesti liittynyt EU:n jäseneksi, liittynyt yhteisvaluutan jäseneksi. Siinä unionissa me olemme ja sitä rahaa nyt sitten käytämme. Mutta oleellista on se, mihin suuntaan mennään. Eihän eurokriisi ollut kunniaksi yhteisvaluutalle. Siinä tehtiin paljon virheitä kauan ennen sitä aikaa, kun minä olen ollut mihinkään täällä vaikuttamassa.

Yhteisvastuu on yksi asia, josta haluan ministeriltä kysyä: miten Suomen hallitus siihen suhtautuu, sen lisääntymiseen? Ja kun täällä on oppositiosta väitetty, että Suomen hallitus ei toimisi EU:ssa: Suomella on aktiivinen EU-linja, me olemme ensimmäisenä ottaneet kantaa talous- ja rahaliittoon liittyviin uudistuksiin. [Kari Uotila: Missä EU, siellä ongelma!] Emme halua sinne valtiovarainministeriä, ja tuemme sitä, että Kreikan kaltaisille maille tulisi velkajärjestelymekanismi tarvittaessa, että ei tapahtuisi sitä, mitä tapahtui 2010 tukipakettipolitiikan myötä. Mutta nämä yhteisvastuut, arvoisa ministeri, miten kommentoitte niitä?

16.42 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, EU-kriittinen puolue voi olla, [Perussuomalaisten ryhmästä: Voi kyllä, voi kyllä!] mutta yhdessä olemme sitoutuneet EU:n kehittämiseen, ja se on tärkeä asia, että meidän pitää mennä eteenpäin.

Mitä tulee yhteisvastuukysymykseen, niin täytyy tässäkin erotella taloudellinen yhteisvastuu ja muu yhteisvastuu. EU:n yhteisen lainsäädännön kautta tai vaikkapa panostamalla turvallisuuteen — kaksi erilaista asiaa — me löydämme sitä yhteisvastuullisuutta koko ajan: kehittämällä sisämarkkinoita tai rajavalvontaa meillä on yhteisvastuullisuutta. Eli yhteisvastuullisuus itsessään sanana ei ole aina Suomen kantojen vastaista, päinvastoin, suurimmassa osassa asioita se on Suomen kantojen mukaista. Mutta jos mennään taloudelliseen yhteisvastuuseen, meillä on kaksi vaihtoehtoa: Me jaamme taloudellista vastuuta ja annamme lisää valtaa Brysseliin — sitä Suomessa ei ole haluttu eikä halua tämäkään hallitus. Me haluamme pitää taloudellisen päättävällän ja vastuun kansallisvaltioissa, jäsen-

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

maissa, ja [Puhemies koputtaa] Brysselin tehtävä on koordinoida. Toivottavasti tämä oli riittävä vastaus.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja vielä lisäkysymys, edustaja Vähämäki.

16.43 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Siis eihän tuosta, anteeksi vain, käynyt selväksi, kannattaako vai vastustaako hallitus yhteisvastuuta. [Ben Zyskowiec: Riippuu, mistä yhteisvastuusta puhutaan!] Se on se kysymys, minkä me haluamme tietää ja minkä tavallinen kansalainen, tavallinen työmies, haluaa tietää: joutuuko hän vielä kaiken muun lisäksi maksamaan etelän velkamaiden piikin, joutuuko hän kuitaamaan sen laskun.

Ja ennen kaikkea me haluamme tietää myöskin sen, mikä on Suomen neuvottelutavoite joulukuun neuvotteluissa. On esitetty vain kahta huonoa vaihtoehtoa. Meillä on kuusisivuinen vastalause, jossa esitämme kolmannen vaihtoehdon, kolmannen tien. Haluaisimme tietää nyt, mikä on se Suomen neuvottelulinja. Ja aiotteko tuoda eduskunnalle tiedonannon siitä, mitä aiheutuu Suomelle, kun EKP lähtee tätä osto-ohjelmaansa pikkuhiljaa laskemaan alas? Mitkä ovat ne vastuut, jotka ovat Suomelle tulleet? Ja kaiken kaikkiaan, [Puhemies koputtaa] mitä aiotte tehdä, mikä on neuvotteluasema?

16.44 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tarvittaisiin puoli tuntia, että ehtisi kaikkiin näihin kysymyksiin vastaamaan. Siis kuten sanoin, yhteisvastuuta on monenlaista, mutta se, mistä varmasti, jos ymmärsin oikein, kysyttiin, on taloudellinen yhteisvastuu. Emme ole sitä lisäämässä, paitsi jos pankkiunionin sisällä riskitasot saadaan tasattua eri jäsenmaiden ja pankkisektorin sisällä. Silloin me olemme valmiit etenemään yhteisen talletussuojan kanssa, mutta emme ennen kuin riskit on saatu huomattavasti nykyistä alemmas. Se on asia, jossa pidemmällä aikavälillä kannatamme yhteisvastuun lisäämistä.

Joulukuun 7. päivä tai 6. päivä komission puheenjohtaja Juncker on esittämässä taas uusia asioita Euroopan unionin kehittämiseksi. Meillä on sitä ennen pöydällä useita esityksiä sekä meidän yhteisen valuuttamme kehittämiseksi että Euroopan unionin kehittämiseksi. Meillä ei ole mitään erityistä neuvottelua joulukuussa vaan koko ajan jatkuva neuvotteluprosessi, jossa me olemme aktiivisesti mukana. Me voisimme palata niihin yksityiskohtiin ja eri asioihin [Puhemies koputtaa] tarkemmin, kun olisi enemmän kuin minuutti aikaa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys seksuaaliseen häirintään puuttumisesta (Pekka Haavisto vihr)

Suullinen kysymys SKT 170/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Seuraavat kysymykset otamme nopeammassa järjestyksessä. Edustaja Haavisto.

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

Keskustelu

16.46 Pekka Haavisto vihr: Arvoisa puhemies! Koulujen ja työpaikkojen on oltava turvallisia kaikille. Viime viikkoina on käyty paljon keskustelua Me too -kampanjan pohjalta seksuaalisesta häirinnästä. Lehdet ovat julkaisseet myöskin suomalaisista kouluista järkyttäviä kuvauksia, mitä niissä on tapahtunut. Kun joku henkilökuntaan kuuluva syyllistyy tällaiseen häirintään, niin nuoren on hyvin vaikea puolustautua. Siitä saattaa jäädä nuorelle elinikäiset traumat, ja myöskin moni sellainen, joka ehkä nyt on herännyt siihen, että on ollut tällaisen tapahtuman silminnäkijä, kantaa siitä syyllisyyttä, ettei ole puuttunut häirintään aikaisemmin, niin kuin tietysti pitäisi puuttua. Ja näyttää siltä, että useissa tapauksissa, olivatpa kysymyksessä koulut tai työpaikat, tällainen seksuaalinen häirintä on jatkunut vuosikausia ja sen on annettu jatkua. Näinhän ei pitäisi olla. Meillä on tullut nyt häirintäkulttuurista tällainen jäävuoren huippu esiin. Uskon, että myöskin hallitus on herännyt tähän kysymykseen. Mitä te, tasa-arvoministeri Saarikko, olette tälle asialle tehnyt? Miten hallitus aikoo puuttua siihen, että koulut ja työpaikat olisivat taas [Puhemies koputtaa] turvallisia kaikille?

16.47 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Äärimmäisen hyvä, että tämä aihe nousee esiin myös eduskunnan kyselytunnilla, nyt toistamiseen. Olemme hallituksenkin piirissä asiasta keskustelleet, ja minusta tietysti, vaikka se vastauksena lattealta voi kuulostaakin, on ollut hieno nähdä, mikä voima julkisella keskustelulla on voinut kansainvälisesti olla tämän kysymyksen äärellä. Olen paljon myös pohtinut sitä, voisiko lainsäädännöllä tehdä jotakin vai onko kysymys enemmänkin asian ilmi tulemisesta, suomalaisten käyttäytymistapojen muuttamisesta ja sydämen sivistyksen esiin nousemisesta, siitä, miten vastakkaista sukupuolta tai ylipäättään ottaen kanssaihmistä haluamme kohdella. On aivan selvää, että tämäntyypiset esimerkit, joita nostatte esiin, edustaja Haavisto, ovat jo lain puitteissa kiellettyjä. Mutta silti kyllä on hätkähdyttävää, että viimeisin tasa-arvobarometri vuodelta 2012 toteaa, että vastaajista noin joka kolmas on kokenut [Puhemies koputtaa] seksuaalista häirintää kahden viime vuoden aikana. Me olemme siis tienneet tämän jo hyvin pitkään.

16.48 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman, arvoisa puhemies! Eilen suomenruotsalaiset naiset nousivat seksuaalista ahdistelua vastaan. Kampanja Dammen brister, 'pato murtuu', keräsi viikossa yli 20 000 naista Facebook-ryhmään. 6 000 heistä allekirjoitti vetoomuksen, ja yli 800 heistä on kertonut järkyttävistä kokemuksistaan. Toivon, että me kaikki tässä salissa otamme tämän asian vakavasti. Naisten ja tyttöjen kokemaa seksuaalista häirintää ja ahdistelua on vähätelty aivan liian pitkään, ja nyt riittää.

Värderade talman! Dammen brister-upproppet har fått en stor spridning i det svenska Finland. Men vi ser att det här gäller hela Finland, det gäller inte bara Svenskfinland, det gäller oss alla, det är ett globalt fenomen — och nu är det dags att agera.

Miten, arvoisa hallitus, aiotte vaikuttaa nyt siihen, että me saamme aikaiseksi muutoksen asenteisiin, että kouluissa, työpaikoilla, harrastuksissa, kaikkialla, otetaan tämä kysymys [Puhemies koputtaa] niin vakavasti kuin se on otettava?

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

16.49 Työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä on todella ajankohtainen kysymys ja tärkeä teema. Niinpä hallituksessa tänään, kun meillä oli tuo istunto, otin tämän asian esille, ja me olemme keskustelleet ministeri Saarikon kanssa, ministeri Mattilan kanssa, joka vastaa työsuojelusta, että me — ja varmaan OKM:n ministerit, tämä on itse asiassa aika lailla poikkileikkaava aihe — kutsuisimme toimijoita, työmarkkinajärjestöjä ynnä muita, tällaiseen pyöreän pöydän keskusteluun tästä teemasta, että kuultaisiin heiltä ratkaisuvaihtoehtoja siitä, mitä vielä tarvitsee tehdä tähän asiaan puuttumiseksi, koska nämä käyttäytymistavat ja asenteet ovat ongelma. Olen maanantaina avaamassa tällaista Kaupan liiton Ollaan ihmisiksi -kampanjaa, eli siis myös työpaikoille on tullut tämä häiritsevä käyttäytyminen, ja tämä täytyy yksiselitteisesti tuomita ja tähän täytyy puuttua, mutta ei niin, että osoitetaan jotakin sukupuolta. Totta kai tämä on niin, että naiset ja nuoret naiset varsinkin ovat tässä se pääkohderyhmä, mutta kyllä tämä kohdistuu myös miehiin. Eli ei ole syytä kohdistaa tätä tiettyyn sukupuoleen [Puhemies koputtaa] vaan tulee ottaa tämä koko ongelma täysivaltaisesti.

16.50 Sanna Marin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Seksuaalinen ahdistelu ja häirintä ovat vakavia ilmiöitä Suomessa. Tämä keskustelun laajuus, joka tämän Me too -kampanjan myötä on noussut esiin, tämä tapausten moninaisuus, tämä laajuus, mikä tässä on, osoittaa sen, että kyse ei ole yksittäisistä tapauksista. Kyse on kulttuurisesta ilmiöstä, kyse on vallankäytöstä, kyse on rakenteista. Kyse on siitä, että liian kauan on jatkunut tällainen hiljainen hyväksyntä tämän asian osalta. Häirintä on erityisen vakavaa, kun se kohdistuu haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin, nuoriin, henkilöihin, jotka ovat esimerkiksi erilaisten auktoriteettien kuten vaikka esimerkiksi opettajien häirinnän kohteiksi joutuneet. Tämä on vakava kysymys. Sen takia sosiaalidemokraatit ovat tehneet keskustelualoitteen siitä, että eduskunta kävisi laajan ajankohtaiskeskustelun jo ennen joulua, ja tämän ensimmäinen allekirjoittaja on kansanedustaja Tuula Haatainen.

Haluan nyt kysyä hallitukselta: miten te aiotte puuttua tähän ilmiöön? Ei riitä, että me tässä salissa vain yleisesti paheksomme, vaan meidän pitää käydä kunnon keskustelu [Puhemies koputtaa] siitä, miten ihan oikeasti tämä ilmiö kitketään.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Pääministerin sijainen, ministeri Orpo.

16.52 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on todellakin vakava asia, vakava ilmiö. Meidän ei pitäisi hyväksyä minkäänlaista, ei mihinkään sukupuoleen, ei nuoreen, ei vanhaan kohdistuvaa seksuaalista häirintää tai ahdistelua, ei minkäänlaista. Meillä pitää olla nollatoleranssi näissä. [Susanna Huovinen: Näin se on!] Itse asiassa se on pysähdyttävää, kun tämä keskustelu on lähtenyt liikkeelle ja kun — mikä on ihan oikein — ihmiset kertovat näitä kokemuksiaan. Se on hätkähdyttävää, pysähdyttävää huomata, kuinka laajasta ja vakavasta ilmiöstä sitä kautta on kyse. Mielestäni tämä keskustelualoite, ja hallituksen mielestä, on aiheellinen, ja mielestäni ja mielestämme tämä asia on sellainen, jonka ääreen koko eduskunnan ja hallituksen ilman oppositio- ja hallitusrajojakin kannattaa hetkeksi pysähtyä [Antti Rinne: Hyvä!] ja käydä tämä keskustelu. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Hyvä, hieno vastaus!]

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys sote-uudistukseen liittyvistä ulkoistamisratkaisuksista (Hanna Sarkkinen vas)

Suullinen kysymys SKT 171/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Seuraava kysymys, edustaja Sarkkinen.

Keskustelu

16.53 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Lehtitietojen mukaan Siikalatvan kunta on ryhtymässä terveysjätti Mehiläisen bulvaaniksi. Mehiläinen hoitaa jo Siikalatvan terveyspalvelut, mutta nyt Mehiläinen perustaa Siikalatvan kunnan nimissä terveyskeskuksen Oulun kaupungin keskusta. Mehiläinen houkuttelee oululaiset asiakkaisiksi, ja laskun maksaa oululainen veronmaksaja. Palkinnoksi Siikalatva saa varmaankin alennusta Mehiläiseltä, Mehiläinen taas varmistaa markkina-asemiaan sote-uudistusta odotellessa. Lyhyen tikun vetää Oulun kaupunki, mutta eiköhän tämä toimintatapa laajene myös muualle, nyt kun se on keksitty.

Tämä uskomaton kuvio ja aiemmin tapahtunut Meri-Lapin laaja ulkoistus on osittain seurausta hallituksen sote-sekoilun aiheuttamasta epävarmuudesta. Ymmärtääkö hallitus vastuunsa tästä tilanteesta, ja mitä te aiotte tehdä tilanteen rauhoittamiseksi?

16.54 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Samat uutiset on luettu, ja ministeriössä tiedot on. Erikoista hommaa, sanoisin. [Susanna Huovinen: Juuri näin!] Totean myös niin, että käytännössä voidaan arvioida tuota Siikalatvan toimintaa ensinnäkin siten, että se tapahtuu kunnallisen itsehallinnon puitteissa [Susanna Huovinen: Valitettavasti!] ja toisaalta myös jo nykyään terveydenhuoltolaissa olevien valinnanvapautta koskevien säännösten puitteissa. Tämän käänteen tapahtumiseksi ei ole tarvittu mitään hallituksen uudistukseen liittyviä toimia, [Riitta Myller: Epävarmuus!] vaan käytännössä tämä kaikki viittaa aikaan, joka on lähtenyt liikkeelle ulkoistusten muodossa kuntatasolla jo 2010-luvun alkupuolella.

Me olemme hallituksen piirissä keskustelleet tästä asiasta ja pohtineet, mitä keinoja meillä on nykyisin puitteissa toimia vai olisiko mietittävä tehtävälain muutosta, jossa tämänkaltaisen toiminta ei enää olisi mahdollista, koska on vaikea määritellä ja arvioida, että tämä olisi kunnan perustehtäviin kuuluva asia.

16.55 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sote-uudistuksessa olivat keskeisinä kulmakivinä saumattomat hoitoketjut, terveyserojen kaventaminen, näitten ylikansallisten yhtiöitten suitsiminen sekä se, että kustannusten nousu saataisiin taitettua. Nämä kaikki edellytykset on hukattu tässä uudistuksessa, ja valitettavasti tämä johtaa siihen, mikä tuolla Meri-Lapissa meillä oli ratkaisu: ihmiset pelkäsivät niitten 800 työpaikan johdosta ja pelkäsivät, säilyvätkö palvelut, säilyykö Kemissä sairaanhoitajakoulutus, mitkä tämän keskittämisasiäsetuksen seuraukset tulevat olemaan. Sillä on heijastusvaikutuksia myös poliklinikoille ja vuodeosastoille. Kysynkin nyt teiltä, ministeri Saarikko: jatkuvatko synnytykset Länsi-Pohjan keskussairaalassa, ja miten muun Lapin palvelut tullaan turvaamaan nyt tämän Mehiläisen ratkaisun jälkeen?

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

16.56 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymyksessä oli monta ulottuvuutta, aina sote-uudistuksesta ja sairaaloiden välisistä työnjaoista synnytyksiin. Tämän viikon kuulumiset länsirintamalta ovat siltä osin myönteisiä, että olen ollut hyvin hyvilläni, että Länsi-Pohjan ja itse asiassa koko Lapin maakunnan alueella on nyt maakuntaliiton ja sen johdon toimesta haluttu lähteä liikkeelle tässä asiassa, niin että se yhteinen pöytä, yhteinen näkemys ja yhteinen tulevaisuus koko maakunnan kokoisesti on yhä täysi mahdollisuus.

Mitä tulee kysymyksiin synnytyksistä, viittaatte siihen, että olemme Suomessa säätäneet lainsäädännön, jossa synnytyssairaala on oikeutettu toimintaan silloin kun sen synnyttäjien määrä on vuodessa 1 000. Tästä voi saada poikkeusluvan, ja sellainen todellakin Länsi-Pohjassa tällä hetkellä on, ja tuo lupa on katkolla ensi kesänä.

16.57 Martti Talja kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyisin teiltä, valtiovarainministeri Orpo: Voisiko tässä taustalla olla se seikka, että mitä enemmän kunnat nyt säästävät kahtena viimeisenä vuotena ennen sotien maakuntauudistusta, sitä enemmän kunnat saavat sitten omaan valtionosuutensa rahoitusta tämän uudistuksen jälkeen, toisin sanoen tähdätäänkö tällä lyhytaikaisiin säästöihin, ja onko sitten niillä alueilla, jotka ovat aiemmin säästäneet, eläneet kituliaasti, yhtä lailla säästömahdollisuuksia tässä kahtena viimeisenä vuotena? Eivätkö nämä alueet tule kärsimään ja köyhtymään lisää?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Vehviläinen.

16.58 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun täytyy sanoa se, että kun ajatellaan julkista taloutta ja kuntatoimijoita, niin minun on vaikea uskoa, että kuntien pitäisi ryhtyä nyt tässä kohtaa osaoptimoimaan sitä, mikä se kuntatalouden tila tulevina vuosina on ja tehdä nyt säästöohjelmia tai sitten pyrkiä vaikuttamaan siihen, että se maakunnille siirtyvä osuus olisi mahdollisimman suuri tai pieni. Eli minä ajattelen niin, että jokainen kuntapäättäjä, joka tietää, että suurin osa tämän uudistuksen lainsäädännöstä on jo eduskunnan käsittelyssä — puuttuu valinnanvapauslaki, joka tänne talvella tulee — tietää sen, että kun tämä kokonaisuus saadaan hyväksyttyä ensi toukokuun loppuun mennessä tai siinä kesän korvalla, se tuo selkeän selvyyden tähän näin siitä, miten mennään eteenpäin. Viestini on, että nyt ei pidä tehdä osaoptimointiratkaisuja vaan pitää katsoa kokonaisuutta ja muistaa myös sote-uudistuksen ihan keskeisimmät tavoitteet: juuri yhdenvertaiset palvelut koko Suomessa ja siihen leveämmät hartiat maakuntien voimin.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys pääomien ja työvoiman liikkuvuudesta (Outi Mäkelä kok)

Suullinen kysymys SKT 172/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Otamme vielä yhden kysymyksen. Edustaja Outi Mäkelä.

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

Keskustelu

16.59 **Outi Mäkelä kok:** Arvoisa puhemies! Kasvuyritystapahtuma Slush alkoi tänään Messukeskuksessa. Tämä opiskelijoiden perustama ja johtama tapahtuma on kasvanut valtavaksi kasvuyritysten ja pääomasijoittajien kohtauspaikaksi. Mittaluokasta jotain kertoo se, että 20 prosenttia varhaisen vaiheen pääomasijoituksista vuosina 2013—15 on saanut alkunsa tuolta Slushista.

Kasvuyrittäjyys vaatii toimia myös valtiolta. Tarvitsemme vieläkin vapaampaa korkeiden osajien ja pääomien liikkuvuutta. Hallituksen lanseeraama startup-oleskelulupa on hyvä ensi askel tilanteen helpottamiseksi, ja seuraava luonteva askel olisi työvoiman tarveharkinnasta luopuminen. Kysynkin: mitä kaikkea hallitus on suunnitellut esteiden purkamiseksi, jotka rajoittavat ulkomaisten osajien ja pääomien saapumista Suomeen?

17.00 **Työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Meillä on muun muassa Talent Boost -ohjelma, jolla pyritään houkuttelemaan näitä ulkomaisia osajia Suomeen. Meillä oli tämmöinen pyöreän pöydän keskustelu tästä teemasta tarveharkinta. Siinä keskustelussa paljastui tiettyjä ongelmakohtia, ja niihin aiotaan puuttua. Yksi on tämä työlupaprosessien hitaus. Sillä saadaan nyt ainakin varmaan, toivottavasti, näitä suurimpia ongelmia kitkettyä. Se tarveharkinta ei ole sinällään se ongelma, että sieltä muka saataisiin sitten sitä osajaa. Jos siitä tarveharkinnasta aletaan keskustella, olen ennenkin sanonut, että silloin pitää puhua myös siitä valvonnasta, koska jos me aukaisimme todella sen tarveharkinnan, niin silloin siinä tulee myös ongelmia. Niihin ongelmiin meillä eivät tällä hetkellä riitä resurssit puuttua. Mutta todella työlupakäytäntöjen ja -prosessien nopeuttaminen on se ensimmäinen askel ja tämä Talent Boost -ohjelma, ja näihin hallitus on kyllä herännyt.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle tieliikennelaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 180/2017 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja lakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelua tästä asiakohdasta käydään kello 19 asti, ja keskustelua jatketaan tarvittaessa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi. Mikäli keskustelu päättyy ennen kello 19, siirrytään päiväjärjestyksen seuraavaan, 4. kohtaan.

Keskustelu

17.02 **Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsillämme on hallituksen esitys uudeksi tieliikennelaiksi ja eräiksi siihen liitty-

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

viksi laeiksi. Tämä on kolmas kerta, kun tieliikennelainsäädännön kokonaisuutta uudistetaan 100-vuotiaassa itsenäisessä Suomessa. Uudella tieliikennelaila pantaisiin osin täytäntöön valtioneuvoston 15. joulukuuta 2016 tekemä periaatepäätös liikenneturvallisuuden parantamisesta.

Tieliikennelaki on koko kansan laki. Se koskee tavalla tai toisella meitä kaikkia. Se on myös yksi luetuimpia lakeja. Sitä käytetään liikennekasvatuksessa ja liikenneopetuksessa, autokouluissa, peruskouluissa ja päiväkodeissa. Liikenne- ja viestintäministeriöön saapuvien kansalaisviestien perusteella lakia luetaan runsaasti kodeissa ja työpaikoilla.

Turvallisuudentunne syntyy arjessamme. Kyse on siitä, millä tavalla aistimme ja koemme lähiympäristöämme. Turvallisuus on henkilökohtainen asia, jokaiselle jotakin hieman erilaista. Selvää on, että liikkumisen turvallisuus on tämän tunteen kannalta hyvin tärkeällä paikalla. Erityisen tärkeää se on heikommassa asemassa oleville, lapsille, vammaisille ja ikääntyneille. Liikenteen sääntöjärjestelmä on muodostettu heikoimpien ehdoilla. Tästä periaatteesta on pidetty tiukasti kiinni myös uutta tieliikennelainsäädäntöä valmisteltaessa. Uusi tieliikennelaki on valmisteltu laajasti eri tienkäyttäjryhmien tarpeita huomioon ottaen. Valmistelussa on ollut mukana eri ministeriöiden ja viranomaisten lisäksi liikennealan kansalaisjärjestöjä ja yhdistyksiä, yhteensä yli 70 alan asiantuntijaa. Lapsilla ja nuorilla on ollut valmistelussa erityinen rooli Nuorten ääni liikenneturvallisuudelle -hankkeen myötä. Hankkeeseen osallistui 13 kummikoulua ympäri Suomen. Hallituksen esitysluonnos oli viime keväänä laajalla lausuntokierroksella, jonka päätteeksi saatiin lausunto 170 taholta.

Uusi tieliikennelaki kokoaa yhteen liikenteessä käyttäytymistä koskevan lainsäädännön. Laissa säädettäisiin yleisistä periaatteista, liikennesäännöistä, liikenteen ohjauksesta mukaan lukien liikennevalot ja liikennemerkit, ajoneuvojen käytöstä sekä liikennevirhemaksusta ja sen järjestelmästä. Lainsäädännöstä poistettaisiin tulkinnanvaraisuutta ja puutteellisuuksia ja se saatettaisiin johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi perustuslakimme, EU-lainsäädäntö ja kansainväliset tieliikenteen velvoitteet huomioon ottaen.

Uudessa tieliikennelaisa erottuu perussääntelyn joukosta kaksi trendiä. Yhtäältä esityksellä halutaan lisätä jokaisen tienkäyttäjän omaa vastuuta liikenneturvallisuudesta, liikenteen sujuvuudesta ja ympäristöstä. Toisaalta esityksessä varaudutaan liikenteen teknologiseen kehitykseen, kuten automaatioon ja tiedon hyödyntämisen tarpeisiin. Tieliikennelainsäädäntöä onkin uudistettu 2020-luvun hengessä tulevaisuuden tarpeet huomioon ottaen. Tehtävä ei ole lainsäädäntötasolla yksinkertainen, koska tulevaisuutta on hankala ennustaa. Laki voi kuitenkin mahdollistaa. Tärkeää on se, että kehitystä jarruttavaa lainsäädäntöä puretaan eikä uutta kehitystä jarruttavaa lainsäädäntöä luoda tilalle.

Esitys sisältää merkittävän kriminaalipoliittisen ehdotuksen, joka on valmisteltu perusteellisesti yhteistoiminnassa oikeusministeriön ja sisäministeriön kanssa. Tieliikenteen vähäisten rikkomusten kontrollissa luovuttaisiin rikosoikeuden käyttämisestä. Se tarkoittaisi käytännössä, että Suomessa tehtäisiin vuosittain satojatuhansia rikoksia vähemmän kuin nykyisin. Rikkomukset siirtyisivät käsiteltäväksi hallinnollisen sanktiojärjestelmän piirissä. Hallituksen näkemys on, että rikosoikeus tulee jättää vakavampia oikeudenloukkauksia varten. Esityksen tavoitteena on parantaa liikenneturvallisuutta säätämällä tienkäyttäjille selkeät liikennesäännöt, joiden noudattamista varmistaa lain tehokas valvonta ja siihen pohjautuva kiinnijäämisriski.

Tämä laki ei tuo nollatoleranssia ylinopeuksiin, koska kaikki ylinopeudet ovat jo tänä päivänä rangaistavia rikoslain tai rikesakkorikkomuksista annetun lain mukaan. Laki ei ota

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

kantaa siihen, miten poliisi lakia valvoo ja millaisia teknisiä toleransseja nopeusvalvonnassaan käyttää. Ne ratkaistaan poliisin sisäisissä ohjeissa. Tällä lailla ei ylinopeusvalvonnasta tehdä rahastusautomaattia. Hallitus päinvastoin esittää kaikkein pienimpien ylinopeuksien osalta virhemaksua pienennettäväksi. Pienin ylinopeussakko putoaisi nykyisestä 140 eurosta 50 euroon. Hallitus myös pyrkii kohtuullistamaan kaikkia pienimmistä ylinopeuksista ja vähäisimmistä rikkeistä koituvia seuraamuksia siten, ettei kolmesta tai neljästä lievistä ylinopeudesta enää seuraisi ajokieltoa. Ajokieltoon kuitenkin määrättäisiin kuten ennenkin, jos liikennerikkeellä on vaarannettu liikenneturvallisuutta.

Esitetyllä lailla varmistetaan myös riittävät oikeusturvakeinot. Tienkäyttäjän oikeusturva ei heikkene, päinvastoin. Uudessa menettelyssä muutoksenhaku yksinkertaistuu ja nopeutuu. Poliisia voi vaatia oikaisemaan väärin määrätyn virhemaksun, ja poliisin kielteisestä päätöksestä voi valittaa hallinto-oikeuteen, jos ajoneuvon omistaja tai haltija kiistää ajaneensa ajoneuvolla rikkomuksentekohetkellä. Vastaava menettely on käytössä esimerkiksi pysäköintivirhemaksuissa. Asiat voi jatkossa hoitaa kirjeellä tai sähköpostilla, eikä kenenkään tarvitsisi enää lähteä hoitamaan asiaansa kymmenien kilometrien päähän käräjille. Siksi ehdotettava muutos tienkäyttäjän todistustaakkaan ei ole käytännössä merkittävä, koska tänä päivänä rikesakkomääräyksen saaneen tulee kiistää asiansa käräjäoikeuteen.

Virhemaksumenettely ja siihen liittyvät oikeussuojakeinot on varmistettu hyvässä yhteistyössä oikeusministeriön ja sisäministeriön sekä eri ministeriöiden virkamiesten kanssa. Myös oikeudellisten asiantuntijoiden esille ottamat seikat, esimerkiksi esityksen perustelun mukaisuus, on tarkasti otettu huomioon esityksen valmistelun aikana.

Esitettävä uusi tieliikennelaki sisältää hyvin paljon muutakin tärkeää kuin sääntöjen valvonnan ja rikkomuksista määrättäviä sanktioita. Uuden lainsäädännön tavoitteena on saada tienkäyttäjät toimimaan mahdollisimman yhdenmukaisesti ja ennakoitavasti. Turvallinen, sujuva ja sen myötä ekologinen liikenne edellyttävät, että tienkäyttäjät tuntevat riittävässä määrin tieliikenteen pelisäännöt ja ymmärtävät niiden tarkoituksen. Kun tienkäyttäjä ymmärtää ja mieltää säännöt oikein, on helpompi niitä noudattaa.

Esitys uudeksi tieliikennelaksi sisältää uudet tieliikenteen periaatteet. Kaikkia tienkäyttäjiä koskeva ennakointi- ja varovaisuusvelvollisuus nostettaisiin lain tasolle. Kyse on tällöin muun muassa siitä, että heikompaan tienkäyttäjään lähestyttäessä on ennakoitava ja noudatettava varovaisuutta. Erityinen huomio on kiinnitettävä lapseen, vanhukseen, vammaiseen tai muuhun henkilöön, jolla on ilmeisiä vaikeuksia selviytyä turvallisesti liikenteessä.

Jalan kulkemista koskevista uusista säännöksistä voi mainita tässä esimerkiksi sen, että jalankulkijan olisi tulevaisuudessa käytettävä tien ylitykseen ali- tai ylikulkua, jos sellainen olisi lähellä. Jalankulkijan heijastimenkäyttösuositus sisällytettäisiin edelleen lakiin.

Esityksessä on monia toimia, joilla polkupyöräilyn turvallisuutta ja sujuvuutta voidaan kunnissa edistää. Esimerkiksi liikennemerkeillä olisi mahdollista jatkossa osoittaa erityinen pyöräkatu, jolla autoilijan tulisi antaa esteetön kulku pyöräilijälle ja sovittaa nopeutensa pyöräilyliikenteen mukaiseksi. Uusilla liikennemerkeillä ja tiemerkinnoilla voitaisiin jatkossa myös selkeyttää esimerkiksi väistämismääräyksiä pyörätien ylityspaikassa ja mahdollistaa pyöräilijälle turvallisempi etuajo-oikeutettu tien ylittäminen. Uutta liikennemerkkiä käyttämällä voitaisiin sallia myös kaksisuuntainen pyöräily joillakin yksittäisillä yksisuuntaisilla kaduilla. Pyöräilijöitä suojeltaisiin tarkennetulla säännöllä, jonka mukaan jalkakäytävän tai pyörätien ylittävän ajoneuvon olisi väistettävä pyöräilijää sekä jalkakäytävän tai pyörätien takana olevan ajoradan liikennettä. Laissa lievennettäisiin pyöräilijän velvoitetta käyttää tien vasemmalla puolella olevaa pyörätietä, mikä joustavoittaisi reitti-

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

suunnittelua ja mahdollistaisi lyhyemmät pyöräilyreitit. Tieliikennelaki jättää kunnille myös erittäin hyvät mahdollisuudet sovittaa kaduilleen sallitut ajonopeudet siten, että alueelliset liikenneolosuhteet voidaan huomioida liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden kannalta järkevästi.

Ajoneuvolla ajamisen uusista säännöistä mainitsen esimerkkinä mahdollisuuden poistua risteyksestä sopivinta ajokaistaa käyttäen muuta liikennettä vaarantamatta ja haittaamatta, jos risteävällä ajoradalla on kaksi tai useampia kaistoja. Kaupunkien keskustassa pysäköintiä helpotettaisiin siten, että ajoneuvon saisi pysäköidä taajamassa kulkusuunnassa myös vasemmalle puolelle tietä, jos se tapahtuisi muita tienkäyttäjiä vaarantamatta ja haittaamatta.

Liikenteen ohjauslaitteiden asettamiseen liittyvää päätöksentekoa täsmennettäisiin. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että kaikki liikennevaloja, liikennemerkkejä ja tiemerkeitä koskevat säännöt nostettaisiin lain tasolle. Uusia liikennemerkkejä olisi reilu 20. Keltainen sulkuviiva muuttuisi meillä viimeisenä EU-valtiona valkoiseksi. Valkoisen värin heijastavuus ja näkyvyys on parempi, etenkin märkänä. Keltaista väriä on myös vaikea tunnistaa keltaiseksi pimeällä. Automaation edistymisen kannalta tärkeä uudistus on se, että liikennemerkkien ja muiden liikenteen ohjauslaitteiden asettamista koskeva päätös veloitettaisiin toimittamaan Liikennevirastolle. Tämä varmistaa sen, että ohjauslaitteita koskevaa paikkatietoa on mahdollista hyödyntää automaattisessa ajamisessa ja automaattisen liikenteen turvallisuuden varmistamisessa.

Myös ajoneuvon käyttöä koskevat säännöt nostettaisiin asetuksista lain tasolle. Tämä tarkoittaisi muun muassa, että taksinkuljettajalle säädettäisiin turvavyön käyttövelvollisuus. Myös traktorinkuljettajalle säädettäisiin velvoite käyttää turvavyötä, jos sellainen olisi traktoriin asennettu eikä vyön käyttö haittaisi traktorilla tapahtuvaa työskentelyä. Viesintävälineiden käyttöä ajon aikana tarkennettaisiin.

Marraskuusta maaliskuuhun olisi käytettävä talvirenkaita silloin, kun sää tai keli sitä edellyttäisi. Tällaisella säällä tai kelillä tarkoitettaisiin tieolosuhteita, joissa alueen tieverkolla olisi tarve käyttää talvirenkaita olemassa olevan tai mahdollisen liukkauden vuoksi. Liikenteenvalvoja määritteli yksittäistapauksessa, olisiko olosuhde sellainen, että talvirengasta olisi käytettävä. Uuden sääntelyn tarkoituksena olisi kohdentaa talvirengasvaatimus olosuhteisiin, jossa talvirenkaiden käytöstä on hyötyä. Uudella sääntelymallilla vältettäisiin tilanteet, joissa esimerkiksi Etelä-Suomessa joulukuussa voisi olosuhteiden perusteella käyttää kesärenkaita mutta voimassa oleva säännös kieltäisi niiden käytön. Muutos voisi parantaa liikenneturvallisuutta tilanteissa, joissa maaliskuu- tai marraskuussa keli edellyttäisi talvirenkaiden käyttöä mutta joissa nykysäännösten mukaan voisi käyttää kesärenkaita. Esitettävän muutoksen ei arvioida johtavan merkittäviin muutoksiin suomalaisten autoilijoiden talvirenkaiden käytössä, ja tällainen sääntely on käytössä useassa eurooppalaisessa maassa, jossa koetaan talvikelejä.

Pakettiauton ja matkailuauton ajoneuvokohtaisista nopeusrajoituksista luovuttaisiin. Nykyisin rajoitus on ajoneuvotyyppistä riippuen 80—100 kilometriä tunnissa. Alle 750 kilon keskiakseliperävaunun vetonopeus nostettaisiin 100 kilometriin tunnissa.

Lakiin sisältyy useita siirtymäsäännöksiä, joilla varmistettaisiin se, että uudet liikennemerkit ja tiemerkit olisi mahdollista asentaa ilman kohtuuttomia kustannuksia tienpitäjille. Siirtymäajat vaihtelisivat 2 vuodesta 10 vuoteen.

Arvoisa puhemies! Edellä kuvatut ovat esimerkkejä erittäin suuresta ja tärkeästä lakiuudistuksesta. Nyt on mahdollisuus keskustella liikenneturvallisuudesta, liikennesäännöistä,

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

liikenteen sujuvuudesta, ajoneuvoliikenteen automaatiosta ja liikenteen vaikutuksesta ilmastomuutokseen sekä joukkoliikenteen ja pyöräilyn houkuttelevuuden ja turvallisuuden lisäämisestä. Hallituksen lähtökohtana tieliikennelain uudistuksessa on liikenneturvallisuuden, liikenteen sujuvuuden ja ympäristön kannalta paras mahdollinen kestävä liikenne tulevaisuutta varten.

Arvoisa puhemies! Toivon, että hallituksen esitys saa myönteisen vastaanoton täällä eduskunnassa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja nyt on mahdollisuus pyytää vastauspuheenvuoroja.

17.17 Mikko Alatalo kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totta kai liikenteen sääntöjä on hyvä noudattaa ja liikenneturvallisuutta edistää, mutta on erittäin hyvä, että pienimpiä ylinopeussakkoja joustetaan alaspäin, se on hyvä asia ja myös se, että välttämättä ajokieltoa ei seuraa kolmesta neljästä pienestä rikkeestä. Tämä on erityisesti ammattikuljettajille ollut ikävä asia, on voinut menettää jopa elinkeinonsa tämän takia. Monestihan saattaa olla hyvinkin pienestä rikkeestä kyse. Eli tässä on minusta ihan hyvä asia se, että on annettu joustoa, mutta toki ammatti-ihmistenkin täytyy sääntöjä noudattaa. Poliisihallitus vahvisti tänään, ettei poliisi jatkossakaan puutu ylinopeuteen, jota on 1 kilometriä tunnissa — hyvä, että tämä eräiden lehtien uutisankka ammuttiin alas — ja näin ei vain tuijoteta mittariin vaan keskitytään siihen ajamiseen ja liikenteeseen, ja nimenomaan silloin ei tule pelko monista alinopeuksista, koska liikenteen sujuvuus olisi tärkeää.

Se on myös hyvä, että nämä eräät autoryhmät pääsevät nyt sitten tähän, että voivat myös ajaa nopeusrajoitusten mukaan, jolloin ei tule ohituspakkoa, [Puhemies koputtaa] koska ne ovat vaaratilanteita.

17.18 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tätä esitystä on valmisteltu pitkään ja on myös pitkään odotettu tänne eduskuntaan, ja on hyvä, että se vihdoin on tänne annettu. Lain tarkoitus on nykyaikaistaa ja sujuvoittaa tätä säädöskokoelmaa ja varautua myös liikenteen kehitykseen, automaatioon ja digitalisaatioon.

Täällä on paljon puhetta ollut siirtymisestä rikesakkojärjestelmästä liikennevirhemak-suun, ja pidän esitystä tältä osin erittäin hyvänä. Pienistä rikkeistä rangaistus olisi pienempi, ihminen ei menettäisi ajokorttia niin helposti ja niin edelleen. Kuten edustaja Alatalokin toi esiin, tässä on ehdottomasti pidettävä huoli siitä, että poliisin harkinta siellä liikenteessä säilyy, ettei 1, 2, 3, 4, muutaman kilometrin ylinopeuksista sakkoa anneta, vaan silloin mennään joko huomautuksella tai muulla menettelyllä ja sitten rahalliset sanktiot tulevat rankemmista ylinopeuksista. [Puhemies koputtaa] Tältä osin tätä esitystä voi kyllä hyvin kannattaa. Se täytyy tietysti täällä läpikotaisin perata valiokuntakäsittelyssä ja sitten viedä eteenpäin.

17.19 Katja Taimela sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Itseäni hiukan huolestuttaa tässä lakiesityksessä se, että siirrytään niin vahvasti tähän automaattiseen liikenteenvalvontaan ja sitä kautta ehkä unohdetaan poliisityövoima ja valvonta, jota joka tapauksessa tuolla liikenteessä täytyy myös näkyä, koska sillä on merkittävä vaikutus meidän liikennekäyttämiseemme, ja toisaalta edelleenkin nämä automaattiset kamerat eivät näe sitä, mitä tapahtuu ajoneuvon kunnon kohdalla tai onko ajoneuvon kuljettaja päih-

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

teiden vaikutuksen alaisena tai millainen on kuljettajan ajoterveys, muun muassa. Elikkä sinänsä liikenteenvalvonnan lisääntyminen, automaattinen sellainen, on tervetullutta siinä kohtaa, jos se tapahtuu sellaisissa paikoissa, joissa on tällaisia erityispiirteitä — on kouluja, päiväkoteja, taajama-alueita — mutta jos siitä on syntymässä sellainen, että sitä käytetään tarkoituksenhakuisina sakkorysinä paikoissa, joissa hyvin pienillä liikenneturvallisuudella sitten taas on vähäiset vaikutukset liikenneturvallisuuteen, niin silloin ollaan tavallaan [Puhemies koputtaa] liikenneturvallisuuden nimissä minun melestäni hakoteillä.

17.21 Jyrki Kasvi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on laaja ja tärkeä esitys, mutta haluaisin silti kiinnittää huomiota kysymykseen, jonka se pääasiassa sivuuttaa. Hallituksen esityksessä pyörätien jatketta koskevat väistämissäännöt pysyvät pääasiassa ennallaan. Väistämissääntöjä on vaikea hahmottaa, ja Liikenneturvan mukaan vain kolmasosa suomalaisista hallitsee nykyiset säännökset. Niitä tulisikin ehdottomasti selkeyttää. Erilaisia pyöräilijän risteystilanteita on tällä hetkellä peräti 123 kappaletta — kuka tässä salissa voi väittää tuntevansa edes puolet niistä? Tilanne on sekava ja vaarallinen. Vaikka pääsääntönä on, että pyöräilijä väistää, käytännössä useimmissa risteyksissä väistämisvelvollisuus onkin autoilijalla. Itse väistän varmuuden vuoksi aina pyöräilijää, jos vain huomaan hänet, koska haluan olla varma. Aivan liian moni pyöräilijä on kuitenkin vaikea huomata, koska tämä ajaa hämärässäkin ilman valoja.

17.22 Markku Pakkanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä on todellakin kaivattu uudistus, mitä hallitus tähän tekee, ja jo pelkästään tämä paksu nippu osoittaa, että tehdään erittäin merkittävää uudistusta.

Haluaisin itsekkin kiinnittää huomiota tässä alkukeskustelussa tähän ajokieltojärjestelmään, mikä on viime päivinä noussut uutisissa. Siinähan ministeri ansiokkaasti kertoi meille, mitä on tapahtumassa, ja toivonkin, että poliisi ei muuta tätä nykykäytäntöä vaan jatketaan tällä hyvällä poliisin käytännöllä.

Ajokorttiuudistus on toinen asia, mikä tässä nousee myös keskusteluun, ja siinä tämä opetuslupien helppous ja niiden saatavuus on tietenkin tärkeä asia. On syytä kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että saataisiin hyvätasoisia kuljettajia liikenteeseen, jotta liikenteen turvallisuus ja tällaiset asiat nousevat niille kuuluvaan asemaan, koska liikenneturvallisuuden pitää lähtökohtaisesti olla kaikkein tärkein asia tämän uudistuksen taustalla.

17.23 Jari Ronkainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä on hyviäkin elementtejä, mutta huolta esityksessä kuitenkin herättää julkisuudessaakin paljon puhuttu liikennevirhemaksu erityisesti ylinopeustilanteissa. Kansalaisten keskuudessa keskustellaan vilkkaasti siitä, että jo 1—5 kilometrin ylinopeus voisi johtaa 50:n... [Välihuutoja — Eduskunnasta: Ei pidä paikkaansa!] — No, saanko minä jatkaa? — Ministeri Berner, olette useaan kertaan ottanut kantaa tähän asiaan, ja laki kieltää ylinopeuden jo nyt, mutta puuttumiskynnyksestä päättää Poliisihallitus sisäisellä ohjeistuksellaan. Ollaan varsin eriskummallisessa tilanteessa, jos me lainsäätäjät eduskunnassa säädämme lakeja ja samaan hengenvetoon toivomme, ettei poliisi puuttuisi niiden rikkomiseen. Erikoista on myös se, että lain toimenpideviranomaisella, lähinnä siis poliisilla, on harkintavalta lakiin nähden. Eikö lakien tulisi olla velvoittavia, jotta niitä noudatettaisiin?

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

17.24 **Ari Torniainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edelliseen puheenvuoroon liittyen on erittäin hyvä todeta se, että Poliisihallitus on tänään kirjelmöinyt, että poliisi ei puutu jatkossakaan 1 kilometrin ylinopeuksiin. Pannaan merkille tämä asia.

Mutta kaiken kaikkiaan tämä tieliikennelain uudistus, lakiuudistus, on erittäin iso asia, ja sen osoittaa jo tuo iso, paksu kirja, mikä meillä on esissä. Sen tavoitteena on sujuvoittaa säädöksiä ja purkaa vanhentuneita normeja, turvata liikenteen sujuvuus ja turvallisuus sekä koota liikenteessä käyttäytymistä koskeva lainsäädäntö selkeäksi kokonaisuudeksi. Vuodelta 1981 olevaa lakia on aikanaan paikattu monella tavoin, ja nyt saadaan kokonaisuus selkeäksi.

Itsestäni on hyvä, että polkupyöräilyssä kypäräsuositus säilyy ja samoin myöskin heijastimien käyttö säilyy. Itseäni hieman askarruttaa vielä, täytyy todeta, tuo keltaisten sulkuviivojen muuttuminen valkoisiksi. [Puhemies koputtaa] Sitä täytyy myös valiokunnassa kysellä.

17.25 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvää tässä on juuri se, että nyt poliisilla on harkinta puuttumiskynnyksessä. Toivottavasti tämä on kädenojennus ammattiautoilijoille ja myös ammatikseen autoa ajaville kuljettajille, sillä tällä hetkellä olemme siinä kohtuuttomassa tilanteessa, että ammatikseen autoa kuljettava henkilö, joka tuomitaan ajokieltoon, menettää työnsä joksikin aikaa eli sen ajokiellon ajaksi, ja tällä hetkellä häntä rankaistaan vielä toisella konstilla, eli kun hän ei ole töissä, hän ei ole myöskään oikeutettu ansiopäivärahaan. Eli tässä lainvalmistelun yhteydessä tulisi erityisesti kiinnittää siihen huomiota, että mahdollistamme myös ammattilaisten autolla ajamisen ja yrittäjille ansion säilyttämisen.

17.26 **Mats Löfström r** (vastauspuheenvuoro): Värderade herr talman! Tack till ministern för den goda presentationen. Svenska riksdagsgruppen och jag ser fram emot att arbeta med lagförslaget.

Det är ett stort paket som reglerar också bland annat maximala längder för lastbilscombinationer. Enligt lagförslaget ska fordonskombinationer längre än 25,25 meter, som inte klassas som specialtransport, fortsättningsvis vara olagliga för fritt bruk i Finland. Denna bestämmelse är oförändrad från tidigare lagstiftning. För tillfället beviljar dock Trafiksäkerhetsverket Trafi individuella undantagstillstånd i specialfall på förutbestämda rutter. Enligt min information har utfallen från dessa undantagstillstånd varit mycket positiva, och det är bra för både miljön och konkurrenskraften att man kan transportera större mängder varor med samma lastbilar. Jag vill därför fråga ministern här, när hon är på plats: har man resonerat kring dessa saker — att tillåta längre lastbilscombinationer på vägarna — när man har berett lagförslaget?

17.28 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lakia kun säädetään, niin oikeuden ja kohtuuden pitäisi aina olla se perimmäinen syy, minkä takia laki säädetään. Kyllä minä olen itse kuusi ja puoli vuotta nyt odottanut, ja tämä on kyllä, arvoisa ministeri, ilon päivä, että vihdoinkin tämä oikeus ja kohtuus voittaa, sillä onhan tämä ollut suuri vääryys, että ihmiset, jotka ovat olemattomista pienistä rikkeistä saaneet kolme tai neljä huomautusta, rikesakkoa, vuoden tai kahden aikana, ovat menettäneet korttinsa, ja kuten edustaja Myllykoski sanoi, ihmiset, jotka ovat sitten vielä työssään kärsineet monella eri tavalla. Tämä on erinomainen asia, ja itse haluan myös korostaa sitä, että koska au-

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

tolla ajetaan ja liikenteessä pitää aina olla pienet joustot ja tilannenopeus, niin on todella epäoikeudenmukaista, jos joku edes esittää, että 1—6 kilometrin ylityksistä annetaan rahallinen sanktio. Minun mielestäni eduskunnan pitää pitää huoli siitä, että tämä vääryys ei toteudu, koska nimenomaan ajamista ei voi panna niin, että on just sama kilometri, on ylä- ja alamäkiä, erilaisia liukkauksia ja muita. Toivon, että tästä pidetään lainsäädännöllä huoli, vaikka se poliisin toimivaltaan kuuluukin.

17.29 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tähän jatkoksi: Nythän tuossa lakiesityksessä on nimenomaan kirjattu nämä 1—6 kilometriäkin. Ehkä valiokuntatyöskentelyssä sitten jatkovalmistelussa pystymme tämän epäkohdan poistamaan.

Paljon hyvää tässä esityksessä on, varmasti kiittämisen aihetta, mutta erityisesti kiinnittäisin itse huomiota tähän kriminaalipoliittiseen muutokseen. Meillä Suomessa lainsäädäntö lähtee ajatuksesta, että olet syytön, kunnes toisin todistetaan. Nyt tämä käänteinen todistustaakka osoittaa, että olet syyllinen, ennen kuin toisin näytät. Tämä on asia, mikä varmasti täytyy erittäin tarkoin perätä tuossa valmistelussa liikenne- ja viestintävaliokunnassa, mutta varmasti tämä tulee myös lakivaliokuntaan lausunnolle.

Liikennevirhemaksujen osalta ajatukset nousevat myöskin tähän ehkäisyarviointiin tai ehkäisyvaatimukseen: ovatko nämä liikennevirhemaksut riittävän ehkäiseviä ihmisten tuloeroihin liittyen. [Puhemies koputtaa] Isotuloisille voi kysymys olla yhden päivän palkasta.

17.31 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä on hieno päivä. Kun on Anteron päivä ja sitten tulee vielä tämä hieno esitys, [Naurua] niin ei-hän tämä paremmin voi mennä.

Kaikesta huolimatta hieman olisin toivonut rohkeutta erityisesti näiden yleisnopeusrajoitusten osalta, että olisimme rohjenneet nostaa nopeusrajoitukset 80:stä 90:een ja 100:sta 110:een nyt, kun tietkin ovat paremmassa kunnossa, kun hallitus on antanut niihin lisärahaa. [Eduskunnasta: Hyvä!] Mikään ei ole niin rasittavaa kuin se, että hyvällä tiellä lähes yksin ajaa useita satoja kilometrejä vain peltipoliisit seuranaan kahdeksaakymppiä. Autolla ei pysty edes ylintä vaihdetta käyttämään, ettei moottori hajoa.

Toinen asia on sitten, että tämä poliisin fyysinen läsnäolo vähenee todella paljon. Pohdin sitä, onko tämä hyvä suunta. Kovasti tykkäämme näistä peltipoliiseista, kun olemme luonteeltamme yksin viihtyviä, mutta kyllä se poliisikin siellä paikalla [Puhemies koputtaa] välillä olisi hyvä.

17.32 Eeva-Maria Maijala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tieliikennelaki koskettaa lähes jokaista suomalaista joka päivä. Tätä onkin nyt valmisteltu monta vuotta, ja olen todella tyytyväinen, että tämä nyt saatiin, sillä tuli todella tarpeeseen tämä laki. Olemme myöskin tämän alan kansanedustajina varsinkin keskustan ryhmässä hioneet tätä aika monta kertaa, ja kyllä me olemme tänne kätemme jäljet saaneet, eli niitä viestejä, joita on kentältä tullut, on kyllä saatu tähän lakiin hyvin matkaan. Kiitoksia kaikille, jotka ovat osallistuneet tähän valmisteluun.

Yksi asia, mikä ei vielä ole tullut vahvasti esille, on tuo talvirengaspakkoasia. Se keskustelutti todella paljon, ja ainakin minulla nousi niskavillat pystyyn: eikö se olisi muka pakko. Mutta nyt sitten on ehdottomasti parempi, että siihen tuli se, että se on olosuhteiden

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

mukaisesti, sillä nykyään se on ainoastaan joului-helmikuu. Nyt Lapissa on loka- ja marraskuussa tapahtunut todella paljon ulkomaisten rekkojen ulosajoja syynä se, että niiden ei ole tarvinnut vielä käyttää talvirenkaita. Jatkossa niiden pitää käyttää talvirenkaita, koska on pysyvä talvi.

17.33 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin haluan nostaa esiin tämän liikennevirhemaksun, joka on herättänyt laajalti huolta kansalaisissa. Huolen ymmärtää siinä mielessä, että autoilija on valtion lypsylehmä: 8 miljardia otetaan ja teihin laitetaan 2 miljardia takaisin. Nyt hallitus ja ministeriöt väittävät, ettei sakotuskynnys muutu pienten ylinopeuksien osalta. Kuinka te voitte taata, että näin todella on? Todellako vaikkapa peltipoliisin keräämät pienet ylinopeudet eivät muutu virhemaksuiksi huomautuksen sijaan? Tämä on tärkeää, koska nämä pienet ylitykset voivat johtua mittarivirheistä, vahingoista tai ajotilanteista eikä näiden käyttäminen suinkaan paranna liikenneturvallisuutta vaan lähinnä huonontaa sitä.

17.34 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä tieliikennelain uudistus lähtee ensi lehdtään siitä, että lisätään liikenneturvallisuutta ja joustavuutta ja vähennetään liikenteen ympäristölle tuottamaa taakkaa. Hienoja tavoitteita, mutta voi kysyä, toteutuvatko ne tavoitteet liikenteen joustavuuden lisäämisen kautta, ja uskaltaisinsanoa, että eivät kaikilta osin. Myös Liikenneturva omassa lausunnossaan toteaa saman, eli paljon hallituksen esityksessä jää nyt valiokunnan vastuulle, ja toivottavasti valiokunta esitystä viisaammaksi tekee.

Haluan nostaa esiin yhden asian. Se on automaattinen liikenteen valvonta. Hallintovaliokunnan jäsenenä olen jo seitsemän vuoden ajan seurannut tätä huolestuttavaa kehitystä, että maamme tiet täytetään näillä kameravalvonnoilla: tolilla, kylmillä peltipoliiseilla. Ajatus on varmasti hieno, jos yritetään nopeuksia laskea, mutta yksikään tolppa ei seuraa sitä liikennevirtaa, ei puhalluta, ei katso ajokuntoa, ei tarkasta ajoneuvojen kuntoa eikä myöskään kuljettajan kuntoa. [Puhemies koputtaa] Pitäisikö, ministeri, vihdoinkin ja viimein tehdä näistä tolpeista näkyvät? Maalata ne kunnollisilla väreillä, että ihmiset tietäisivät, missä ne vaaran paikat tieliikenteessä ovat?

17.35 Kari Kulmala sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näistä pienistä ylinopeuksista hieman haluan kommentoida. On selvää, että ylinopeutta ei saa ajaa, mutta meillä on kolmiportainen oikeuslaitos. Näkisin hyvänä, että jos esimerkiksi pienestä ylinopeudesta, esimerkiksi 6 kilometrin ylinopeudesta, henkilö valittaisi oikeuteen, niin sieltä sitten saisi aikanaan lainvoimaisen tuomion, ja oikeushan sen lopulta katsoo, mikä teko tulee tuomita sakolla ja mikä menee huomautuksella.

17.36 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Laki-esityksessä on paljon hyvää, mutta on myöskin sellaisia asioita, joita me vihreät jäämme kaipaamaan, ja yksi tällainen asia on se, että me olisimme mielellämme kyllä nähneet taajamien yleisrajoituksen laskemisen nykyisestä. Esimerkiksi kävelevien ja pyöräilevien lasten onnettomuusriski on neljänkymppin ja viidenkymppin rajoitusalueella 3—5-kertainen verrattuna kolmenkymppin rajoitusalueisiin. Muutos, jossa vähentäisimme nopeuksia taajamissa, vaikuttaisi siis liikennekäyttäytymiseen ja ajatukseen sopivasta nopeudesta kotika-

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

dulla. Esimerkiksi Helsingin kaupungin mukaan tällainen muutos vähentäisi myös päästöjä neljänneksen verran tasaisemman ajotavan vuoksi.

On myös hyvä muistaa, että jos taajamien yleisrajoitusta laskettaisiin, niin voisi suunnittelija edelleen tehdä yli 30 kilometriä tunnissa olevia nopeusrajoituksia väylille, kunhan ne perusteltaisiin tarkemmin. Tämä ei tarkoittaisi sitä, että kaikilta väyliltä pitäisi pudottaa nopeudet kolmeen kymmppiin, mutta se muuttaisi liikennekulttuuria kaupungissa. Kysyisin ministeriltä: onko tällaista harkittu?

17.37 Lasse Hautala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä tieliikennelakiuudistus on pitkään odotettu, iso kokonaisuus. Olin tietysti harmissani alkuvuodesta, kun tiedotusvälineet uutisoivat tästä vain ja ainoastaan sen, että heti 1 kilometrin jälkeen tulee liikennevirhemaksu. Tämähän ei sinänsä poista nykyistäkään käytäntöä: nykyisenkin lain mukaan yli 1 kilometrin ylinopeudesta voi saada rangaistuksen. Mutta kuten poliisi on tänään vahvistanut, niin jatkuu se käytäntö, mikä tälläkin hetkellä näissä on.

Itsekin kiinnittäisin huomiota näitten sulkuviivojen väriin, elikkä nyt kun on lähdetty siitä, että ne muuttuisivat valkoisiksi, niin kyllä tämä talvikausi on semmoinen aika, jolloinka keltainen viiva sieltä paljon paremmin erottuu.

Hyvin myönteistä on myös se, että kevyitä perävaunuja voidaan sitten kesäaikana vetää 100 kilometrin tuntinopeudella, koska se sujuvoittaa entisestään liikennettä ja koska kesäaikana usein kevyitä peräkärryjä on liikenteessä paljon enemmän.

17.38 Teuvo Hakkarainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensimmäisenä tuohon voi sanoa, että sakko. Se nimittäin tulee aika herkästi liikenteessä olemattomista rikkeistä, niin kuin Eestilä ja Myllykoski ovat sanoneet. Käytännön esimerkkejä: Talvella meillä on metri routaa tien päällä. Silloin tulee poliisi ja lyö nappulat puuauton alle ja varma sakko. Yksi tukki etuvaunussa ylikuormaa, niin lappu käteen ja vielä kaksoisrangaistus siitä tulee auton omistajallekin. [Kari Kulmala: Hallinnollinen toimenpide!] Tämä on EU-lainsäädännön vastaista. Sitten vielä ohituskaistoilla ainakin Keski-Suomessa on semmoinen tapa, että kun tulee ohituskaista, niin siinä on se nopeudenvälvonta, missä pitäisi päästä ohitse ja liikenteen sujua. Siellä ollaan rahaa keräämässä. Eikö sen sakon voisi laittaa niin, että se, joka 100 000 ajaa vuodessa, laittaa postiin sen sakon suoraan, niin ei tarvitse poliisia häiritä?

17.39 Pertti Hakanen kesk (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Tämä tieliikennelaki on todella iso kokonaisuus, ja tätä on odotettu pitkään. Tässä on äärimmäisen paljon hyviä, joustavuutta ja ennen kaikkea liikenteen turvallisuutta lisääviä asioita. Muutama kysymys ja ajatus kuitenkin on herännyt siitä, kun ministerikin otti äsken ansiokkaasti esille niitä yksityiskohtia ja puhuttiin myös ajoneuvokohtaisten nopeuksien poistamisesta.

Kysynkin ministeriltä, nyt kun koulukyytejä ajetaan paljon myöskin niin sanotuilla erikoisajoneuvoilla ja niillä on ajoneuvokohtainen nopeusrajoitus: koskeeko tämä ajoneuvokohtaisen nopeusrajoituksen poistaminen myöskin koulukyydissä olevia ajoneuvoja? Lisäksi askarruttaa hieman tuo kahdensuuntaisen ajoradan vasemmalle puolelle pysäköinti kaupungissa. Ajattelen vain sen sillä tavalla, että miten huolehditaan siitä pysäköintiliikennemerkkien näkyvyydestä sitten. Ovatko ne liikennemerkkit molemmin puolin katua, kahdenpuoleisia, jotta voidaan varmuudella sitten myöskin säästää siinä, että on oikealla taval-

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

la pysäköity? Tuo sulkuviivan väri kyllä myöskin askarruttaa varsinkin talviolosuhteissa, [Puhemies koputtaa] kun meillä vielä talvellakin täällä ajellaan.

17.40 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuen sitä, mitä edustaja Parviainen sanoi tästä taajamanopeusrajoituksesta. Meillä on niissä kaupungeissa, joissa on alennettu nopeusrajoituksia, saatu erittäin merkittäviä parannuksia liikenneturvallisuudessa. Liikennekuolemat ja myös liikenteessä vammautumisesta ovat dramaattisesti alentuneet.

Mutta haluaisin kommentoida edustaja Laukkasen puheenvuoroa siitä, että yleinen nopeusrajoitus pitäisi nostaa kahdeksastakymmistä yhdeksäänkymmppiin. Tällainen insinöörin näkökulma siihen: Kovin monilta ihmisiltä puuttuu ymmärrys siitä, että ajoneuvon liike-energia ja samalla jarrutusmatka kasvaa suhteessa nopeuden toiseen potenssiin. Jos esimerkiksi auton nopeus kasvaa kahdeksastakymmistä yhdeksäänkymmppiin, sen liike-energia ja samalla jarrutusmatka kasvaa 26 prosenttia eli vähän yli neljänneksen. Tämän takia nopeuksien nostaminen on liikenteen turvallisuuden kannalta [Puhemies koputtaa] paljon vaarallisempi asia kuin moni luulee. [Mika Kari: Ei pidä paikkaansa!] — Se on ihan fysiikkaa.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Myönnän vielä tähän debattiin puheenvuorot edustajille Pylväs ja Elomaa, ja sen jälkeen ministerin vastauspuheenvuoro. Sen jälkeen jatkamme debattia.

17.42 Juha Pylväs kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun laki on vuodelta 1981, niin on sitä aikakin jo uudistaa paljon johdonmukaisemmaksi, ja vähennetään samalla tulkinnanvaraisuutta ja puutteellisuuksia. Näin saadaan lainsäädäntö johdonmukaisemmaksi kokonaisuudeksi. Puuttuisin itsekin näihin ylinopeuksiin, joista tässä on jo useamassa puheenvuorossa ollut puhetta. Tänä päivänä Poliisihallitus on tosiaan tiedotteen mukaan julkisuuteen, jossa on linjattu tästä sillä lailla, että aivan vähäisimpiin ei puututa lainkaan, hieman suuremmista tulee huomautus, tätä suuremmista ylinopeuksista rikesakko ja vielä korkeammista määrätään päiväsakko. Kysyisinkin ministeriltä: onko poliisi tullut lainvalmistelun tavoitteita oikein?

17.42 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Monet edustajat ovat tuoneet julki huolen ammattikuskeista ja niistä ihmisistä, jotka paljon ajavat autoa. Hyvin herkästi käy niin, että vuoden aikana voi se pömpeli elikkä peltipoliisi vilahtaa hyvin pienistä ylityksistä monta kertaa ja sitten kortti lähtee kuivumaan. Kohtuutta pitäisi olla tässä tapauksessa.

Sitten minä sanon vielä toisenkin asian. Nimittäin asun pienellä tienpätkällä, lähistöllä siellä Maskussa, ja meidän pikkutiellä kävi nyt niin, että vajaa viikko sitten linja-auto ajoi kaksi kertaa peräkkäin ojaan ja lapsia joutui sairaalaan. Elikkä ne pienet tienpätkät siellä maaseudulla ovat todella huonossa kunnossa. Se on valitettavaa. Tulevaisuudessa pitää kyllä hoitaa asiat niin, että teitä hoidettaisiin paremmin maaseudullakin.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja nyt ministeri Berner, 5 minuuttia.

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

17.44 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner: Arvoisa puhemies! Kiitoksia näistä näkemyksistä, kommenteista ja huomioista.

Kuten monessa puheenvuorossa on tullut esille, poliisi on toimeenpaneva viranomainen ja poliisi vastaa tältä osin myöskin tämän lain valvonnasta ja siihen liittyvästä toimeenpanosta.

Siitä näkökulmasta, että monessa puheenvuorossa on noussut myöskin automaattisen valvonnan määrä: Tässä toki kysymys on poliisin ratkaisuista, resursoinnista ja myöskin siitä, miltä osin automaattivalvontaa käytetään. Se lisää kiinnijäämisriskiä ja sitä kautta nostaa liikenneturvallisuuden näkökulmaa — sitä voidaan käyttää siellä, missä se on mahdollista — ja vapauttaa myöskin poliisin resursseja valvontaan enemmänkin kuin sitten seuraamusjärjestelmästä huolehtimiseen. Mutta tämä on myöskin sisäministeriön ja sitä kautta poliisin kokonaisuutta.

Edustaja Kasvi nosti täällä esille väistämisvelvollisuuksia ja niiden kokonaisuutta. Niitä on pyritty täällä kokoamaan yhteen ja myöskin katsomaan, että niiltä osin syntyisi paljon enemmän selkeyttä. Pyörätien jatketta määritetään vain, jos autolla on väistämisvelvollisuus, ja tämän pitäisi myöskin selkiinnyttää pyöräilijöille kokonaisuutta.

Edustaja Ronkaiselle haluaisin todeta, että rankaisemiseen liittyy aina harkinta lainsäädännössä. On kyse sitten varkaudesta tai ylinopeudesta, niin poliisilla on aina mahdollisuus katsoa ja tuomioistuin sitten viime kädessä ottaa asiaan kantaa. Lainsäätäjänä tämä ei ole sitä meidän tehtävääme: me määrittelemme lain, ja sitten valvova viranomainen sitä toimeenpanee, ja tuomioistuin sitten on käytännössä se osapuoli, joka tätä arvioi.

Tähän keltaiseen sulkuviivaan, jota edustaja Torniainen nosti esille: Me olemme arvioineet tätä nyt moneen kertaan ja todenneet, että valkoinen maali näkyy märällä paremmin, ja se näkyy myöskin pimeällä paremmin. Naapurimaamme Ruotsi, muun muassa, on jo pidempään käyttänyt pelkästään valkoista maalia. Lumen alta kumpikaan ei merkittävästi näy, mutta suurin osa maastamme kuitenkin on usein märän kelin alla. Tässä on ihan selkeästi se kokonaisuus, minkä vuoksi olemme tähän myöskin päätyneet.

Edustaja Myllykoski, tässä pyritään nimenomaan huomioimaan sitä, että ammattiliikenteeseen ei kohdistuisi kohtuutonta rankaisua, vaan pyritään tässä lainsäädännössä oikeudenmukaisuuteen ja siihen, että siirrämme painopistettä kohti liikenneturvallisuutta ja että ajo-oikeutta ei voida menettää silloin, jos on pieniä rikesakkoja useampia.

HCT-rekat ovat oma kokonaisuutensa, jonka edustaja Löfström nosti esille. Kokeilusta on hyviä tuloksia, ja siitä tulee oma lainsäädäntönsä sitten keväällä.

Tähän kriminaalipoliittiseen kokonaisuuteen, jota edustaja Kymäläinen nosti esille: Meillä on Suomessa tällä hetkelläkin useita hallinnollisia sanktioita, ja ne ovat olleet käytössäkin useita vuosia. Niissä on äärimmäisen tärkeää, että ne ovat pieniä, ja tässäkin on katsottu, että yli 200 euron sakkoja ei voida katsoa tässä hallinnollisessa seuraamusjärjestelmässä, mutta se sujuvoittaa ja sitä kautta lisää myöskin oikeusturvaa monesta näkökulmasta.

Tienpitäjällä on aina mahdollisuus määritellä itse nopeutta. Tässä kohdassa yleistä tienopeutta on määriteltä näihin 80:een ja 50:een, mutta tienpitäjällä on oikeus mahdollistaa esimerkiksi 90 kilometrin nopeus, jos hän niin katsoo sen parhaaksi. Ja tässä edustaja Parviainen nosti esille sen, olemmeko arvioineet sitä, että taajamissa olisi enemmänkin määriteltä yleiseksi nopeudeksi 40 tai 30. Olemme itse asiassa tehneet siitä hyvin laajan selvityksen, ja Suomessa tällä hetkellä on jo vähemmän niitä alueita, joissa on 50, mutta toisaalta ne ovat sitten haja-asutusalueita. Olemme lähteneet siitä, että kunnilla on nyt

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

erittäin hyvät mahdollisuudet tässä laissa itse määritellä tätä kokonaisuutta, ja ne määrittelevät nopeuden helpommin alaspäin kuin ylöspäin, ja siksi olemme säilyttäneet tämän tässä kohdassa.

Edustaja Kari, liikennetolpat voidaan nyt maalata, jos niin halutaan. Laki ei estä — ei mitenkään pakota, muttei myöskään estä. Voidaan nyt jo näin toimia.

Mikä liittyy edustaja Kulmalan esille nostamaan, niin liikennevalvoja ratkaisee lainkonkurrenssin elikkä sen tilanteen, missä rikkomusten ja rikosten yhdentämistilanne syntyy. Elikkä se ei tule määritellyksi tässä lain kokonaisuudessa.

Koulukyydeissä ajoneuvot ajavat samaa nopeutta kuin muutkin mutta ovat tietysti edelleenkin hyvin tärkeässä roolissa.

Ja edustaja Pylväs: kyllä, poliisi on tulkinnut aivan oikein.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja nyt on mahdollisuus pyytää lisää vastauspuheen-
vuoroja.

17.49 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Omasta mielestäni on erittäin hyvää tässä lakiuudistuksessa se, että nyt liikennesäännöt kootaan järkeviksi kokonaisuuksiksi ja siellä on nytten muun muassa jalankulkijoille, ajoneuvoille ja pyöräilijöille selkeät säännöt, miten käyttäytyä. Myöskin se on hyvä, että hajallaan olevat väistämissäännöt kootaan nyt yhteen ja selkeytetään niitä. Myöskin kaistanvaihtoa koskevat säännöt täsmennetään. Niissä on ollut semmoista häilyväisyyttä tietotasossa varmasti aika monellakin.

Sitten mitä on tullut tähän ylinopeudet ajoneuvoilla -asiaan, tosiasia on, että lait eivät nyt eivätkä myöskään jatkossa salli ylinopeuksia. Tämä uusi tieliikennelaki ei tuo tähän muutosta. Hieman ihmettelen, kun SDP:n puolelta halutaan sallia ylinopeudet. [Suna Kymäläinen: Täh?] En itse ymmärrä sitä.

Sakotuksista täytyy todeta, [Puhemies koputtaa] että poliisin sakotuskäytäntö on poliisihallinnon ja sisäministeriön vastuualuetta, ei liikenne- ja viestintäministeriön.

17.50 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Palaisin vielä näihin kameroihin ja automaattivalvontaan, jotka edustaja Karikin otti esille. Hän kiinnitti mielestäni huomiota kyllä tärkeään asiaan. Täytyy muistaa, että se kamera ei kuitenkaan oikeasti valvo ja se ei korvaa siellä tiellä poliisia. Siihen kehityskulkuun, sille tielle, että ikään kuin korvattaisiin kameroilla poliiseja, ei mielestäni pidä mennä. Edelleen se, että kameroiden määrää kasvatetaan, antaa ymmärtää tai antaa sen signaalin, että kaahaaminen olisi ikään kuin se meidän suurin ongelmamme tuolla tiellä, mutta ei se näin ole, kun tilastoja katsoo. Suurin yksittäinen ongelma maanteilla on kuljettajan ajokunto, alkoholi, huumet, asenne, mielenterveys ja niin edelleen, [Kokoomuksen ryhmästä: Väsymys!] ja niihin meidän tulisi kasvattaa resurssejamme ja puuttua niihin voimakkaammin.

Edelleen ilolla totean, että tässä esityksessä säilyy pyöräilykypäräsuositus tai -pakko ja edelleen myöskin se, että pakotetaan tai suositellaan heijastimen käyttöä jatkossa. Ne ovat hyviä turvavarusteita, [Puhemies koputtaa] ja on hyvä, että lainsäätäjä antaa indikaation, että näitä jatkossakin tulee käyttää, [Puhemies koputtaa] vaikkei sitä sanktoidakaan.

17.51 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Oli ilahduttavaa kuulla, että ministeri sanoi, että voidaan maalata kameratolpat. Ajatuksenihan on ollut se

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

— ja myös lakialoitteeni, jonka viime keväänä tein — että tuodaan nämä tolpat kunnolla näkyviksi kansalaisille, että kansalaiset tietäisivät, missä ne vaaran paikat ovat. [Satu Hassin välihuuto] Nythän tolpat on piilotettu mitä tiheimpään pusikkoon tai tavalla tai toisella heikosti näkyviksi. Jos tehtäisiin niin kuin esimerkiksi Ruotsissa tehdään, että maalataan kunnolla näkyviksi, niin silloin näillä tolilla olisi myös ennalta ehkäisevä vaikutus. Ilahduttavaa kuulla. Olen kyllä ministerin kanssa siltä osin hieman eri mieltä, että minun mielestäni — ja oma lakialoitteenikin lähti siitä — tämä voitaisiin kirjata lakiin. Silloin se ei jäisi vain yhden paikallisen poliisipiirin itsensä päätettäväksi.

Mutta sitten haluan myös edustaja Hassin ja muutaman muun puheenvuoroon sanoa sen, että tämä nopeuteen tuijottaminen on yksi liikennepolitiikkamme suuri virhe. [Mikko Alatalo: Kyllä!] Siellä ajoterveys, ajokuntoon liittyvät asiat, mielenterveys, itsemurha-alttius, tämän tyyppiset asiat [Puhemies koputtaa] usein unohdetaan ja sanotaan, että vain nopeuksia säätelemällä lisäisimme [Puhemies koputtaa] liikenneturvallisuutta. Näin asia ei ole.

17.53 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nopeusrajoitushan tarkoittaa sitä, että se on arvioitu turvalliseksi nopeudeksi silloin, kun terve ihminen ajaa. Tietysti, jos ihminen on huonossa kunnossa, edes tämä nopeus ei ole turvallinen. Mutta se, mitä äsken totesin liikennefysiikasta, on ihan alkeisfysiikkaa, jonka peruskoulussa tai viimeistään lukiossa fysiikkaa opiskellessaan oppii.

Ihmettelen tätä näkemystä, että kameratolpat olisivat se vaara liikenteessä. Ne vaarathan ovat ihan muita asioita. Itselläni ei koskaan autoa ajaessani ole ollut mitään vaikeuksia nähdä kameratolppaa. Ihmettelen, millainen näkökyky ylipäättänsä sellaisella ihmisellä on, joka ei nykyisiä tolppia näe, vaikka en sinänsä mitenkään vastusta niiden maalaamista erivärisiksi. Voiko semmoinen ihminen ylipäättänsä turvallisesti ajaa autoa, joka ei erota kameratolppaa?

17.54 Mikko Alatalo kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen ajanut autoa Suomessa yli 3 miljoonaa kilometriä, ja minua samalla tavalla kuin edustaja Laukkasta ärsyttää se, että kun hyvällä talvikelillä, kuivalla kelillä, ajat, niin talvinopeusrajoitusta körröttelet menemään ja kuitenkin pitäisi työkin tehdä. Mutta se ei ole tämän lain piirissä, se on tienpitäjä, joka nämä nopeusrajoitukset määrittelee.

Itse olisin toivonut saksalaistyyppistä virhepistejärjestelmää, ja tässähän mennään nyt vähän siihen suuntaan elikkä rikos ja rangaistus vastaavat toisiansa. Nimenomaan ammatikuskien osalta kohtuullisuus tässä nyt toteutuu erittäin hyvin. Jo tähän saakka poliisi on laskenut 3 kilometrin virhetoleranssin ihan jo pelkästään sen takia, että voi olla mittarivirheitä tai tutkassa virhettä. Siinä mielessä poliisilla on mahdollisuus käyttää kohtuullisuutta. Mikäli rikos on vähäinen, silloinhan esimerkiksi puhutaan vain varoituksesta, jos se on suurempi, silloin tulee rikesakko, ja silloin jos todella oikein vaarannetaan liikennettä, silloinhan tulee päiväsakkoja.

Olen tyytyväinen siihen, että nämä ajoneuvokohtaiset nopeusrajoitukset nyt muuttuvat ja liikenne muuttuu [Puhemies koputtaa] joustavammaksi. Mutta yksi asia epäilyttää: kun maksusta voi oman asiansa selvittää, [Puhemies koputtaa] vapautua, niin kuinka paljon tämä tulee aiheuttamaan sitä riskiä, että ihmiset eivät lähde valittamaan itse?

17.55 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Naapurimaamme Ruotsi on hyvin esimerkillinen, mitä tulee tähän liikenteessä olemiseen ja käy-

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

täntöihin. Täällä on jo moneen kertaan mainittu Ruotsi esimerkkinä ja ministerikin mainitsi Ruotsin hyvän esimerkin näissä tiemerkinnoissa.

Tässä sain uutta oppia, sen, että tienpitäjä määrittelee näitä nopeusrajoituksia. Se on hyvä, mutta sitten tulenkin vielä innokkaammaksi ja ajattelen, että eikö tässä laissa olisi voinut sitten antaa myös jonkinlaista osviittaa ja suositusta siihen suuntaan, kun kypäräkin on hyvä, että olisi ehkä hyvä nostaa näitä nopeusrajoituksia niin kuin Ruotsissa?

17.56 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kari käytti täällä hyvän puheenvuoron siitä, että automaattinen liikennetolppa pitäisi maalata.

Ensinnäkin olen vähän surullinen siitä, että Suomen liikenneturvallisuuskeskustelu on synonyymi ylinopeudelle. Eihän se todella niin ole. Itse asiassa vain 5 prosenttia johtuu semmoisesta ylinopeudesta, jota ajaa normaalikuntoinen autoilija, joka on tottunut ajamaan autolla. Sitten ovat rattijuopot ja muut mömmöissä ajavat ja väsyneenä ajavat ja sairaat ja lääkehoueissa ajavat, ja he ovat todellinen riski, ja sitähan ei tietenkään kamera pysty näkemään.

Mutta tämä automaattinen liikennevalvonta on pikkuisen överiksi mennyt. Minä en malta olla tuomatta tätä budjettikirjaa esille. Täällä on budjettitavoitteet, ja siinä saa hirveän hyvän tuoton pääomalle, kun rakentaa liikennetolpan ja automaattisen liikennevalvonnan — valtionkassa kilisee. [Puhemies koputtaa] Mutta olen sitä mieltä — ja vien vähän pitemmälle — että ottakaa valiokunnassa tosissaan se, että kun ihmiset eivät tiedä kameratolppasta, mikä on nopeus, niin kameratolppaan pitää lain perusteella panna liikennemerkki, mistä nopeudesta on kysymys, [Puhemies koputtaa] ja silloin ihmiset tietävät eivätkä jarruttele turhaan.

17.57 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On pakko sanoa edustaja Hassille, että tässä puhutaan juuri siitä, että nämä kameratolpat olisivat näkyviä, kun niitä koetetaan sijoitella sellaisiin liikenteelle vaarallisiin paikkoihin, ja on siitä kysymys eikä siitä, että ne tolpat olisivat vaaraksi kenellekään.

Arvoisa ministeri, oli hienoa kuulla tässä, että usein olivat myös koululaiset mukana tässä. Kun meidän liikenneturvallisuutemme varmasti pitäisi lähteä siitä, että kaikilla tienkäyttäjillä ja liikenteeseen osallistuvilla olisi tietty osaamisen taso, käytiinkö lain valmistelun vaiheessa missään kohtaa keskustelua siitä, että meidän koululaisillamme kuuluisi olla tietty liikenneosaaminen ja että tämä laki olisi voinut vaikka edellyttää jo päiväkoteihin tai kouluihin tuotavan liikennekulttuurikasvatusta?

17.58 Jari Ronkainen ps (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Tämä 1—5 kilometrin sakorangaistuksen mahdollisuus näköjään herättää täälläkin vilkasta keskustelua. Poliisihallitus on tosiaan tänään ilmoittanut, että käytäntö ei tule muuttumaan. Ehkä näin, mutta mitenäs vuoden päästä? Poliisihallituksen päätös voi olla toinen, ja tämä laki antaa mahdollisuuden sakottaa jopa 1 kilometristä tunnissa ylinopeutta. Peltipoliisi ei armoa tunne, ja liikenteenvalvontaan ei poliiseja enää juurikaan riitä. Liikkuva poliisi on lakkautettu, ja monessa poliisipiirissä liikennevalvontasektorikin on liitetty osaksi valvonta- ja hälytyssektoria. Jos siis nykyjärjestelmää ei haluta muuttaa, minun mielestäni se tulisi kirjoittaa auki tähän esitykseen.

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

17.59 Reijo Hongisto sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa useampikin edustaja on kiinnittänyt huomiota siihen, että tämä laki antaa nyt mahdollisuuden sakottaa 1 kilometrin ylinopeudesta, ja monta kertaa on todettu se, että nykyinenkin laki toteaa, että missään ei ole oikeutta ajaa rajoitusta suurempaa nopeutta, eli nykyisenkin lain voimassa ollen voidaan kirjoittaa rangaistusmääräys, rikesakkomääräys tai antaa huomautus, jos ylitetään ajonopeus kilometrillä tunnissa. Mutta en yhtäkkiä muista tapausta, missä tällaista menettelyä olisi tehty. Tietenkään sitten nopeusrajoitus ei tarkoita sitä, että sitä rajoitusvauhtia pitää ajaa, vaan se on suurin sallittu nopeus sillä tieosuudella. Ajoneuvon kuljettajan täytyy sovittaa ajoneuvonsa nopeus niin, että se on turvallinen ajo- ja keliolosuhteet huomioon ottaen. Joskus on satasen rajoitusalueella niin liukasta, että ei ole turvallista ajaa kuin kahdeksaakymppiä tai vielä hiljempaa. Kuljettaja vastaa siitä, että ajetaan turvallisella ajonopeudella.

18.00 Kari Tolvanen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Liikenneturvallisuus on tosiaan laaja-alainen asia, ja minua huolestuttavat eniten päihitteiden käyttäjät liikenteessä. Olen jo pitkään koettanut alkolukkoa saada vakiovarusteeksi, tällaisista helpokäyttöistä alkolukkoa, joka aistii uloshengitysilmaa, ja ihmettelen, että EU-tasolla tähän ei ole lähdetty. Olen saanut siihen vastauksen, että Etelä-Euroopassa ei liikkuisi yksikään auto, jos niissä olisi vakiovarusteena alkolukko, eli se on tyssähtänyt siihen. Mitä ministeri aikoo täällä Suomessa asialle tehdä?

Toinen asia: Koko ajan puhutaan tästä nopeusvalvonnasta. Se on vain pieni osa tätä kokonaiskulttuuria. Minun mielestäni ne kameratolpat saa maalata vaikka vaaleanpunaiseksi, jos siltä tuntuu, tai olla maalaamatta. Eniten minua kiinnostaisi se, että niitä sijoitettaisiin paikkoihin, joissa niillä olisi eniten merkitystä: päiväkotien, koulujen läheisyyteen, isoille risteysalueille. Elikkä aikooko ministeri tätä asiaa edistää, kameroita oikeille paikoille?

18.01 Markku Pakkanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edelliseen puheenvuoroon on hyvä jatkaa. Kameratolpat ovat minun mielestäni puolustettavia siinä näkökulmassa, että poliisilta vapautuu merkittävä määrä resurssia juuri siihen tärkeämpään tehtävään, liikennevalvontaan, rattijuoppojen ja tämäntyyppisten henkilöiden valvontaan. Minullekaan ylinopeudet eivät ole se ykkösprioriteetti, mikä poliisille kuuluu. Kamerat voivat sen hoitaa, ja me tiedämme, missä ne kamerat ovat, ja näemme jokainen. Joka siinä kohtaa ylinopeutta ajaa, silloin tekee virheen, ja se on armoton se kamera ja se on reilu meille kaikille, se on oikeudenmukainen sillä lailla. Poliisilla on paljon tärkeämpää tehtävää kuin pelkkä nopeudenvalvonta.

Täällä on tämä nopeuden nosto ollut esimerkkinä. Se olisi monelle autolle ympäristöystävällistä, jos se nopeus nousisi siitä kahdeksastakymmistä yhdeksääkymppiin, koska autot ovat tänä päivänä aika lailla tehokkaita ja on taloudellisesti ja ympäristönäkökulmasta paljon järkevämpää ajella pikkusen kovempaa sillä autolla kuin kahdeksaakymppiä. [Puhemies koputtaa] Se ei ole kaikille autoille hyvä nopeus.

18.02 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Liikenneturvallisuuden parantaminen on yksi tämän lain lähtökohtia, ja myös minä yhtyisin näihin kysymyksiin näitten kameratolppien sijoittelun osalta. Nythän ne ovat usein paikoissa,

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

joissa on mutka tai nopeus yllättäen laskee pieneksi hetkeksi, ja tämä aiheuttaa äkkijarrutuksia ja siten onnettomuusriskien kasvamista.

Huoli on tästä tulkinnanvaraisuudesta talvirenkaiden käytön osalta. Itse ihmettelin tässä edustaja Maijalan esille ottamaa esimerkkiä, että nyt ulkomaalaisille rekoille tulisi sitten tällainen talvirengaspakko. Olenko väärässä, kun mielestäni tämä lakiesitys ei määrää talvirengaspakkoa raskaalle liikenteelle?

Kysyisin myös ministeriltä, kun tuon Onnettomuustietoinstituutin mukaan joka toinen jalankulkijakuolema tapahtuu suojateilla: mitkä ovat esitykset tämän osalta?

18.03 Eeva-Maria Maijala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eikö meillä tullut jo tämä talvirengaspakko voimaan?

Mutta nyt sitten toinen asia on tämä keltainen viiva. Minä vastustin ehdottomasti sen poistamista aluksi, mutta sitten minulle tässä syksyllä kävi ajellessa semmoinen homma, että kun minä yhtenä yönä märällä kelillä olin ajamassa, niin minun piti pysäyttää auto yhtenä yönä, mennä ulos ja katsoa, joko se viiva on vaihdettu valkoiseksi. Mutta ei, kyllä siinä keltainen viiva sitten kuitenkin oli. Ei sitä edes huomannut todellisuudessa, kumman värinen viiva siinä oli olemassa. Nyt sitten tästä keltaisesta viivasta minä esitänkin kysymyksen: kuinka pian nyt sitten siitä tullaan käytännössä luopumaan, ettei sitä enää ole ollenkaan käytössä?

Vielä haluaisin kysyä sitten kännyköittenkäyttöasiasta: miten sitä jatkossa saadaan rajoitettua enemmän, etteivät tien päällä muun muassa ammattiautoilijat käytä kännykkää liikenteessä?

18.04 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minäkin tuen edustaja Myllykosken ajatusta siitä, että kouluissa ja ylipäätään lapsille ja nuorille liikennekasvatusta laajennettaisiin nykyisestä. Joskus on ollut enemmänkin ymmärtääkseni sitä olemassa.

Nostaisin esiin aivan toisena asiana pysäyttämiskiellon jalkakäytävälle ja pyörätielle, josta tulee paljon palautetta kuntien luottamushenkilöiltä. Mielestäni sitä kannattaisi tehdä selkeämmäksi, ja hallituksen esityksessä nykytila kuitenkin käytännössä jatkuu. Auto jalkakäytävällä tai pyörätiellä aiheuttaa kuitenkin helposti vaaraa ja estää esimerkiksi liikuntarajoitteisten liikkumista ja haittaa tietenkin jalankulun ja pyöräliikenteen sujuvuutta. Lisäksi tämä nykyinen muotoilu ehkä vähentää osaltaan kestävien liikennemuotojen houkuttelevuutta, osa ei ole ehkä kauhean suuri mutta kuitenkin, ja jarruttaa näiltä osin ilmastotavoitteiden saavuttamista. Lukuisat poikkeukset tekevät säädöksestä kovin vaikean valvoa. Facebookissahan on suoranaista kansanhuvia laskea, kuinka monta autoa päivässä omalla työmatkareitillä pysäköi pyörätielle. Toivoisin, että tähän puututtaisiin tehokkaammin.

18.05 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen itse saanut seurata liikennettä pyöräilijän näkökulmasta: muutaman kerran olen maapallon ympäri pyörällä ajanut, siis kilometreissä laskettuna. Lähinnä siinä roolissa eteen on tullut joitakin kertoja tämä liikennekunnan kysymys lähinnä siinä näkökulmassa, onko autonkuljettaja kyvykäs kuljettamaan autoaan ja onko hänen henkinen tilansa sellainen, että hänen pitäisi ollenkaan olla siellä liikenteessä mukana. Kysymyksessä on liikenne-raivo, siis sellainen ilmiö, jossa ihminen käyttäytyy impulsiivisesti, ei hallitse omaa tunnetilaansa ja tekemistään ja on suoranaisia taponyrityksiä, voisi sanoa. Onko tässä hallituksen esityksessä mi-

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

tään mahdollisuuksia tunnistaa tällaista luonnehäiriötä, mitään mahdollisuuksia tarjota jonkinlaista vihanhallintakoulutusta, niin kuin ainakin [Puhemies koputtaa] USA:ssa on?

18.07 Pertti Hakanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä on puhuttu nyt kameratolpista jonkun verran, ja todellakin täytyy muistaa se, että aikanaan kun liikennevalot tulivat, niin yksi syy oli nimenomaan myös se, että saatiin poliiseille resursseja muuhun työhön — minun mielestäni ainakin on ihan ymmärrettävää. Silloin oli varmaan harkittava tarkkaan, missä ylinopeuksia ajettiin, mihin ne kamerat piti sijoittaa. Niin kuin tässä on useampi edustaja sanonut, niin totta kai, kun virhe tapahtuu, niin kamera välähtää, se on tasavertainen meille kaikille.

Kyllä minä vähän kyseenalaistan nyt myöskin sitä, jos ne väritetään hirveän kirkkaalla värillä, että ne näkyvät, niin kuin täällä edustaja Kari toi esille. Minulle sopii maalaaminenkin, mutta miettikääpä sitä, että kun ne rupeavat näkymään tuolla entistä paremmin, niin sitten tulee niitä äkkijarrutuksia ja peräänajoriskin mahdollisuus lisääntyä taas siinä tilanteessa, elikkä ei ole välttämättä ihan selkeä turvallisuuskysymys kuitenkaan sekään. Meillä on aika paljon liikennevalvontaa myöskin poliisiautosta, joka on merkattu liikenteessä aika hyvin, ja kun ne ajavat meitä vastaan, niin ne saattavat meitä myöskin pysäyttää.

Kysyn ministeriltä vielä, kun henkilöauton peräkärryjen osalta nostettiin nopeus 100 kilometriin: oliko harkittu myös sitä, että katsastettaisiin [Puhemies koputtaa] peräkärryt, jotta saataisiin oikeasti käyttökuntoisiakin peräkärryjä liikenteeseen?

18.08 Teuvo Hakkarainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muutama käytännön esimerkki vielä.

Poliisilla on nyt valta niin sanotusti sakottaa. Otetaanpa esimerkki: nykyaikainen huippumoottoripyörä, jossa on epsit, lepsit, kipsit, kapsit ja kupsit, ja vanha Jawa, jossa ei ole kuin rumpujarrut — samat säännöt, ja varmasti tulee lappu käteen kummallakin, kun ajaa ylinopeutta. Tässä pitäisi pystyä käyttämään harkintaa.

Sitten vielä semmoinen, että kun täällä kaupungissa jonkin verran joutuu väkisin ajamaan autolla, niin eikö näille polkupyöräilijöille saa semmoista sääntöä, että kun on suojatie, ne taluttaisivat sen pyörän yli sieltä? Eihän tämä mikään kuntoilualue ole, että ajetaan hampaat irvessä tuolla ja joutuu väistelemään, kaukaa katsomaan, että tuleeko se päälle. Eihän kaupungissa ajeta rallia autollakaan. Samat säännöt sille polkupyöräilijälle kuin jalankulkijalle, että työnnetään se [Puhemies koputtaa] pyörä siitä yli.

18.09 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tieliikenne-lakipaketti on todella iso, ja tietysti tässä keskustelussa on pidetty jo monet puheenvuorot tässä pienten ylinopeuksien asiassa. Tosiasia on, että ei tule sallia ylinopeuksia, mutta kyllä liikenteessä ne todella isot ylinopeudet ovat isompi asia omasta mielestäni. Samoin myöskin, kuten edustaja Tolvanen toi esille, rattijuoppousasiat ja muut päihteiden käyttäjät ovat se ongelma-asia. Ja kyllä itsekkin kannatan sitä, että tulevaisuudessa meillä olisi autossa vakiona alkolukko, joka sitten varmistaisi näitä asioita.

Sitten edustaja Laukkanen omassa puheenvuorossaan on ottanut esille nämä tiekohtaiset nopeudet. Itse kyllä kannatan sitä, että tienpitäjät pyrkisivät menemään vaihtuviin nopeusrajoituksiin. Se on tulevaisuutta myöskin.

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

Arvoisa ministeri, kun olette vielä paikalla, niin haluaisin kysyä vielä talvirengasasiat: miten on näiden talvirenkaiden kohdalla, kun se on niin, että voi laittaa kelin mukaan marras-, joului-, tammi-, helmi- ja maaliskuun aikana? Ja toivon, että Trafilta tulee tarkempia ohjeita tähän. [Puhemies: Ja nyt on aika reilusti yli!] — Kyllä.

18.10 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Oli lievä pettymys, että edustaja Tolvanen suhtautui noin vähättelevästi tähän kameratolppien maalaamisedotukseen. Se pitää sisällään sen — jo aikaisemmissa puheenvuoroissa asiasta olen puhunut — että tuotaisiin nämä tolpat sinne aidosti oikeisiin vaaranpaikkoihin; mainitsitte koulut, päiväkodit ja niin edelleen. Tämä maalaaminen — siis kunnolliset värit tolppiin — on Ruotsissa ollut käytössä jo vuosia, ja kokemus siitä on ilmeisenkin niiden tietojen mukaan, mitä itsellä on, päinvastainen kuin mitä edustaja Hakanen tuossa ajatteli, että se lisäisi haitari-ilmiötä. Päinvastoin se vähentää haitari-ilmiötä. Nyt haitari-ilmiö tapahtuu siinä, kun autoilija huomaa sen tolpan 10—15 metriä aikaisemmin, painaa jarrun pohjaan, ja haitari on valmis. Aamuruuhkassa se tarkoittaa mahdollisesti jopa kymmenien minuuttien jatkuvaa haitariliikennettä, joka ei ole varmasti tämän lakiesityksen ympäristötavoitteiden mukaista. Liikenteen turvallisuus on liikenteen joustavuutta.

18.11 Markku Pakkanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olemme puhuneet tosiaan ylinopeuksista ja rikesakoista ynnä muusta. Itse haluaisin vielä nostaa ainakin tämän tieliikenneverkon ja sen tilan. Se on kuitenkin kokonaisuudessaan liikenneturvallisuuden kannalta suurin ongelmakohta. Meillä on pitkä tieverkko, se on 450 000 kilometriä kaiken kaikkiaan, ja siitä on valtion maanteitä 78 000 kilometriä. Tämän kokonaisuuden hallitseminen ja saaminen siihen kuntoon, että meillä olisi turvallista liikkua teillä, saataisiin nämä ajanmukaiset nopeudet, vaihtuvat nopeudet, niin kuin täällä on tullut, ja myös tämä talvinopeus — se olisi sellainen iso asia, mistä toivoisin, että tämä parlamentaarinen työryhmä pääsisi järkevään ratkaisuun ja päästäisiin tässä isossa kuvassa kohditi sitä hyvää tavoitetta, mikä tällä hallituksella on.

18.12 Mikko Alatalo kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä tuotiin esille, että tuo parkkeeraaminen tulee samanlaiseksi kuin mannermaissakin, että voi pysäköidä myös kulkusuunnan vasemmalle puolelle tietä. Tämä joustavoittaa parkkeeraamista. Ainakin minulla itselläni on ihan hyvät kokemukset siitä — totta kai se täytyy tehdä muuta liikennettä vaarantamatta — ja tässä mielessä se on hyvä asia.

Mutta vielä palaisin tuohon asiaan tästä käännetystä todistustaakasta ja siihen, että rikkomukseen syyllistyneelle asetetaan velvollisuus myötävaikuttaa omaan asiansa selvittämiseen maksusta vapautuakseen. Onhan nytkin jo pitänyt kertoa, jos joku muu henkilö on ajanut sinun autoasi. Miten tämä nyt muuttaa sitä käytäntöä? Tuleeko sitten käymään niin, että ei näe vaivaa valittaakseen, jos tämä prosessi tosiaan muuttuu käänteiseksi?

Mitä tulee tosiaan itse näihin nopeusrajoituksiin, niin totta kai, sehän on selvä, että nopeusrajoituksia on pitänyt noudattaa nyt ja pitää tulevaisuudessakin. Mutta tosiaan tästä toleranssista ja puuttumiskynnyksestä poliisi on sanonut, että käytäntö jatkuu entisellään, [Puhemies koputtaa] että 1 kilometrin ylinopeuksiin ei kiinnitetä huomiota.

18.14 Kari Tolvanen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tärkeintä on, että tämä kameravalvonta on oikeassa paikassa, ja se on toissijaista minun mielestäni, mikä

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

se väri on. Siitä varmaan edustaja Karin kanssa olemme samaa mieltä, että paikka ratkai-see. [Mika Kari: Kyllä!] Käsittääkseni poliisi on entistä enemmän siirtymässä tällaiseen liikuteltavaan kamerakalustoon eli niin sanottuihin pakettiautoihin, joissa on se kamera. En tiedä, pitäisikö nämäkin sitten maalata jollain huomiovärillä, että ne huomattaisiin — se-kin on taas toinen asia. [Eduskunnasta: Kuten Ruotsissa!] En tiedä, se on makuasia. Mutta tärkeintä kuitenkin on, että sitä nopeusvalvontaa olisi, ja mielellään niin, että sitä tekisivät elävät poliisit, jotka voisivat sitten ihan [Mikko Alatalo: Kyllä!] tarkistaa sen kuljettajan ajokunnon, [Mika Kari: Tästä olemme samaa mieltä!] koska, kuten alussa kerroin, jos kuuntelit, olen huolestunut päihteiden käyttäjistä. He aiheuttavat suurimman riskin lii-kenteessä, ja he useimmiten ajavat hyvin huomattavaa ylinopeutta ja aiheuttavat sen todel-lisen riskin. Tämä kameravalvonta on ihan hyvä lisä tähän, mutta se ei korvaa elävää po-liisia, joka osaa sitten tarvittaessa myydäkin sen sakon sille asiakkaalle ja kertoa, miksi sakko [Puhemies koputtaa] annetaan.

18.15 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen samaa mieltä kaikkien niiden edustajien kanssa, jotka ovat korostaneet nopeuden lisäksi muitakin liiken-neturvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä, mutta haluaisin nyt vielä muistuttaa nopeuteen liit-tyvästä fysiikasta. Jos meillä on kolme autoa — samanlaisia, samoissa oloissa, samanlai-sella tiellä ja kelillä — joiden jarrutus alkaa kahdeksastakymmistä, yhdeksästäkymmistä tai satasesta, niin siinä vaiheessa, kun se kahdeksastakymmistä jarruttamisen aloittanut auto on pysähtynyt, yhdeksästäkymmistä jarruttamaan aloittanut ajaa vielä neljääkymppiä ja sata-sesta jarruttamaan aloittanut ajaa kuuttakymppiä. Tämä havainnollistaa sitä, että vaikka nopeus ei useinkaan ole se onnettomuuden syy, onnettomuuden seurauksien vakavuus riip-puu hyvin voimakkaasti nopeuksista. Se on yksi syy siihen, miksi lämpimästi edelleen tuen sitä, mitä edustaja Parviainen totesi siitä, että taajamien yleinen nopeusrajoitus pitäisi las-kea [Puhemies koputtaa] kolmeenkymppiin ja vain erityisillä perusteilla saisi sitten säätää ylemmän nopeuden.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, olen merkinnyt tänne puheenvuorot vielä seuraaville edustajille: edustajat Hoskonen, Kymäläinen, Maija-la, Myllykoski, Hongisto ja Kari. Näiden puheenvuorojen jälkeen ministerille sitten 3 mi-nuutin puheenvuoro.

18.16 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Huoma-sin tässä uudessa lakiesityksessä erittäin kannatettavan pykälän, ajokorttilain 65 §:n muut-tamisen, niin että nämä pienet ylinopeussakot jäävät pois siitä perusteesta, minkä mukaan ihmisen ajokortti voidaan laittaa hyllylle kuivumaan tai lepäämään. Hyvä näin, mutta tuli mieleen raskas liikenne: esimerkiksi puutavarankuljetuspuolellahan meillä on sellainen ongelma, että kun talvella ajetaan puuta rekalla, niin siinä ajon aikana tulee helposti 1 000—2 000 kiloa lisää painoa, kun lumi pölisee, ja kun rekkakuski saa kolme ylipai-nomaksua, niin sehän toimii samalla keinoin kuin lievä ylinopeus, kolmen ylikuormamak-sun jälkeen lähtee kortti kuivumaan, ja sen jälkeen ammatti on siinä. Tuleeko tähän muu-tosta?

Sitten tämä toinen hyvä asia, mikä täällä lakiesityksessä on, huolellisuusvelvollisuus: olisin muutamalla sanalla halunnut kuulla ministerin luonnehdinnan siitä, mitä tämä hieno uusi kohta täällä niin kuin syvimmillään pitää sisällään.

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

18.17 **Suna Kymäläinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tähän esille nostettuun asiaan: on erittäin hyvä, että tuosta kolmesta ylinopeussakosta ei enää menetä korttia ja erityisesti [Kari Kulmala: Pienestä!] — pienestä, todella hyvä lisäys — ettei tämä vaikuta ammattiliikenteen kuljettajiin.

Täällä nousi keskustelussa esille tienvarsiin pysäköiminen. Sen osalta kysyisin tästä tienkäyttäjän ennakoitivelvollisuudesta, joka tähän lakiin on kirjoitettu. Nimenomaan tienvarteen pysäköinnin kohdallahan tässä voi tulla tulkinnanvaraisuuksia. Edelleen kysyn pyörätiellä tapahtuvien jalankulkijakuolemien osuudesta: millä tavoin tällä esityksellä pyritään tätä ehkäisemään? Nythän siellä on hyviä lisäyksiä polkupyöräkypärien pakosta ja heijastimen käyttämisestä ja niin pois päin, mutta täällä on myös ollut esillä nopeusrajoitusten [Puhemies koputtaa] alentaminen taajamien kohdalla.

18.19 **Eeva-Maria Maijala kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen ollut tien päällä varmaan sen miljoona kilometriä, ja siellä on tullut nähtyä ja koettua kaikkennäköistä. Viime vuosina olen useamman kerran säikähtänyt sitä, kun joillakin jalankulkijoilla tai sitten joissakin paikoissa on ollut aivan ylimitoitettu heijastinmäärä. Esimerkiksi poliisi on saattanut pysähtyä yhtäkkiä pimeässä valtavalla valaistuksella tai sitten on joku semmoinen ylimääräinen liikennemerkki laitettu, tai jotkut tämmöiset, mitkä ovat olleet aivan ehdottomasti ylireagointia siihen tilanteeseen nähden, ja se on kuskit enemmänkin säikäyttänyt siinä tilanteessa. Nyt sitten kysyn, onko tässä laissa huomioitu se, että ylimääräistä häirintää ei saa tapahtua tämmöisellä toiminnalla. Tuossa oli muun muassa äsken jo keskustelua näistä eri tolpeista ja tämmöisistä näin, siitä, kuinka paljon niitä voidaan sitten merkitä, ettei tule ongelmia tässä liikenteessä.

Kokonaisuudessaan uskon, että me valiokuntakäsittelyssä pääsemme hiomaan tätä esitystä vielä aika paljonkin, [Puhemies koputtaa] mutta kiitoksia tähän asti.

18.20 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On pakko käydä nyt Ruotsin puolella tässä kamera-asiassa. Minun mielestäni siellä tehdään turvallisuuden nimissä tämä kaikki. Ensin kaukana ennen risteystä on jo ilmoitustaulu siitä, että on kohta kameravalvonta, vähän ennen risteystä on vielä nopeudennäyttötaulu, ja vasta sen risteuksen jälkeen on se kamera. Jos siihen ajat ja sakot saat, niin kyllä täytyykin saada. Eli tavallaan se ruotsalainen turvallisuuslähtökohta on jo erilaisempi kuin meillä täällä on ollut tähän asti. [Mika Kari: Absolut!] Eli kyllä ne kamerat on todellakin sijoitettu juuri sitä varten, että mahdollisimman hankalissa paikoissa autoilijan kannalta varmasti on syytä nopeutta valvoa.

Mutta nyt jos palataan tähän tolppien maalaamiseen: sijoitellaan ne kamerat sinne, missä niitä tarvitaan, ja kerrotaan niistä autoilijoille, jotta se [Puhemies koputtaa] kaksinkertainen turvallisuusajattelu tulee koulun läheisyydessä.

18.21 **Reijo Hongisto sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä on käyty erinomaisen hyvää keskustelua, ja olen tulkinnut asian niin, että jokainen puheenvuoron käyttänyt henkilö haluaa omalta osaltaan olla parantamassa liikenneturvallisuutta — hyvä näin.

Haluaisin muutamalla sanalla nostaa esille vielä itsetuhoiset kuljettajat. Meillä on valitettavan monta esimerkkiä siitä, että itsetuhoinen henkilö syystä taikka toisesta päättää toteuttaa tämän tuhoisan turman, ja monta kertaa käy niin, että siinä vastapuolella sitten tulee

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

uhreja myöskin. Kysynkin — olen lukenut tämän lakiesityksen mutta en muista suoraan — onko tässä lakiesityksessä mainittu sitä ja otetaanko kantaa siihen, millä tavalla voitaisiin itsetuhoisten kuljettajien määrää liikenteessä vähentää. Uskon näin, että lääkäreiden oikeus ja velvollisuus ilmoittaa itsetuhoiseksi havaitsemastaan potilaasta poliisille on olemassa, mutta tiedän myöskin sen, että erilaiset salassapitomääräykset monta [Puhemies koputtaa] kertaa rajoittavat tätä ilmoitusoikeutta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä edustaja Kari, vastauspuheen vuoro, ja sitten ministeri.

18.22 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Voisi ehkä yksinkertaistaa tätä puheeni taustaa ja huolta siitä, että meidän liikennevalvonta kohdistuu liian paljon tällä hetkellä näihin tolppiin, sähköiseen liikenteenvalvontaan. Se tausta minun mielestäni lähtee siitä, että poliisin resurssien vähentyessä painetta liikennevalvonnasta on siirretty tänne automaattiselle puolelle. Näin ollen tolpat eivät ole tulleet laadullisesti lisäämään meidän liikenneturvallisuutta ja liikennevalvontaa, ainoastaan ikään kuin pakon sanelemana poliisin tehtäviä on siirretty tällaisten kylmien poliisien, peltipoliisien hoidettavaksi, ja tämä kehitys on negatiivinen.

Toivon, että samalla kun poliisiin määrärahoja ja poliisin resursseja pystytään pitkällä aikajänteellä tarkistelemaan, liikenneministeri ja sisäministeri yhdessä kävisivät näissä asioissa valtiovarainministerin puheilla, jotta saisimme ne poliisit tekemään sitä liikennevalvontaa, sen ammattilaisten joukon, joka sillä kentällä osaava joukko on, ja samalla saataisiin nämä tolpat, liikenteen karimerkit — jos vaikka näin sanon — maalattua kunnolla näkyviksi. Kun se kuopan paikka siellä tiessä on, niin ei tulisi suotta ylimääräisiä jarrutte-
luja vaan saataisiin joustava, turvallinen liikenne.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Olen havaitsevinani, että juuri tähän saumaan vielä ennen ministerin puheenvuoroa edustajat Pakkanen ja Kiuru ilmeisesti haluaisivat aivan välttämättä käyttää vastuspuheenvuoron, ja siihen haasteeseen on vastattava.

18.23 Markku Pakkanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Juuri tähän edustaja Karin esittämään, etteikö tolpilla olisi liikenneturvallisuuden kannalta merkitystä: Olen itse elävä esimerkki siitä, kuinka ajokäyttäytyminen muuttuu, kun tulee riittävän monta kertaa tolpastä valokuvan perusteella se kuvamaksu. Minulla oli ennen aina tapa ajaa sellainen 10—12 kilometriä ylinopeutta, ja kun riittävän monta kertaa tulee sakko, niin kyllä vain käyttäytyminen muuttuu. Nyt ajan vain 6 kilometriä yli, ja jos se menisi vielä tarkemmin, niin se olisi todennäköisesti siihen tasan. Olen siis elävä esimerkki siitä, että kyllä se vain muuttuu sillä tolpalla. Siihen ei ole tarvittu yhtään poliisia, ja minusta se on ihan järkevää. Silloin tällöin Hämeenlinnan poliisilaitokselta aina tulee kirje, että voitteko kertoa, kuka on ollut autoa ajamassa. Kun mamman autolla ajaa, niin useasti siinä kuukauden saa ylimääräistä maksuaikaa, kun sinne laittaa kirjeen, että kyllä se olin jälleen kerran minä, joka sillä rouvan autolla ajeli sen ylinopeuden, ja ajotapa muuttui ja turvallisuus lisääntyi. [Eeva-Maria Maijala: Hyviä neuvoja!]

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

18.24 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Hongisto puhui hyvin itsetuhoisista henkilöistä. Vielä haluan nostaa esiin, kun jäi äsken hieman kesken, henkilöt, joilla on impulsiivinen luonne, taipumus liikenneraivoon ja aggressiiviseen käyttäytymiseen. Minun käsitykseni mukaan liikennevirhemaksut, päiväsakot eivät vie heille perille sitä koulutusta tai oppia siitä, mistä tässä on kysymys. Totta kai heille tulee se viesti, että he ovat tehneet jotain ikään kuin väärin, mutta vaikuttaako se heidän käyttäytymiseensä jatkossa? Uskallan epäillä. Tämä oppi pitäisi saada vähän niin kuin Pavlovin koirille jotenkin sinne, ja tässä kannustan tällaisiin vihanhallintakursseihin ja -koulutuksiin henkilöitä, joilla on vaikeuksia hallita omia tunteitaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri, noin 3 minuuttia tarpeen mukaan.

18.26 **Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner:** Arvoisa puhemies! Ajokunto on todellakin erittäin tärkeä osa liikenneturvallisuutta, ja tämän uuden lain mukaan poliisin toimesta voidaan keskeyttää sellainen ajo, josta poliisi epäilee, että kuljettaja ei ole kunnossa. Tämä on iso ja tärkeä uudistus tässä kokonaisuudessa. Päihteet eivät kuulu liikenteeseen, ja myöskin valtioneuvoston liikenneturvallisuusperiaatepäätöksessä on tämä otettu huomioon.

Liikenneosaaminen on toinen asiakokonaisuus, jota muun muassa edustaja Myllykoski nosti tässä esille. Sekin on tärkeä osa tätä kokonaisuutta.

Opetusasioiden osalta toivottavasti saamme yhteisymmärrystä opetusministerin kanssa, mutta järjestöt tekevät jo nyt erittäin tärkeää työtä osana tätä kokonaisuutta ja ovat siinä yhteydessä meille hyvin merkittäviä.

Tässä on verrattu sitä, mikä on Ruotsin nopeusjärjestelmä. Se vastaa suurin piirtein Suomen talvinopeusjärjestelmää. Ruotsissa yli 80 kilometriä tunnissa sallitaan pääsääntöisesti ja vain, jos ajosuunnat on erotettu toisistaan rakenteellisesti, voidaan nostaa nopeutta.

Automaattivalvonta on kasvanut meillä Suomessa, mutta se ei ole kuitenkaan niin suurta kuin monessa muussa verrokkimaassa. Meillä on 130 kameraa ja 3 000 valvontakameraa, 450 000 kilometriä teitä, mutta on selvää, että me tarvitsemme enemmän poliisin resursseja liikenteen valvomiseksi. Ja juuri niin kuin esititte, edustaja Kari, tämä on sisäministerin ja liikenneministerin yhteistä asiaa, ja varmasti myöskin yhteisesti sitä viemme eteenpäin.

Edustaja Ronkainen, nykyinen laki mahdollistaa jo nyt 1 kilometrin ylityksestä sakottamisen. Tässähän ei sinänsä mikään muutu, mutta niin kuin on edellä todettu, poliisin puutumiskynnys on tässä ratkaiseva.

Edustaja Tolvanen, nostitte esille alkoholukkokokonaisuuden. Alkoholukkolain kokonaisuudistus astui voimaan vuoden 2016 lopussa. Tavoitteena on saada lisää alkoholukkoja, mutta emme tiedä vielä, miten laki on vaikuttanut, ja sitä vielä pitäisi katsoa.

Kameratolppien sijainnista vastaa lähinnä poliisi ja toiseksi kunta. Eliikä tässä heillä on hyvin paljon harkintaa käytettävissä, mutta tämä laki mahdollistaa nyt sen, että tolppia voidaan asettaa lähemmäs suojateitä, ja siinä on iso muutos ja parannus.

Pysäköinti jalkakäytävälle ja pyörätielle on lähtökohtaisesti kielletty, mutta se sallitaan silloin, kun halutaan mahdollistaa tavarankuljetus, joka on tietysti meidän kivijalkamyymälöillemme erittäin tärkeä. Me pyrimme tässä lainsäädännössä mahdollistamaan se niin, että

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

nämä lastaus- ja kuormauspaikat on selkeämmin merkitty, ei niin, että härdelli on vähän niin kuin joka paikassa, mutta pääsääntö on, että pysähtyä ei saa.

Tienpitäjä on se, joka määrittelee sopivat nopeusrajoitukset tielleen, mutta tässä on siten huomioitava tien kunto ja myöskin esimerkiksi meluhaitta, joka syntyy nopeuden nostamisesta.

Edustaja Kiuru, nostitte esille sen, voiko liikenneraivon tunnistaa. Liikenneturva antaa tässä mahdollisuuden asennekasvatukseen, mutta esimerkiksi tässä laissa on sellainen kohta, että jos on vilkku päällä ja haluaa vaihtaa kaistaa, niin sitä ei saa estää esimerkiksi nostamalla nopeutta. Pienillä asioilla pystytään tässä laissa jotenkin vaikuttamaan, mutta edelleenkin tämä on hyvin pitkälti myöskin, jälleen kerran, järjestöjen kanssa yhteisesti tehtävä asia.

Pakettiautojen nopeusrajoitukset: ajoneuvoikohtaisia nopeuksia nostetaan, koska se lisää liikenteen sujuvuutta ja vähentää ohitustarvetta ja sitä kautta nostaa liikenneturvallisuuden kokonaisuutta.

Nopeusrajoitusten alentaminen taajamissa on yksi aivan keskeinen mahdollisuus parantaa suojateiden turvallisuutta, jonka edustaja Kymäläinen nosti esille, ja se myöskin sitten mahdollistaa sen, että niihin voidaan asentaa paremmin kamerat, ja juuri siten voidaan tässä järjestelmässä siihen alempaan rikesakkoon liittyen mahdollistaa myöskin valvonta, jossa pystytään kuvaamaan läheltä vain rekisteritunnus. Tämä on siihen kohtaan tietysti tärkeä.

Edustaja Torniainen, jos keli edellyttää talvirengasta, niin sitä on käytettävä marrasmaaliskuun välisenä aikana. Laissa on sitten se valtuutussääntö, jonka mukaan Trafi määrittelee sen, millä tavalla se rengas määritellään.

On erittäin tärkeää, mitä edustaja Hassi on nostonut monta kertaa esille, että nopeuden lisäksi puhutaan muista aspekteista. Tässä yksi hyvin keskeinen on se, kuinka hyvin tunnemme liikennesäännöt. Tässäkin toivon, että tämän uuden tieliikennelain myötä syntyy lisää tietoa ja ymmärrystä ylipäättään siitä, mitkä meidän sääntömme ovat.

Tässä on noussut esille myöskin se, miten rikesakkoasiassa sakkomääräyksen saanut voi sakosta vapautua, eli käänteinen todistustaakka. Jo nyt me olemme tilanteessa, että jos on saanut rikesakon, niin joutuu siitä valittaakseen esittämään esitutkinnassa tai tuomioistuinkäsittelyssä vastanäyttöä syyttömyyden tueksi. Poliisin päätöksestä voi hakea oikaisua, ja kielteisestä päätöksestä voi valittaa hallinto-oikeuteen edelleenkin.

Itsetuhoisten kuljettajien osalta on edelleen varmasti näin, että tietojenvaihdossa saattaa olla asioita, joita on tunne, mutta tähän ei siis ole meidän hallinnonalallamme mahdollisuuksia vaikuttaa vaan tässä tarvitaan yhteistyötä muiden ministeriöiden osalta.

Edustaja Kymäläinen, ennakoitivelvollisuus tarkoittaa sitä, että jokaisen tienkäyttäjän on oltava valppaana ja varauduttava toisen tienkäyttäjän toimintaan [Puhemies koputtaa] ja toimittava niin, että vaara voidaan välttää. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Kiitoksia, siinä oli todellakin 3 minuutin puheenvuoro, mutta niitä nyt oli tasan tarkkaan kaksi peräkkäin eli 6 minuuttia. Mutta se oli tarpeen, niin paljon kysymyksiä ministerille tuli. Minä huomaan, että vielä on vastauspuheenvuoron tarvetta, eli aivan lyhyesti vielä. — Havaitsen edustaja Hassin pyytäneen vastauspuheenvuoroa.

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

18.32 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä pyöräteille ja jalakäytävälle pysäköimistä haluaisin kommentoida nyt. Olen seurannut Facebookissa tämmöistä Minä pysäköin pyörätielle -sivua, jossa on järkyttävän paljon esimerkkejä hyvin törkeistä pyöräteille pysäköimisistä pitkäksi aikaa, jopa sellaisia, että tietty auto aivan säännöllisesti pysäköi pitkäksi aikaa samaan kohtaan. Tämä on sellainen asia, jossa liikennevalvonnalta toivoisi paljon jämerämpää otetta. Lisäksi toivoisin myöskin sitä, että määriteltäisiin jonkinlaiset kriteerit siitä, milloin saa pysäköidä pyörätielle. Esimerkiksi itse ajan hyvin usein Tampereen Puutarhakadulla kotoa rautatieasemalle sellaista pyörätietä myöten, jonne on usein pysäköity autoja, vaikka siinä kadun toisella puolen on ihan laillisia paikkoja. Ei nyt voi olla tavarantoimittajan lastaus johonkin lähikauppaan mahdottomampaa kadun toiselta puolelta kuin pyörätieltä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, olen vielä merkinnyt tänne vastauspuheenvuorot edustajille Torniainen, Myllykoski ja Hakanen. Näillä mennään ja sitten siirrytään puhujalistaan.

18.33 **Ari Torniainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Iso kiitos ministerille ensinnäkin tämän lakipaketin esittelystä ja myöskin näistä vastauksista, mitä me olemme saaneet. Varmaankin tähän koko lakiin, joka on todella laaja, on tullut paljon aikanaan lausuntoja, ja sen eteenpäinvieminen ja tänne saliin saaminen on vaatinut paljon työtä ja vaivannäköä, ja uskon, että paljon pohdintaa myöskin, kun olen katsonut noita lausuntoja. Tässä lakipaketissa on huomioitu hyvin autoilijat ja autoilijoiden käyttäytyminen ja liikennöinti ja muut moottoriajoneuvoilla liikkuvat. Siinä on huomioitu pyöräilijät, siinä on huomioitu myöskin jalankulkijat. Itseäni lämmittää erityisesti se, että polkupyöräilijän ja polkupyörämatkustajan ajon aikana yleensä on käytettävä suojakypärää, että se on myöskin saatu pysymään nytten laissa. Se on varmasti aiheuttanut paljon keskustelua puolesta ja vastaan.

18.34 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä kuultiin edustaja Maijalalta tämmöinen liikenteen me too -kampanjan avaus. [Eeva-Maria Maijala pyytää vastauspuheenvuoroa] Minä kyllä olen sitä mieltä, että lakiin olisi ollut hyvä kirjoittaa jo, että pimeällä on jalankulkijan käytettävä heijastinta. Täällä kaupungissa sateisilla ilmoilla erityinen tarve olisi jalankulkijoiden käyttää heijastinta. Minun mielestäni varmasti on hyvä ruveta harkitsemaan valiokunnassa, voidaanko kirjausta jollakin tavoin vahvistaa.

Sitten olisin kysynyt ministeriltä: onko se tiemestari, joka määrittelee, koska sitten on käytettävä talvirengasta, vai kuka se on? Jos tämä jää yksinomaan sitten kansalaisen omaan harkintaan katsoa, onko nyt se talvirengaskeli vai ei, niin siitä seuraa katastrofi.

18.36 **Pertti Hakanen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todella tämä laki on laaja, ja täällä on aika pitkälti keskitytty nyt tähän liikenteen nopeudenvälvontaan, mikä on tietysti äärimmäisen tärkeä asia, ja sen resurssien käyttöön ja jopa tosiaan näiden kameratolppien väriin. Edustaja Kari täällä toi hyvin tämän Ruotsin esimerkin kyllä esille, ja kyllä nyt, kun minä tätä hetken olen miettinyt, totta kai tietysti, jos aikaisempaan se kameratolppa näkyy värillisenä, ehkä se heiluriliike loppuu taikka ainakin vähenee.

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

Mutta sitten minä vielä ministerille teen kysymyksen noista peräkärryistä, joista äskenkin kysyin: kun meillä on tosiaan nyt niitä henkilöauton peräkärryjä liikenteessä, niin saattajia omavalmisteita ja aika iäkkäitä vaunuja, ja nyt niiden nopeus nostetaan 100 kilometriin tunnissa, niin olisiko syytä harkita sitä katsastuksen tarvetta niille? Totta kai poliisi valvoo niitten kuntoa lähtökohtaisesti, mutta jos ne olisi katsastettu esimerkiksi kerran kolmessa vuodessa, me voisimme sillä tavalla saada myöskin liikenneturvallisuutta siltä osin, koska nopeudet kasvavat.

18.37 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kaupunkilaisena tervehdin ilolla sitä, että ministeri omassa puheenvuorossaan sanoi, että pyöräteille pysähtymiseen etsitään keinoja, jotta kaupungeissa kivijaloissa toimivat yritykset ja asukkaat pystyvät lastaamaan ja purkamaan joustavasti. On hyvä, että etsitään tällaista vaihtoehtoa. Muussa tapauksessa oltaisiin tilanteessa, joka vaikeuttaisi kyllä ihmisten elämistä kaupungeissa.

Mutta yksi asia, joka vaikeuttaa kaupunkilaisten elämistä, ovat kyllä toisaalta pyörätiet, jotka tuovat hyvää ja mukavaa vaihtelua liikkumiselle — pyörälläkin kaupungissa voi liikkua — mutta usein törmää kyllä siihen, että jalankulkija tarvitsi kypärää melkein enemmän kuin polkupyöräilijä. Ministeri, miten itse arvioitte, pitäisikö meidän enemmänkin keskustella siitä, että myös kaupunkiliikenteessä, kaupunkiympäristössä polkupyöräilevät ihmiset noudattaisivat kohtuutta omassa nopeudessaan liikkeessään polkupyörällä? Täällä Helsingissä usein tulee ainakin itselleni tilanne, [Puhemies koputtaa] että kypärä pitäisi olla minulla eikä pyöräilijällä.

18.38 Eeva-Maria Maijala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen erittäin tyytyväinen siihen, että tähän lakiin tuli merkintä siitä, että suositellaan heijastimen käyttöä, sillä muutenhan lähtökohta olisi ollut se, että tämä heijastinasia olisi pitänyt jättää pois laista sen takia, että hyvä lainsäädäntö vaatii sen, että jos määrätään heijastimen käyttö, niin sitä pitäisi pystyä silloin myöskin valvomaan, sanktioimaan se asia, ja tällaisesta sanktointiasiaa ei pysty käytännössä tekemään. Mutta olen erittäin tyytyväinen, että me saimme laitettua sinne eteen sen sanan "suositellaan", jotta pystytään sitten myöskin lukemaan ja sen mukaisesti toimimaan. Ja minä omalta osaltani haluan kannustaa kaikkia heijastimen käyttöön. Se, mitä minä otin äsken esille, kun kysyin, miten reagoidaan siihen, että jotkut laittavat liikaa, oikein säikähdyttävän määrän, heijastinpintaa näkyville, mikä oikeasti häiritsee liikennettä, on kokonaan eri asia kuin semmoinen asianmukainen, huomiota herättävä, sopiva heijastinmäärä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Juvonen, ja sitten siirrytään puhujalistaan. Jos ministeri haluaa minuutin käyttää edustaja Juvosen jälkeen, niin sen suon hänelle.

18.39 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minäkin nostan heijastinasian tässä esille. Se on erittäin tärkeää, että siitä mainitaan, ja ei riitä ainoastaan se maininta vaan sitä pitää myös käyttää ja pitää. Monet onnettomuudet jalankulkijoille ja myös pyöräilijöille olisivat ehkäistävissä. Minä olen sitä mieltä, että mieluummin parempi näkyvyys ja useampi heijastin kuin täysin pimeänä siellä tieliikenteessä liikkuminen. Minun mielestäni heijastinpakko kyllä olisi voinut olla ihan niin, että se sisällytetään lakiin,

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

että se on laissa, että käytä heijastinta ja suojaa itsesi. Mitä mieltä te, ministeri, olette tästä asiasta?

Kyllä tuo pyöräilykypäränkin käyttö — se pääkoppa on aika pehmoinen, kun sieltä pyörästä lentää, ja ne ovat kuitenkin vakavia vammoja, tapaturmia, mitä siitä aiheutuu, niin että on sitten vähän näennäistä puhua turvallisuuden [Puhemies koputtaa] parantamisesta, jos ei tarvitse kypärääkään.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt ministerille vielä minuutin vastauspuheenvuoro. Minä huomaan, että osin tulee samoja kysymyksiä, joihinka ministeri on jo vastannutkin. Sitä keskustelua me emme kovin pitkään jatka. Siirrytään varsinaisiin puhujalistoihin.

18.40 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, puhemies! Laissa on kriteerit sille, miten jalkakäytävälle pysäyttämistä tilapäisesti voidaan tehdä, ja on syytä katsoa, että siitä voidaan pitää kiinni. Heijastimista ja pyöräilykypärän käytöstä on tässä laitettu suositus johtuen myöskin siitä, että meillä ei oikeastaan ole käytännössä mitään mahdollisuuksia sanktoida näitä. Sen takia emme ole määritelleet sinne pakkoa. Jos olisi pakko, pitäisi pystyä sanktioimaan, sitten pitäisi pystyä valvomaan, ja tätä resurssia ei valitettavasti myöskään ole. Toivomme, että tämä suositus, kun se on laissa, kannustaisi sekä pyöräilykypärän käyttöön että heijastimien käyttöön, ja tämä on nyt meidän näkemyksemme mukaan vahvin, mitä tähän tilanteeseen voidaan lain puolella viedä.

Niin kuin puhemies totesi, moniin näistä kysymyksistä olen jo aikaisemmissa puheenvuoroissani vastannut. Kysymys katsastuksesta, jota edustaja Hakanen nosti esille, tulee valmisteluun kevään aikana, ja siinä kohdassa voidaan tätä asiaa tarkastella vielä uudelleen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

18.42 Kari Kulmala sin: Arvoisa puhemies! Meillä on täällä Suomessa ja eduskunnassa mielenkiintoinen järjestelmä. Jos haluaa puheensa puhujalistan kärkeen, niin silloin kannattaa mennä tuonne eduskunnan kansliaan ja varata se puhe. Minä kävin varaamassa kolme tuntia ennen täysistunnon alkua, ja nyt minä tämän puheen sitten pidän. Eli siitä, kun tätä asiaa on alettu käsittelemään, on 1 tunti 40 minuuttia. Olen listan kärjessä, ministerin jälkeen. Kiitoksia tästä.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi muun muassa uusi tieliikennelaki. Nyt olemmekin mielenkiintoisen asian keskellä. Tuon tässä puheessani esiin useamman liikennettä valvovan konstaapelin mielipiteitä, eli nämä eivät ole pelkästään omiani, vaikka seison näiden takana.

Säädämmekö turvallisuutta parantavan lain vai säädämmekö vähemmän byrokratiaa tuovan lain? Molempia emme voi säätää. Kompromissia emme myöskään tarvitse. Voimassa oleva laki on vuodelta 1981, ja se sisältää liikenteen periaatteet, liikennesäännöt, liikenteenohjauslaitteet ja liikennemerkkit, ajoneuvojen käyttösäännöt sekä liikenneriikko-

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

musten seuraamukset. On selvää, että näitä tulee ajanmukaistaa, mutta vain liikenneturvallisuus edellä.

Esityksen myötä otetaan hyvin huomioon haavoittuvimmassa asemassa olevat, kuten jalankulkijat ja pyöräilijät, joita on noin 28 prosenttia kaikista liikenteen käyttäjistä. Onkin hyvä, että heijastin ja polkupyörän kypäräsäännökset pysyvät tulevassa laissa. Toisaalta laki ilman sanktiota on torso, ja sanktion puuttuminen vähentää sen merkitystä. Jatkossa jalkakäytävän tai pyörätien ylittävän ajoneuvon olisi väistettävä jalankulkijaa, pyöräilijää sekä jalkakäytävän tai pyörätien takana olevan ajoradan liikennettä. Tällä hetkellä väistämisvelvollisuus on vain jalankulkijaa kohtaan, ellei liikennemerkki jotain muuta osoita. Mielestäni tämä on hyvä muutos.

Niin sanottua jokamiehen peräkärryä eli alle 750 kilon keskiakseliperävaunua voisi vetää 100 kilometriä tunnissa nykyisen 80 kilometrin sijaan. Nämä muutokset voisivat esityksen mukaan vähentää ohitustarvetta ja siten vaikuttaa myönteisesti liikenneturvallisuuteen. Olen asiasta hieman eri mieltä. Ohitustarve saattaa vähentyä, mutta väärin kuormattu peräkärry on erittäin vaarallinen jo 80 kilometrin nopeudessa. Tätä kohtaa kannattaa vielä asiantuntijakuulemisessa tarkentaa, ja nimenomaan liikenneturvallisuus edellä.

Esityksen mukaan talvirenkaita olisi käytettävä talviaikaan silloin, kun sää tai keli sitä edellyttää. Annetaanko siis kuljettajalle itselleen mahdollisuus arvioida, onko keli ja sää hänelle sopiva ja voisiko hän ajaa kesä- vaiko talvirenkailla? Annan esimerkin: Syksyllä ja varsinkin talvella voi keli vaihtua hyvinkin nopeasti. Kun illalla menen nukkumaan, yöllä on satanut lunta, mutta aamulla on kuitenkin mentävä töihin eikä julkisia kulkuvälineitä ole. Tie on liukas ja jäinen — mitä teen? Tuskin alan aamuhämärissä vaihtamaan talvirenkaita, koska silloin myöhästyn töistä, joten lähdenkin liukastelemaan muun liikenteen sekaan luottaen hyvään onneeni ja ajotaitooni. Poliisi valvojana voi olla siellä toisessa päässä minua odottamassa: hänellä on erilainen näkemys tästä kelistä, ja hän kirjoittaa minulle rangaistuksen. No, tämän esityksen myötä tietenkin kitkarenkaiden myynti saattaa lisääntyä, mutta ne eivät ole hyviä kesä- eivätkä talvirenkaita, vaan ne ovat kompromissi molemmista. Muussa tapauksessahan ne olisivat myös jokaisessa hälytysajoneuvossa kaupunkien ulkopuolellakin.

Uudet liikennemerkit ovat myös tervetulleita uudistuksia, vaikka entisiääkään ei vielä osata. Uusia olisi tulossa 20—30 kappaletta. Nastarenkaiden käyttöä kieltävä liikennemerkki tuntuu hieman kaukaa haetulta. Kohta varmaankin joudumme laittamaan autoonkin tarran, kun autossa on nastarenkaat, kuten Venäjällä. Sakko tästä tarran puuttumisesta on heillä 500 ruplaa. Venäjällä ei ole nastarengaspakkoa, mutta kuljettajasta saatetaan tehdä syyllinen, jos joku ajaa auton perään, kun autossa on nastarenkaat. Liikennemerkkiuudistuksessa symboliikkaa yksinkertaistetaan. Ne ovat sukupuolineutraaleja, eli jatkossa ei aikuinen, mieheltä näyttävä henkilö voi enää taluttaa pikkutyttöä, koska sehän on joidenkin mielestä maaseudulla muutenkin hieman arveluttavaa.

Sulkuviiva olisi jatkossa valkoinen, ei enää keltainen. Toivottavasti saadaan jatkossa valkoinen sulkuviiva näkymään yhtä hyvin kuin keltainen lumen ja ohuen jään alta, koska vielä pitkään ajamme itse autoa emmekä istu vain itsestään kulkevan auton kyydissä. Keltainen sulkuviiva on mielestäni selvästi liikenneturvallisuutta ajatellen parempi väri.

Tienkäyttäjien automaattivalvonta lisääntyy merkittävästi uuden tieliikennelain myötä. Mikäli hyväksymme tämän esityksen, liikennevalvontakamerat voivat valvoa automaattisesti ajonopeuksien lisäksi kymmenien liikennesääntöjen noudattamista. Meidän järjestelmämme erikoisuutena on ollut se, että on pitänyt kuvata sekä ajoneuvon rekisterikilpi että

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

kuljettajan kasvot, koska kuljettaja on vastuussa liikennerikkomuksista. Vaatimus liittyy rikosoikeusjärjestelmäämme ja valtion todistustaakkaan. Uusi laki mahdollistaisi sen, että kamera voi kuvata vain pelkkää rekisterikilpeä myös ajoneuvon takaa eli rangaistuksia voisi jatkossa lähettää enemmän ajoneuvojen kuljettajille. Pidän tätä vaarallisen seurauksena jo oikeusturvan kannalta ajateltuna. Pidän tärkeänä, että rangaistus teosta kohdistuu aina oikeaan henkilöön, mitä se ei tosin tälläkään hetkellä Suomessa tee. Väkivaltaisessa perheessä toinen aviopuolisoista voi ajaa autolla ja saada rangaistuksia, ja kolmen rangaistuksen jälkeen vuodessa auton omistajalta lähtee ajo-oikeus, vaikka hän ei olisi ajanut autolla metriäkään. Tämänhän voi väkivaltainen aviopuoliso päättää. Tällaista toimintaa meidän ei pitäisi mahdollistaa.

Lievemmissä liikennerikkeissä luovuttaisiin rikesakkoihin ja sakkomenettelyyn perustuvasta järjestelmästä ja säädettäisiin uusi laaja-alainen liikennevirhemaksu järjestelmiseen. Lopullisessa lakiesityksessä ylinopeuksien rikesakkoraja eli liikennevirhemaksuraja on pudotettu takaisin 20 kilometriin tunnissa alun perin ehdotetun 30 kilometrin tunnissa sijasta. Onkohan valtiovarainministeriö puuttunut peliin ja laskenut, kuinka paljon sakkotulot tippuvat, jos hallinnollinen maksu yltää 30 kilometrin tunnissa nopeusylityksiin, vai miksi tämä muutos on tehty?

Jatkossa automaattisen liikennevalvonnan kamerat voivat valvoa turvavyön käyttöä, punaista päin ajoa ynnä muuta. Uusien valvontakohteiden määrä on jatkossa niin suuri, että poliisin nykyiset kamerat eivät niitä vielä osaa tehdä. Turvavyön käytön valvonnan osalta se on hankalaa, koska käräjäoikeudessa pitää pystyä todistamaan, että turvavyö ei ole ollut kiinnitettynä. Käytännössä tämä tapahtuu siten, että kiinnityssolki on ollut näkyvissä valvonnan aikana.

Mikäli lakiesitys menee läpi, se on iso askel kohti keskinopeusvalvontaa, joka on oikeudenmukaisempi tienkäyttäjälle kuin pistekohtainen valvonta. Tällä hetkellä Euroopassa valvotaan jo keskinopeuksia mutta Suomessa ei vielä. Keskinopeusvalvontaan riittäisi, että ensimmäinen kameratolppa rekisteröi ohi ajaneen auton rekisterikilven ja ohitusajan, toinen kamera toistaa tämän ja näin auton matka-aika ja sitä kautta keskinopeus saadaan laskettua. Ei se tämän vaikeampaa ole.

Esityksessä on mainittu liikennevirhemaksuja euromääräisesti. Niissä on monessa vielä tarkistamisen paikka. Otan muutaman esimerkiksi: Kun autoilija ajaa päin punaisia, olisi tulossa 100 euron liikennevirhemaksu. Nykyisin tästä joutuu maksamaan päiväsakkoja, muistaakseni 8 päiväsakkoa, ja törkeimmissä tapauksissa kuljettajalta on mahdollisuus ottaa jopa ajo-oikeus pois. Onko teko siis lievenemässä 100 euroon? Toivottavasti ei. Kun autoilija tai matkustaja ei käytä turvavyötä, hänelle määrätään 70 euron liikennevirhemaksu. Tämähän on sellainen asia, että mikäli jokainen käyttäisi turvavöitä, säästyisi noin viidennes kolareissa menehtyneistä, loukkaantuneista puhumattakaan. Tämähän vaikuttaa osaltaan meidän kaikkien liikennevakuutuksen euromäärään. Autoilija, joka ajaa ylinopeutta 1—5 kilometriä tunnissa tiellä, kun nopeusrajoitus on yli 60 kilometriä tunnissa, joutuisi maksamaan 50 euroa. Tämä on sellainen seikka, josta tulee yksiselitteisesti luopua. On selvää, että ylinopeutta ei saa ajaa, mutta kaikesta ei tarvitse rangaista, vaikka valtio rahaa tarvitseekin. Se, mikä ei ole oikeus eikä kohtuus, ei voi olla lakikaan.

Arvoisa puhemies! Uusi tieliikennelaki tarvitsee vielä paljon muutoksia valiokuntakieroksella, että sen voisi tavallinen liikennevalvoja hyväksyä. Uudistuksella tulee parantaa liikenneturvallisuutta, ja sen tulee olla myös sen lopullinen tarkoitus, ei rikkeillä rahastamisen.

18.51 **Katja Taimela sd:** Arvoisa herra puhemies! Noin 2 tunnin puheiden aikana on varmasti käynyt jo ilmi, että keskustelemme siis uudesta tieliikennelaista, jonka yhtenä sisältönä on hallituksen linjausten mukaan säädösten sujuvoittaminen ja digitaalisen kasvuym-
päristön laaja rakentaminen. Tällä ehdotetulla lailla on myös tarkoitus toimeenpanna val-
tioneuvoston tekemää periaatepäätöstä liittyen tieliikenteen turvallisuuteen. Tarkoitus on
purkaa byrokratiaa ja sitä kautta lisätä kaikkien meidän tienkäyttäjien omaa vastuuta lii-
kenteen sujuvuudesta ja turvallisuudesta. Tätä hyvin laajaa esitystä lukiessa on kuitenkin
helposti havaittavissa, että varsinaisesti suoraan liikenneturvallisuutta parantavia esityksiä
tästä löytyy loppujen lopuksi rajallisesti.

Mitä esityksestä nousee vahvasti silmiin? Ne ovat hallinnolliset virhemaksut, poliisien
työmäärän vähentäminen ja sitä kautta mahdollisuus käyttää tieliikenteessä jatkossa entis-
tä enemmän pelkästään automaattista valvontaa. Siirtyminen tähän hallinnolliseen mak-
suun perustuu poliisia työllistävän byrokratian purkamiseen. Onkin erityinen syy valio-
kuntatyössä vielä painottaa ja pohtia muun muassa sitä, onko hallinnollinen maksu hyväk-
syttävä perustuslain ja rikosoikeuden periaatteiden kannalta. Säännösten purkaminen kun
ei koskaan saa polkea kansalaisten oikeusturvaa eikä tietenkään perustuslaillisia oikeuksia.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee sitten taas tähän automaattisen liikennevalvonnan lisään-
tymiseen, niin kuten debatissa jo totesin, näen, että se koituu kaikkien liikenteessä liikku-
vien eduksi, jos sitä käytetään ennaltaehkäisevästi vaarallisiksi määritellyissä paikoissa,
koulujen ja päiväkotien läheisyydessä sekä taajama-alueilla. Mutta jos automaattista val-
vontaa käytetään tarkoitushakuisina sakkorysinä paikoissa, joissa pienillä rikkomuksilla
on liikenneturvallisuuteen vähäiset vaikutukset, ollaan hakoteillä nimenomaan liikennetur-
vallisuuden näkökulmasta. Täytyy muistaa, että mikään automaattivalvonta ei hurjasti laa-
jennettunakaan korvaa poliisin läsnäoloa liikenteessä. Valvontakamerat eivät toistaiseksi
näe muun muassa päihteiden käyttöä, ajoneuvon kuntoa tai kuljettajan ajoterveyttä — täs-
tä oli loistavia puheenvuoroja debatissa useampiakin.

Mitä tulee debatissa myös paljon puhuttaneeseen rikesakon korvaavan virhemaksun
määräytymiseen, tästähän on ollut viime päivinä useampi lehtijuttu, enkä pitäisi tätä puhet-
ta pelkästään uutisankkana, joksi sitä tässä debatissa myös kutsuttiin. Uutena laissa ovat
siis tulossa 1—5 ja 5—10 kilometrin tunnissa ylinopeudesta annetut uudet alemmat mak-
suluokat, ja eniten keskustelua julkisuudessa on ollut siitä, miten tämä toteutuu käytännös-
sä. Tehdäänkö lakeja noudatettavaksi vai ei? Milloin lakeja tulkitaan Poliisihallituksen tul-
kintojen mukaan? Yksi yhteydenottaja jopa kysyi, tulkitaanko niitä sitten välillä vastuumi-
nisteri Bernerin mukaan.

Niin kuin debatissa kuulumme, Poliisihallitus on tänään kirjelmöinyt, ettei se reagoi
marginaalisiin ylinopeuksiin, mutta hallituksen esitys pitää tämän tahtotilan kyllä vahvasti
sisällään. Rohkenen epäillä, että liikenneturvallisuutta tämä maksutason ja puuttumisrajan
kanssa poukkoilu tuskin edistää — minä väitän, että me olemme kaikki tässä salissa siitä
samaa mieltä. Jos pääpaino liikennekäyttäjien huomioonni kiinnittyy entistä enem-
män nopeusmittarin havainnointiin, se on jostain muusta pois. Liikennevirtojen jousta-
vuus heikkenee, ympäristötavoitteet romuttuvat ja ohitustilanteiden määrät tulevat kasva-
maan.

Kaiken kaikkiaan pitää kiittää tästä käsittelystä, ministeriä laajasta esittelypuheenvuo-
rosta. Mutta niin kuin on kuultu tämän 2 tunnin keskustelun aikana, varmasti tämä vaatii
hyvin tasokkaan, laadukkaan, pitkän valiokuntakäsittelyn, jonka jälkeen sitten katsotaan,
ollaanko tämän saman lakiesityksen kanssa lopullisessa käsittelyssä tässä salissa.

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

18.56 Reijo Hongisto sin: Arvoisa herra puhemies! Lähetekeskustelussa on jo paljon keskustelua herättänyt lakiuudistus, joka on tarpeen. Kuten ministeri Berner sanoi esittelypuheenvuorossaan, tieliikennelaki on koko kansan laki, näinhän se on.

Lakiesitys kokoaa yhteen liikenteessä käyttäytymistä koskevan lainsäädännön. Tavoitteena on poistaa tulkinnanvaraisuuksia ja puutteellisuuksia. Kokonaistavoitteena on liikenneturvallisuuden laaja-alainen edistäminen. "Esitys tukee hallitusohjelman mukaista säädösten sujuvoittamisen kärkihanketta ja norminpurkua: useita asetuksia ja päätöksiä kumottaisiin. Muutokset selkeyttäisivät sääntelyä ja käytäntöjä sekä vähentäisivät jossain määrin myös hallinnollista taakkaa." Hyvältä kuulostaa.

Esityksessä on valtava määrä uutta asiaa, jopa uusia liikennemerkkejä. En käy niitä tässä erikseen esittelemään, vaan tässä vaiheessa lain käsittelyä haluan korostaa sitä, että tämän uuden lain jalkauttaminen jalankulkijasta superrekan kuljettajaan vaatii onnistuvaa valistusohjelmaa. Ministeri Bernerin tarmokkuuden tuntien minä uskon, että valistusohjelman valmistelut ovat ministeriössä ja ministeriön yhteistyökumppaneilla jo pitkällä. Esitys muuttaa käytäntöjä, jotka voivat olla monelle liikkujalle hyvin sisäänrakentuneita, ikään kuin menneet selkäyttimeen. Näin ollen uuden oppiminen voi olla heille vaikeaa. Erityisesti iäkkäämmät liikkujat tulee ottaa huomioon valistustyössä painopistemäisesti, jotta liikenneturvallisuus edelleen paranee.

Arvoisa puhemies! Ihan tässä lopuksi painotan vielä tätä, kun monta kertaa debatissa puhuttiin liikenteen valvonnasta, että otetaanko puuttumisrajaksi kilometri ylinopeutta vai jotakin muuta — sanon nyt vielä kerran sen — että nykyisenkin lain voimassa ollessa jopa 1 kilometrin ylitys mahdollistaa sen, että poliisi voi kirjoittaa siitä rikesakkomääräyksen, ja jos on ylitystä enemmän, niin sitten voi kirjoittaa rangaistusmääräyksen. Tämänkin lain voimassa ollessa voidaan tämä rikesakkomääräys kirjoittaa. Poliisi ei sitä kirjoita, kysymys on puuttumiskynnyksestä, ja silloin kun partio sitä liikenteenvalvontaa tekee, katsotaan, tapahtuuko se ylitys jossakin 40 tai 50 kilometrin nopeusrajoitusalueella, päiväkodin vieressä, jolloinka se puuttumiskynnys on huomattavasti alhaisempi, vai tapahtuuko se muutaman kilometrin ylitys 100 kilometrin nopeusrajoitusalueella jossakin korpitaipaleella. Siellä korpitaipaleella se liukuma saattaa olla vähän suurempi kuin siinä päiväkodin vieressä. Uskon ja luotan, että tällä tavalla poliisi myöskin tulevaisuudessa valvoo liikennettä.

Arvoisa puhemies! Minä kannatan tätä lakiesitystä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä puheenvuoron edustaja Maijalalle.

18.59 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Tällä vaalikaudella on tieliikennepuolella pantu tuulemaan. Sieltä on tullut todella paljon lakeja, ja moni asia on meillä liikenne- ja viestintävaliokunnassa nytten myöskin työn alla. Näyttää siltä, että on tekemisen meininki ja on halu todellakin saada jotakin tuloksia aikaiseksi, ja olen erittäin tyytyväinen, että on tapahtunut. On todella tarpeellisia muutoksia saatu aikaiseksi ja tällä hetkellä liikkeellä.

Nyt olennaista ja tärkeää on se, että me saamme tästä laista, mikä tämä tieliikennelaki on, kentälle oikeanlaisen tiedottamisen aikaiseksi, että ihmiset tietävät, mitä kaikkea muutoksia on tulossa. Nämä muutokset, mitä nyt esitetään, ovat minun mielestäni kaikki todella järkeviä. Niistä on keskusteltu paljon, niitä on työistetty paljon, ja nyt näyttää siltä, että olemme pääsemässä hyvään lopulliseen ratkaisuun. Tosin valiokunnassa varmasti tulem-

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

me vielä käsittelemään tätä lakia hyvin paljon ja joudumme hiomaan ja katsomaan jokaista kohtaa vielä, että mitä siellä tarkasti on, jotta me löydämme porsaanreiätkin, mitä siellä on olemassa. Tämän takia varmasti kuuntelemme aika monta asiantuntijaa tämän osalta ja toivottavasti saamme sitten nämä loputkin ongelmat sieltä poistettua.

Erityisen kiitollinen olen siitä, että tämä ajokieltoasia nyttien parani, niin että pienistä riksesakoista, pienistä virheistä ei mene sitten työpaikka ihmisiltä alta pois, näitten pienten rikkeiden vuoksi.

Talvirengasasiaa jo aikaisemmin toin esille, mutta vielä sanon siitä sen, että tämän vuoden alusta on tullut voimaan raskaalla liikenteellä talvirenkaitten pakko elikkä lakisääteinen velvoite. Ja nyt tämän jälkeen, Suomi kun on laaja maa, niitä laitetaan sen mukaisesti, mikä on olennainen ja tärkeä ajankohta niiden laittamiselle. Todellakin Kilpisjärventiellä on nyt viimeisen viikon aikana mennyt useampi rekka taas kerran ojaan, ja sehän ei ole vielä ollut edes talvirengaspakkoaikaa, mutta meillä Lapissa on todellakin talvi ollut nyt jo pitkästi toista kuukautta, niin että siellä olisivat kyllä kaikilla saaneet talvirenkaat olla alla. No, minulla onneksi on ollut, kun pakkohan on ollut olla jo talvirenkaat alla.

Heijastin- ja kypäräasiat — on todella hyvä, että ne saatiin tähän matkaan suosituksena, mutta meidän kaikkien tehtävä on myöskin auttaa ihmisiä ymmärtämään, että pidetään niitä nyt sitten yllämme.

Turvavyöasia oli tässä myöskin esillä. Turvavyön käyttämisestä on monesti ihmisellä — ja jatkossakin on kuitenkin näissä tietyissä ääritilanteissa — oma mielipide, laittaako sen näissä ääritilanteissa päälle vai ei. Itse ruukaan taksiinkin istuessa aina sanoa, että rakastan itseäni niin paljon, että laitan turvavyön kiinni. Toivon mukaan kaikki muutkin liikenteessä olijat rakastavat itseänsä niin paljon, että laittavat turvavyön kiinni, sillä suurin kärsijä on aina se henkilö, joka ei itse laita turvavyötä kiinni.

Sitten vielä ajoneuvokohtaisista nopeusrajoituksista: Siitä minä olen tyytyväinen, että jatkossa on sama nopeus kaikilla ajoneuvoilla, sillä se on selvästi vaikeuttanut ja hidastanut liikennettä, että siellä on joukossa ajoneuvoja, jotka eivät saa ajaa kuin kahdeksaakymppiiä, vaikka niillä ajoneuvoilla kuitenkin aivan jouhevasti pystyy satasta ajamaan. Eli tällaisia hidasteita saadaan pois liikenteestä.

Näillä eväillä nyt sitten jatkamme tämän talven. Me saamme varmasti aika monta kuukautta tätä työstää, että saamme tämän lopulliseen muotoon. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat! Puhemiesneuvoston päätöksen mukaan keskustelu keskeytetään tässä vaiheessa ja keskustelua jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Keskustelu keskeytettiin kello 19.04.

Keskustelua jatkettiin kello 22.01.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 3. käsittelyä.

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

22.01 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Muutama täydennys siihen, mitä aikaisemmassa keskustelussa jo vastauspuheenvuoroissa totesin:

Hallituksen esityksessä on monia hyviä asioita. Esimerkiksi se, että erikseen liikenne-merkeillä merkitsemällä voidaan yksisuuntaisella kadulla sallia myös vastakkaiseen ajosuuntaan pyöräily. Tämähän on käytäntö hyvin monessa Euroopan maassa. Esimerkiksi sinä aikana kun olin EU-parlamentin jäsen, totesin, että Brysselissä ja Strasbourgissa tällainen käytäntö on. On myös hyvä asia, että laki mainitsee uutena mahdollisuutena erillisen pyöräkadun, jolla autot voivat ajaa, mutta autoilijan tulee antaa pyöräkadulla esteetön kulku pyöräilijöille ja näin sovittaa nopeutensa pyörien nopeuden mukaiseksi.

Mutta vielä haluaisin esittää lisäksi muutaman perustelun asialle, jonka edustaja Parviainen ja minä nostimme replikoinnissa aikaisemmin tänään esille, eli perusteluja sille, että taajamien pääsääntöinen nopeus laskettaisiin 30 kilometriin tunnissa ja että vain silloin, jos suunnittelussa osoitetaan erityiset perustelut sille, että kadun nopeusrajoitus on tätä suurempi, suuremmat nopeudet olisivat sallittuja. Jos ajatellaan pyöräilyä, tämä tarkoittaisi sitä, että pyöräilyn turvallisuus yleisesti paranisi huomattavasti. Tarvittaisiin vähemmän erillisiä pyörävyliä. Mutta vielä tärkeämpää on se, että kävelevien ja pyöräilevien lasten onnettomuusriski niillä kaduilla, joiden nopeusrajoitus on neljäkymppiä tai viisikymppiä, on 3—5-kertainen verrattuna alueisiin, joiden nopeusrajoitus on 30 kilometriä tunnissa. Tämä myös vähentäisi päästöjä, koska ajotapa muuttuisi tasaisemmaksi. Tarve liikennevalo-ohjauksiin [Puhemies koputtaa] näillä alueilla vähenisi, ja kaiken kaikkiaan se vaikuttaisi parantavasti liikennekäyttäytymiseen ja sen myötä turvallisuuteen yleisesti.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja lakivaliokunnan on annettava lausunto.

4. Lakialoite laiksi Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiön valtuuskunnan asettamisesta

Lakialoite LA 78/2017 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 13/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 13/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

19.05 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa puhemies! Tässä on käsittelyssä lakialoite laiksi Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiön valtuuskunnan asettamisesta, ja tällä lakialoitteella annetaan lastenrahaston säätiölle 50 miljoonaa osakkeina valtiolta. Tämä on erittäin tärkeä asia. Nythän on Suomi 100 -juhlavuosi, ja me kansanedustajat olemme olleet jalkautuneina niin kouluihin kuin myös päiväkoteihin, tutustumassa nuorten ja lasten arkeen, ja nyt valtuuskunnan asettamisella — joka tehdään tällä lakialoitteella, jossa on kaikkien eduskuntaryhmien puheenjohtajien allekirjoitukset, tämä on siis tehty yhdessä — turvataan voi-

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

mavaroja lapsiperheille, lapsille, nuorille, jotta Suomessa voitaisiin hyvin, ja se on meidän kaikkien eduskuntaryhmien yhteinen tahtotila.

Mitä sitten se säätiö oikeastaan tekee, ja mihinkä sitä resurssia kohdennetaan? Se edistää ja tukee Suomessa asuvien lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia, eli hyvinvoinnin edistäminen on erittäin tärkeä teema, ja toki yritetään myös vaikuttaa perheiden sisäisiin toimintatapoihin, siihen, millä tavalla hyvinvointia voi siellä lisätä, ja otetaan esimerkiksi siten neuvolakäynnit ja oppilashuoltotapaamiset ynnä kaikki tällaiset asiat — nekin mainitaan tässä lakialoitteessa — ja erityisesti luodaan käytäntöjä, joilla pystytään arvioimaan ja puuttumaan asioihin, ja julkaistaan tutkimuksia ja selvityksiä toki myös. Säätiö voi myös kouluttaa ja jakaa tietoa lasten kanssa työskenteleville ja tiedottaa hyvistä, tutkituista menetelmistä, mikä sekin on erittäin tärkeää.

Arvoisa puhemies! Ei se ainoastaan riitä, että me täällä eduskunnassa teemme lakialoitteen ja myönnämme tällaisen ison rahasumman, vaan tarvitaan oikeasti niitä toimia ja sitä, että myös seuranta on. Ja kyllä niin meillä kansanedustajilla kuin myös kaikilla kansalaisilla on nyt sitten suuria odotuksia myös sille, että resurssit, mitä juhluvuoden kunniaksi annetaan, tulevat hyvään käyttöön ja todella siirtyvät sitten sinne lapsiperheiden ja lasten ja nuorten arkeen. — Kiitos.

19.07 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Santeri Alkio kuvaili jokaisen kodin olevan maailman keskipiste. Kerttu Saalasti puolestaan sanoi: "Koti on yhteiskunnan sydän." Se pitäisi lainsäätäjienkin aina muistaa.

On hieno asia, että yli puoluepoliittisen mielipide-erojen kaikki eduskuntaryhmät ovat yhdessä tehneet tämän aloitteen ja valinneet juhluvuoden muistamisen kohteeksi juuri lapset ja etenkin vanhemmuuden tukemisen. Se on tärkeä, perustavanlaatuinen arvovalinta ja viesti Suomen eduskunnalta yhteiskunnan kiinteyden ja vakauden puolesta.

Kun luin lakiesityksen tekstiä vielä lakimiehen silmin, niin pidän tärkeänä, että säätiön yhdeksänhenkinen valtuuskunta valitaan lakiesityksen mukaan noudattaen sitä, mitä eduskunnan toimielinvaaleista säädetään. Parlamentaariset voimasuhteet näkyvät siis säätiön hallinnossa suomalaisen demokratian hengessä yli kulloistenkin hallitus—oppositio-asetelmien.

Toivottavasti säätiön hyvä työ jatkuu vielä sukupolvienkin päästä.

19.08 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Olen erittäin iloinen siitä, että tämä juhlapäätös on nyt täällä salissa, ja erityisesti siitä, että sen pitkän työskentelyn ja monien kokousten jälkeen löytyi aivan selkeä yhteinen tahtotila tässä, niin kuin edustaja Maijalakin totesi, että saimme aikaiseksi tämmöisen yhteisen päätöksen.

Täällä tekstissä todetaan: "Eduskuntaryhmät pitävät tärkeänä, että eduskunta juhlistaa Suomen itsenäisyyden satavuotisuutta lasten hyvinvointia ja yhdenvertaista kehitystä tukevalla juhlapäätöksellä. Päätöksellä tuettaisiin säätiötä, jonka tehtävänä on vaikuttaa lasten aseman kaikenpuoliseen kohenemiseen kehittämällä ja ylläpitämällä tätä tavoitetta tukevia hyviä toimintoja. Tuki on tarkoituksenmukaista suunnata paitsi lapsille myös lapsiperheille ja lasten kanssa työskenteleville viranomaisille ja palveluntuottajille."

Aikanaan Sitra perustettiin 50 vuotta sitten palvelemaan, ja tänä päivänä kaikki tiedämme, mitä hyvää Sitran kautta syntyy meidän yhteiseen työskentelyyn. Haluaisin olla näkemässä ehkä 50 vuoden päästä, jos se olisi mahdollista, mitä tämä perustettu säätiö on ja mitä silloin tulevat edustajat sanoisivat tästä päätöksestä. Toivon, että nämä kaikki jalot ta-

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

voitteet, joita me yhdessä mietimme, voisivat nähdä päivänvalon ja tuoda tätä yhteistä hyvää tulevaisuudessa lapsille ja lapsiperheille.

19.10 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä lakialoite lastensäätiön valtuuskunnan asettamisesta on minun mielestäni erittäin hyvä ja oikeaan osuva, kun Suomi täyttää nyt 100 vuotta ja voimme juhlistaa Suomen itsenäisyyttä sillä, että teemme selkeän sijoituksen, investoinnin lapsiin niin, että lasten elämä tässä itsenäisessä 100-vuotiaassa Suomessa olisi mahdollisimman hyvää ja turvallista.

Kun katsoo Suomen historiaa taaksepäin 100 vuoden taakse taikka vaikka 50 vuoden taakse, mihin edustaja Laukkanen omassa puheenvuorossaan äsken viittasi, niin tänä päivänä meillä on kuitenkin lasten tilanne Suomessa hyvä, mutta se ei tarkoita sitä, ettemmekö voisi näitä hommia paremmin tehdä. Olen hyvin iloinen siitä, että eduskuntaryhmät kaikki ovat yksimielisesti tukemassa tätä lakialoitetta ja saadaan tämän kyseisen säätiön toiminta vahvemmalle pohjalle ja sitten nimenomaan sen tärkeimmän viestin annamme 100-vuotiaalle itsenäiselle Suomelle, että sijoittaminen lapsiin takaa sen, että tässä maassa pystytään seuraavankin 100 vuoden päästä vielä näitä samoja juhlia pitämään, kun Suomi täyttää paljon enemmän vuosia.

19.11 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Itsenäinen Suomi täyttää todellakin tänä vuonna 100 vuotta, ja itse juhlapäivä on hyvin lähellä. Tämän juhluvuoden teemana on meillä ollut ja on Yhdessä — Tillsammans, ja on erittäin hyvä, että eduskuntaryhmät ovat kaikki yhteisesti päätyneet tähän päätökseen, mikä nyt on meillä esillä täällä, että eduskunta juhlistaa Suomen itsenäisyyden 100-vuotisuutta lasten hyvinvointia ja yhdenvertaista kehitystä tukevalla juhlapäätöksellä. Päätöksellä tuettaisiin säätiötä, jonka tehtävänä on vaikuttaa lasten aseman kaikenpuoliseen kohentamiseen kehittämällä ja ylläpitämällä tätä tavoitetta tukevia toimintoja.

On erittäin hyvä, että tämä juhlava päätös, juhlapäätös, kohdistuu nimenomaan lapsiin ja myös lapsiperheille ja lasten kanssa työskenteleville viranomaisille ja palveluntuottajille, sillä lapsissa on myöskin Suomen tulevaisuus ja lapset ovat meidän kaikkien tulevaisuus.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi lakialoitteeseen LA 78/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain ja ajokorttilain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 103/2017 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 14/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 14/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

19.13 **Kari Tolvanen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tosiaan nyt käsittelemme hallituksen esitystä, jossa ehdotetaan muutettavaksi sakon ja rikesakon määräämisestä annettua lakia ja ajokorttilakia sekä eräitä muita näihin muutoksiin liitännäisiä lakeja. Valiokunta on jälleen asiaa miettinyt perusteellisesti ja todennut muun muassa seuraavaa.

Esityksessä on kyse sakkomenettelyn käyttöalan tosiasiallisesta laajentamisesta siirtämällä toimivalta ajokieltoseuraamusten määräämiseen kaikilta osin poliisille. Muutoksen johdosta rattijuopumuksia voidaan käsitellä sakkomenettelyssä. Ajokielto määrätään syyksi lukevan ratkaisun pohjalta hallinnollisessa menettelyssä.

Rattijuopumus voitaisiin enimmäisrangaistusta koskevan ehdon perusteella jo nykyisin käsitellä sakkomenettelyssä. Sakkomenettelyn käytön estää kuitenkin voimassa olevan lain mukaan sellainen pakollinen oheisseuraamus, jota ei voida määrätä tuomioistuimen ulkopuolella. Tällainen seuraamus on esimerkiksi ajokielto, kun se määrätään ajokorttilain 64 §:n 1 momentin nojalla rattijuopumuksen oheisseuraamuksena. Esityksessä ehdotetaan edellä todetuin tavoin ajokiellon määräämistä koskevan toimivallan siirtämistä kaikilta osin poliisille, jolloin rattijuopumuksia voidaan myös tosiasiallisesti käsitellä sakkomenettelyssä.

Lakivaliokunta pitää esityksessä ehdotettua sakkomenettelyn käyttöalan laajentamista perusteltuna. Valiokunta yhtyy esityksen perusteluissa esiin tuotuun näkemykseen siitä, että tuomioistuimet ratkaisevat nykyisin runsaasti selviä ja yksinkertaisia rattijuopumusrikkoksia, jotka soveltuvat käsiteltäviksi sakkomenettelyssä. Valiokunta katsoo, että sakkomenettelyn soveltamisen laajentaminen mahdollistaa tuomioistuinten ja syyttäjälaitoksen resurssien kohdentamisen niihin asioihin, joiden käsittely tuomioistuimessa on muun muassa oikeusturvasyistä tarpeen. Esitys myös turvaa tätä kautta kansalaisten oikeutta saada asiansa käsiteltyä ilman aiheetonta viivytystä.

Esityksessä ehdotetaan myös, että sakkomenettelyn käytön edellytykseksi säädettyä epäillyn suostumusta kevennetään siten, että tunnustamista ja seuraamuksen hyväksymistä koskevista suostumuksen osatekijöistä luovutaan. Ehdotuksen myötä epäillyn tulisi siten ainoastaan luopua oikeudestaan suulliseen käsittelyyn ja suostua asian ratkaisemiseen sakkomenettelyssä. Esitetyn muutoksen vastapainoksi ehdotetaan, että epäilty voi valittaa tuomioistuimeen jatkossa ilman valitusperusteiden rajoituksia. Lakivaliokunta pitää ehdotettua epäillyn suostumuksen keventämistä ja muutoksenhakumahdollisuuden laajentamista perusteltuna. Esityksen perustelujen mukaan sakkomenettelyn voimaannpanon yhteydessä on käynyt ilmi, että epäillyn neliosainen suostumus tekee menettelystä tarpeettoman rasakan, mikä on omiaan vähentämään sakkomenettelyn käyttöä.

Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan poliisin ajokieltomenettelyä yksinkertaistettavaksi siten, että kuulemismenettely voidaan käynnistää jo tapahtumapaikalla. Lisäksi väliaikaisessa ajokiellossa olevan henkilön ajokieltoa koskeva päätös voidaan esityksen mukaan antaa tiedoksi tavallisena tiedoksiantona.

Ja vielä muutama sana sakon muunnosta. Lakivaliokunnan saaman selvityksen mukaan rattijuopumuksesta sakotetut henkilöt eivät tällä hetkellä muodosta erityisen ongelmallista ryhmää muuntorangaistuksen kannalta vaan sakko saadaan lähes aina perittyä rahana. Rattijuopumuksesta tuomitut ovat tyypillisesti vakituksessa työsuhteessa ja ajavat omistamal-

laan henkilöautolla. Yleisesti ottaen muuntorangaistusta suorittamaan joutuvat ovat varattomia, päihdeongelmaisia ja useimmiten vakavasti syrjäytyneitä.

Nyt käsiteltävän esityksen muuntorangaistukseen liittyvät vaikutukset koskevat vain kaikista syrjäytyneimpiä rikoksentekejiä, jotka ovat edellä todetun valossa rattijuopumukseen syyllistyneiden joukossa poikkeus. Eli kun selvitysten mukaan rattijuopumustapauksia on vuodessa yli 14 000 kappaletta, tämä koskisi vain ja ainoastaan kuutta vankia vuodessa, siis vain kuutta, kun puhutaan 14 000 tapauksesta. Mutta siitä huolimatta lakivaliokunta on periaatteellisista syistä huolissaan siitä, että rattijuopumusten osalta käytettävissä olevat tosiasialliset seuraamukset vähenevät siltä osin kuin sakkomenettelyssä tuomittua sakkoa ei voida muuntaa vankeudeksi. Lakivaliokunta katsookin siksi, että muuntorangaistusjärjestelmää tulee jatkossa yleisesti arvioida.

Tämä lakivaliokunnan mietintö ei tällä kertaa valitettavasti ollut yksimielinen, vaan siihen sisältyy vastalause, ja kun katselen saliin, niin uskon, että se esitellään tässä kohta.

19.18 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Lakivaliokunta hyvin huolellisesti käsittelee tätä esitystä ja monelta kannalta katseli sitä. Ehkä sitten tämä vastalause, jonka tässä nyt esittelen, syntyi hyvin pitkälle Tuomariliiton näkemysten pohjalta, joissa koettiin selkeitä epäkohtia ja joista jäi sellainen olo, että tätä ei ollut niin hyvin valmisteltu kuin olimme toivoneet. Kun kuitenkin meillä valiokunnassa on aika hyvä henki ja yhteinen tavoite, että mahdollisimman moni asia saataisiin tänne saliin yhtenäisenä ja yksimielisenä, niin sitten tekee mieli ehkä sanoa, että ei ole tämmöistä vastalauseita niin mukavaa esitellä. Mutta näin siinä nyt kävi, ja käyn tämän lyhyesti läpi.

Hallituksen esityksen myötä poliisin sakkomenettelyn soveltamisalaa laajennettaisiin siirtämällä toimivalta ajokieltoseuraamusten määräämiseen kaikilta osin poliisille. Muutoksen johdosta rattijuopumuksia käsiteltäisiin sakkomenettelyssä. Nykyään rattijuopumustuomio annetaan käräjäoikeudessa, jolloin maksamatta jäävä sakko muutetaan vankeudeksi. Poliisin sakkomenettelyssä määrätty rattijuopumussakkoa ei kuitenkaan voida muuttaa vankeudeksi, vaikka sakko jäisi maksamatta eikä sitä saada perittyä. Jos rattijuoppo ei maksa sakkoaan, hän voi hallituksen esityksen myötä selvittää rikoksestaan kokonaan vailla rangaistusta. Hallituksen esitys on omiaan lisäämään rattijuopumusten määrää ja vähentämään liikenneturvallisuutta.

Samalla rattijuopumusseuraamusten käsittely poliisin sakkomenettelyssä heikentää oikeusturvaa. Hallituksen esityksen perusteluna oikeusturvan heikentämiselle on fiskaalinen peruste eli rahan säästäminen. Tässä täytyy todeta, että aika monta on tullut nyt tällä kaudella näitä rahan säästämiseen ja siihen tarpeeseen perustuvia oikeusistuimiin kohdistuvia sääntelyjä. Viimeisimpinä vaikkapa tämä tuomioistuineläke tai oikeuskäsittelyjen maksujen nosto olivat luonteeltaan tällaisia. Säästöjen tavoittelu hallituksen esittämällä tavalla on hyvin lyhytnäköistä oikeuspolitiikkaa. Oikeusvaltiossa ei toimita siten, että säästösyiden takia ei rattijuopumuksesta laiteta rikollista vankilaan. Lisäksi tuomiovallan käytön enenevä siirtäminen poliisille lisää poliisityön vaativuutta ja työmäärää, mikä vähentää hallituksen toimien kokonaissäästöjä.

Hallituksen toisena tavoitteena on, että tuomioistuimet voivat keskittyä ydintehtäviinsä. Käytännössä hallituksen esitys päinvastoin murentaa periaatetta tuomiovallan kuulumisesta tuomioistuimille. Valtion talousarvion valmistelun yhteydessä on otettu huomioon, että hallituksen esitys toteutuessaan vähentäisi oikeuslaitoksen työmäärää. Jos tuomioistuinten määrärahoja pienennetään arvioituja säästöjä vastaavalla summalla, ei tuomioistuinten

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

mahdollisuus keskittyä ydintehtäviinsä voi mitenkään parantua hallituksen esityksellä. Lain säätäminen ei ole järkevää, ellei lain rikkomisesta seuraa rangaistusta. Tällainen laki ei myöskään toimi rikoksia ennalta ehkäisevästi.

Oikeudenkäytön julkisuudenhin kannalta on huolestuttava kehityssuunta, että yhä suurempi osa rikosasioista siirretään pois tuomioistuimista. Oikeudenkäytön läpinäkyvyys on yhteydessä oikeuslaitoksen nauttimaan kansalaisluottamukseen.

Tämän vastalauseen ovat allekirjoittaneet kaikki oppositiopuolueet.

19.23 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa herra puhemies! Kannatan tuota vastalauseita ja esitystä, että tämä lakiehdotus hylätään.

Toisaalta tässä on puolensa siinä, että tätä oikeudenkäyntiä virtaviivaistetaan ja juurikin niin, että tuomioistuin pystyy keskittymään ydintehtäviinsä. Tässä tulee ongelmalliseksi se, että tämä johtaa siihen, että kun käräjäoikeudessa pystytään nykyisin nämä sakot, jotka jäävät maksamatta, muuntamaan vankeudeksi, niin tässä poliisin sakkomenettelyssä määrättyä rattijuopumussakkoa ei voida jatkossa muuntaa vankeudeksi, vaikka sakko jäisi maksamatta eikä sitä saada perittyä. Eli tässä kuitenkin syntyy tällainen tilanne, että osa niistä, jotka jättävät sakkonsa maksamatta, pääsevät ikään kuin koira veräjästä tässä asiassa, ilman seuraamuksia. Tämä sotii ainakin itselläni oikeustajua vastaan, ja sen vuoksi olen ollut kannattamassa tätä hylkäysesitystä. On tunnustettava toki se, että määrällisesti tämä ei koske kovin suurta joukkoa. On arvioitu, että maksimissaan lähes kymmenkunta tapaus-ta vuodessa on tällaisia, mutta tämä on ennen kaikkea periaatteellinen kysymys.

19.24 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Myös minä yhdyin tähän vastalauseeseen ja näen, että tämä on ristiriidassa. Vuonna 2014 meillä oli käsittelyssä eduskunnassa kansalaisaloite, jossa vaadittiin kovempia tuomioita rattijuopoilta. Silloin lakivaliokunta mietinnössään esitti viisi erilaista lausumaa, ja yksi näistä kuului: "Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii selvityksen rattijuopumuksen rangaistuskäytännöstä. Selvityksessä tulee erityisesti kiinnittää huomiota kuolemantapauksiin päätyneiden rattijuopumusten rangaistuskäytäntöön ja vähimmäis- ja enimmäisrangaistuksiin."

Jotenkin näen, että vaikka emme puhukaan lukuisista ja suurista ihmisryhmistä, niin siitä huolimatta, jos me mahdollistamme sen, että joku pääsee kuin koira veräjästä, jos ei maksa sakkoaan, jää ilman sitä rangaistusta, niin minun mielestäni se on signaali, jota ei tulisi antaa henkilölle, joka tekee tällaisen rikoksen. Hänen pitäisi saada rangaistus eikä päästä kuin koira veräjästä.

19.25 Hannu Hoskonen kesk: Herra puhemies! Tämä nyt käsittelyssä oleva lakivaliokunnan mietintö koskien sakkorangaistuksen muuttamista on mielestäni hyvä ja perusteltu jo pelkästään sen takia, että tälläkin selkeästi nopeutetaan näitä ihan itsestäänselviä rattijuopumustapauksia, joista todella, jos käräjäoikeuteen viedään, epäilty pahimmillaan valittua sitten tuomion jälkeen vielä hovioikeuteen. Olemme käyneet Suomessa keskustelua viime viikkoina, muistankohan ihan oikein, että oikeusministeriö on käynnistämässä selvityksen siitä, miten saataisiin oikeudenkäyntikuluja laskettua, kun kysymys on kuitenkin, kun maksetaan juristeille palkkaa, erittäin isoista kustannuksista per vuosi. Tällä keinoin itsestäänselvät tapaukset voidaan poistaa sieltä jonosta ja näin ollen päästä hyvään lopputulokseen.

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

Arvoisa puhemies! Kun katsoo perustuslakivaliokunnan lausuntoa, niin täällähän sanotaan aivan selvällä suomen kielellä: "Perustuslakivaliokunnan mielestä hallituksen esitys sisältää poikkeuksellisen seikkaperäiset perustelut esityksen perustuslakikykennöistä. Esitys edustaa valiokunnan mielestä muutoinkin laadukasta lainvalmistelutyötä. Erityisesti valiokunta panee merkille hyvän lainvalmistelun periaatteiden kannalta sen esityksen perusteluista ilmenevän seikan, että esityksen valmistelun aikana sen perustuslainmukaisuuteen liittyä arvostelu on otettu esityksen jatkovalmistelussa ja viimeistelyssä huomioon."

Elikkä perustuslakivaliokunta kävi tämän asian huolella läpi ja totesi, että tässä ei ole mitään sen suurempaa ongelmaa. Pyydän arvoisia edustajakollegoita kiinnittämään huomiota siihen, että kun tällainen itsestäänselvä tapaus tulee tuolla tien päällä, pieni rattijuopumus, niin jos siellä sitten tapahtuu tämä mainittu, että kaveri ei maksakaan sakkoa, niin kyllähän sillekin tästä maasta laki löytyy. Jos tällainen yleistyy, niin muutetaan sitten lakia taikka jotain muuta jekkaa tehdään, mutta alkäämme nyt hyviä byrokraattisia talkoita, joita tämä hallitus on tehnyt paljon, tyssätkö siihen, että kaivamme kaiken maailman duubiot esille ja sitten niiden perään lähdemme juoksemaan.

19.27 Kari Tolvanen kok: Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin tämän hallituksen esityksen tarkoituksena ei todellakaan ole lieventää rattijuopumusrangaistuksia, mutta ei toisaalta kiristääkään. Tämä liittyy näihin prosesseihin, mitä hoidetaan. Elikkä tässä on tämmöinen niin sanottu yhden kosketuksen periaate: kun poliisi tapaa tuolla tien päällä sen perusmuotoisen rattijuopon, joka puhaltaa vaikka 0,7, ja tekee tarkkuusalkometrillä vielä tutkimuksen, niin sen jälkeen poliisi voi antaa suoraan sakon kouraan, ei tarvitse suorittaa mitään laajaa esitutkintaa, ja poliisi voi määrätä ajokiellon, väliaikaisen, ja myöhemmin tämmöisen pidemmän ajokiellon. Se on se tarkoitus.

Tuossa kun tuli puhetta siitä, että näitä poliisin sakkoja ei voida muuntaa, niin niitä arvion mukaan olisi alle kymmenen, noin kuusi, vuodessa, kun näitä rattijuopumustapauksia on yli 14 000. Sitten jos siihen rattijuopumukseen liittyy jotain muuta, törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen, puhumattakaan kuolemantuottamuksesta tai muusta, niin ei hän sitä silloin voida sakolla käsitellä vaan se menee oikeuteen, ja silloin on kyse muuntokelpoisista sakoista.

Kuten tuolla meidän mietinnössämme lukee, ja itse asiassa oikeusministerinkin kanssa olen keskustellut, niin kyllä jonkinlainen seuraamusjärjestelmä pitää saada palautettua liittyen tähän muuntorangaistukseen. Oikeusministerikin on tähän lähtenyt mukaan. Elikkä kyllä vastuuseen pitää joutua näiden kuudenkin ihmisen, jotka rattijuopumukseen syyllistyvät. Tämä muuntorangaistus onkin sitten laajempi kysymys. Enemmänhän se on ongelma näpistyksissä, juoksukaljoissa, joissa ei näitä sakkoja makseta. Se on ilahduttavaa nyt, että myös edustaja Ojala-Niemelä kannattaa tätä muuntorangaistuksen palauttamista, se on todella hienoa, että siltä puolelta salia tätä kannatetaan, kun olen ymmärtänyt, että siellä ei niin ilahduttavasti tähän suhtauduta. Mehän saamme nyt [Puhemies koputtaa] tällä vaalikaudella tämän muutonrangaistuksen palautettua takaisin, opposition kanssa yhteistyömin. Kiitos siitä.

19.30 Kari Kulmala sin: Arvoisa rouva puhemies! Tämä lakialoite on erittäin hyvä, ja tämä on saatava maaliin. Tämä vähentää todellakin poliisin työtä, vähentää syyttäjien työtä, vähentää oikeusasteiden työtä. Me saamme nämä rattijuopot — niin kuin edustaja Tolvanen sanoi, 14 000 rattijuoppoa on keskimäärin — hoidettua sillä yhdellä kosketuksella.

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

Meidän ei tarvitse enää kierrättää sen raskaan tutkintaketjun ja syyttäjän kautta näitä tapauksia eteenpäin.

Toki tämä menetelmä ei vähennä millään tavalla rattijuoppojen määrää, siihen tämä ei tietenkään pureudu. Jos halutaan rattijuoppojen määrää vähentää, niin siihen on olemassa ihan erilaiset lääkkeet: on olemassa ajokielto, alkolukko, pahimmassa tapauksessa — vaikeimmille rattijuopaille — jopa ajoneuvon takavarikoiminen ja valtiolle konfiskaatio. Ne ovat niitä keinoja, joilla me pystymme vähentämään rattijuoppoja. Tietenkin se kiinnijäämisriski on se kaikkein tärkein, niin että sitä valvontaa täytyy olla työvuoron alussa, työvuoron lopussa ja jopa siinä välillä.

19.31 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Tolvanen erittäin hyvin selitti tämän problematiikan tässä, että tavallaan, jos olisi nyt ensin tullut saliin se sakon muuntorangaistus, sitten tämä laki olisi ollut helppo viedä maaliin. Mutta nyt kun ei oikein tiedä, tuleeko se ja minkälaisena se tulee, niin ei oikein jäänyt sitten muuta mahdollisuutta kuin tässä kohtaa hylätä tämä. Pikkasen pidin tätä saliin tuomista hätäisenä. Olisi voinut odottaa ja ehkä jopa kytkeä näitä asioita vähän toisiinsa — sitten olisimme olleet kaikki tyytyväisiä.

19.31 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Tolvanen erinomaisessa puheenvuorossaan tiivistä tämän, miten tämä homma, tämä rangaistuksen eteneminen, sitten menee ja mikä on sitten näiden rangaistujen oikeus turva. Perustuslakivaliokunta nimenomaan tässä omassa lausunnossaan kiinnittää siihen huomiota, ja todellakin, perustuslakivaliokunta kovin harvoin kehuu lainvalmistelua, ja tässä asiassa siis niin tapahtui, ja vielä todettiin, että lainvalmistelu oli hyvin tehty ja huolellista, niin että minä en kyllä näe mitään ongelmaa siinä, että tämä laki hyväksytään näin nopeasti.

Mikäli oikein muistan, ja varmasti muistan oikein, tämän hallituksen tehtävänä on ollut ihan todellakin purkaa turhaa byrokratiaa, koska emmehän me... Jos tässäkin asiassa on ihan selvä rattijuopumustapausta, niin mitä hyötyä on siitä, että sen jälkeen poliisi tekee siitä esitutkinnan, sen jälkeen se menee syyttäjälle, syyttäjältä se menee kärjäoikeuteen, kärjäoikeudessa kallis asianajaja ja syyttäjä ottavat yhteen ja sen jälkeen todennäköisesti vielä, uskonpa vakaasti — kuvitellaan, että se epäilty on rattijuoppo, jolla ei ole rahoja kovin paljoa — epäilty saa vielä valtiolta ilmaisen oikeudenkäynnin ja sitten, totta kai, asianajaja katsoo asiakseen valittaa siitä hovioikeuteen, päivänselvistä asiasta? Siinä syntyy kymmenientuhansien lasku helposti, ja sen jälkeen sitten tuomio on se sama, niin että tässä yhteydessä voi esittää perustellun kysymyksen, mikä meni väärin. No, tässä meni väärin se, että päivänselvä tapaus tuli maksamaan kymmeniätuhansia pahimmillaan ja mitään uutta lisäarvoa tälle asialle ei saatu kuin isot kulut, se sama kaveri sai sen saman sakon. Maksaako se kyseinen tuomittu sitten sen sakon koskaan, se on toinen asia. Ja jos nyt ei maksaisi, niin varmasti tästä maasta löytyvät keinot, joilla kyseisen henkilön laittomuudet saadaan pysäytettyä.

19.33 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa rouva puhemies! Täytyy edustaja Tolvaselle sanoa, että ihmettelen kyllä tätä hallituksen poukkoilevaa politiikkaa oikeuspolitiikassa. [Hannu Hoskonen: Mikä tässä poukkoilee?] Sakon muuntorangaistus hyväksyttiin kesäkuussa 2015, ja lokakuussa 2015 se jo peruttiin. Muistan, kun joulukuussa 2014 sanoma-

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

lehdessä uutisoitiin: "Piittaamattomuudelle loppu: sakon muunto vankeudeksi jälleen mahdolliseksi." No, tämä ilo kyllä jäi lyhyeksi. Kaupan liitto tyrmistyi muuntorangaistuksen palauttamisen perumisesta. Pidin kyllä silloinkin hyvin erikoisena tätä tilannetta, että kokoomus ajoi tätä uudistusta viime kaudella kuin käärmettä pyssyyn ja sen jälkeen ääni kellossa kuitenkin muuttui ja lakia pidettiin byrokraattisena ja monimutkaisena. Samaan aikaan te, edustaja Tolvanen, vaaditte täällä eduskunnassa toimia korvaavien toimenpiteiden valmistelemiseksi. Kysynkin nyt: onko tämä sakon muunto tulossa?

Edustaja Hoskoselle toteaisin kyllä samaan hengenvetoon, että tässä ei ole kyse kyllä byrokration purkamisesta. Tämä on puhtaasti sitä, että tuomioistuimissa on liian vähän rahaa tehdä nykyisiä töitä ja sen takia sieltä pitää yrittää putsata töitä vähemmäksi. Tämä on ihan puhtaasti säästölaki.

19.35 Kari Tolvanen kok: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, tämä laki ei tule voimaan vuoden 19 alussa vaan 19 aikana sitten, kun katsotaan siihen sopiva hetki.

Mitä tulee tähän sakon muuntorangaistukseen, niin olen tosiaan sitä ajanut jo pitkään edellisellä vaalikaudella. Me edustaja Ojala-Niemelän kanssa silloinkin istuimme tiiviisti lakivaliokunnassa, ja tätä mietintöä silloin tehtiin, mutta tosiasia on, että se oli todella, todella byrokraattinen ja kallis siinä vaiheessa, se silloinen sakonmuuntolaki, joka sitten peruttiin, ja nyt koetetaan saada aikaiseksi semmoista virtaviivaisempaa, mihin ei tulisi niin paljon byrokratiaa, eli kuuluu tämän hallituksen linjaan sekin. Ja todella, kuten sanoin, oikeusministerin kanssa olen asiasta keskustellut, ja hän on luvannut ryhtyä nopeasti toimenpiteisiin. Ja kuten sanoin, kun tämä nyt käsiteltävä laki tulee vuoden 19 aikana voimaan, niin minä uskoisin, että tämä sakon muuntokin saadaan aika nopeasti näihin kuvioihin mukaan. Minun mielestäni ei kannata tätä lakia nyt viivyttää kuuden ihmisen takia, keskimäärin kuuden ihmisen takia, koska siinä on myös se elementti, että poliisi saa nopeammin tuolla tien päällä tehtyä ne toimenpiteet ja pääsee suorittamaan sitten seuraavia virkatoimia, noin pääsääntöisesti. Se on kanssa hyvä muistaa.

Edustaja Juvoselle vielä sanoisin sitä, että olen täysin samaa mieltä teidän kanssanne, että rattijuopumuksien rangaistuksia pitää kiristää ja tiukentaa ja etsiä keinoja, millä rattijuopumusta ennalta estetään. Edustaja Kulmala jo näitä hyviä keinoja kertoikin. Ja tämä on vain ja ainoastaan laki, jolla tätä prosessia kevennetään sekä poliisin osalta, syyttäjän osalta että tuomioistuimen osalta — ja hyvä laki.

19.37 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos valiokunnan puheenjohtaja Tolvaselle puheenvuorostanne ja erityisesti siitä, että olemme samaa mieltä rattijuoppojen tuomioista ja ylipäänsä rangaistuksista. Haluan muistuttaa edelleenkin niistä viidestä lausumasta, jotka me laadimme silloin 2014 lakivaliokunnassa, jossa itse myös silloin istuin, että ne eivät unohdu, ja pyydänkin teitä lakivaliokunnan puheenjohtajana, että muistutatte niistä ja viette niitä eteenpäin ja kysytte niiden perään. Olen itse tehnyt kirjallisen kysymyksen vuoden 2015 alussa siitä, missä vaiheessa lausumat ovat, ja toivon, että oikeasti niitä viedään eteenpäin.

Ojala-Niemelä, nostitte esiin, että tämä on säästölaki. Kyllä minua huolestuttaa se, että meillä on myös alkoholilainsäädäntö uudistumassa eduskunnassa, ja puhutaan siitä, mitä kaikkea laki voi tuoda tullessaan. Samalla Kulmala kertoo, että 14 000 rattijuopumustilannetta on Suomessa vuosittain. — Näinkö se oli? [Kari Kulmala nyökkää] — Juu. — Ja nyt sitten puhutaan, että vain kuutta tapausta tämä koskee, mutta niistä yksikin voi olla se kaik-

kein pahin ja vaarallinen. Eli minä toivon, että me teemme täällä sellaista lainsäädäntöä, että me emme anna minkäänlaista signaalia Suomeen emmekä ulos täältä, että tällaisen teon voi tehdä ilman, että siitä tuomitaan. Ja minua huolestuttaa se, voiko selvitä ilman rangaistusta, ja näin ei todellakaan saa olla. Tämä huoli on meillä ihan varmasti yhteinen.

Meidän täytyy tehdä todella paljon toimia sen eteen, että rattijuopumustapaukset saadaan laskuun Suomessa, ja jos poliisilla ei ole resursseja tai tämä on säästölaki, meidän tulee täällä tehdä kaikkemme, että resursseja annetaan. Kyllä poliisin pitäisi enemmän olla liikenteessä puhalluttamassa autoilijoita. Sillä tavalla me saamme sitten tapaukset kiinni.

19.39 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Todellakin liikennevalvontaa kannatan tehostettavaksi ehdottomasti ja nimenomaan rattijuoppojen osalta, koska siinä todellinen vaara piilee, jos ajetaan alkoholin vaikutuksen tai huumeiden vaikutuksen alaisena, sellaiset tapaukset on tieltä saatava ehdottomasti pois.

Mutta mitä tulee siihen esimerkiksi, niin kuin valiokunnan puheenjohtaja edustaja Tolvanen erinomaisessa puheenvuorossaan kuvasi tätä tilannetta, miten tämä prosessi etenee, kun selvä tapaus on ja tarkkuusalkometritulos on, niin eihän siinä ole enää mitään järkeä lähteä viemään sitä juttua syyttäjän kautta käräjäoikeuteen ja sen jälkeen vielä pahimmillaan hovioikeuteen. Siinä menee vuosi pari aikaa pahimmillaan ja valtavat kustannukset syntyy. Laskekaapa sen prosessin hinta, kun siellä on monta lakimiestä. Ymmärrän toki juristien kannan tähän asiaan, pieni tuloerähän siinä menee, kun ei tällaisia itseäänselvyyksiä tarvitse enää pyöritellä käräjäoikeuksissa. Mutta ymmärrän senkin, että yhteiskunnan pitää säästää rahaa ja ne vähät rahat sijoittaa sellaiseen paikkaan, mistä niistä on suurin mahdollinen hyöty.

Muistutan esimerkiksi siitä tapauksesta aikanaan, kun maanmittauslakia muutettiin sillä keinoin, että tämä kiinteistöjen lainhuudatus siirrettiin maanmittaustoimistolle kokonaisuudessaan. Ennen piti lainhuuto hakea käräjäoikeuden kansliasta ja viedä paperia sinne ja se maksoi turkasen paljon. Nyt kun ostat maapalan ja lohkaiset itsellesi, maanmittaustoimistosta kaikki hoituu yhdellä allekirjoituksella — valtava kustannussäästö, valtava aikasäästö ja sama lopputulos.

Jos on muutama kaveri tämän takia, niin kuin edustaja Tolvanen mainitsi noin kuuden tapauksen osalta, joilla voisi olla ongelmia tässä sakon maksussa, niin jos jotain täydellistä lakia tässä maailmassa etsimme, niin voin kuvitella, että seuraavat sata vuotta menee vielä ennen kuin tässä talossa täydellinen laki säädetään, koska me ihmiset olemme vajavaisia ja se pitää meidän vain hyväksyä. Mutta tällaiset lait, mitä tässä käsitellään, ovat erittäin kannatettavia kaikin puolin. En näe näissä mitään heikkoutta. Viittaan perustuslakivaliokunnan lausuntoon, se kannattaa lukea.

19.41 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa puhemies! Täällä on käyty keskustelua tästä sakuksen ja muun uudistamisesta, järjestelmän uudistamisesta, se on tärkeää. Itse en ole voinut koko aika olla mukana. Keskustelu on tärkeätä, koska tästä on liikkunut julkisuudessa väärä tietoja.

Usein ajatellaan, että meidän nykyjärjestelmämme olisi ihanteellinen. Samaten, kun rinnastaa tämän myöskin meidän liikenteen rahoitukseemme, sen muuttamista on myöskin vastustettu ajatellen, että meidän nykyjärjestelmämme olisi ihanteellinen. Kuitenkin meiltä kerta kaikkiaan loppuu rahat, joilla pitäisi liikenneväyliä kehittää ja ylläpitää, ja emme nykyjärjestelmällä pysty sitä tekemään.

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

Tämä nykyisen järjestelmän uudistaminen vähemmän byrokraattiseksi ja vähemmän tieliikenteen käyttäjille ongelmia tuottavaksi on hyvä asia. Meillä nyt kortti lähtee vähän turhankin helposti, kun voi ihan huomaamatta tulla näitä liikenne rikkomuksia, ja se, että päästään tähän virhemaksujärjestelmään, vähän yksinkertaisempaan järjestelmään, on hyvä asia silloin, kun kuitenkin se toimii niin, että se estää liikennenopeuksien rikkomista Suomessa. Tällä tavalla päästään mielestäni parhaaseen tulokseen. Kun valiokunnan puheenjohtaja käytti hyvän puheenvuoron, kun valiokunta tämän hyvin käsittelee, niin varmasti tästä tulee nykyistä järjestelmää toimivampi.

19.43 Kari Kulmala sin: Arvoisa rouva puhemies! Vielä hieman tässä kertaan ja teen pienen kysymyksen.

Kun poliisi tapaa liikenteessä rattijuopon, toteaa sen Drägerillä ja tarkkuusalkometrillä ja sen jälkeen sen kuulustelea, niin minkä takia hänet pitäisi päästää vapaaksi sen takia, että hänet haastetaan vielä erikseen käräjäoikeuteen, kun voidaan siinä samalla hänet haastaa jo sinne käräjäoikeuteen, jos on tarvetta? Tämän uudistuksen myötä ei ole mitään tarvetta, koska poliisi käsittelee sen paikan päällä. Nyt jos se kaveri päästettäisiin vapaaksi, niin siinä kissojen ja koirien kanssa mahdollisesti etsittäisiin sen jälkeen sitä henkilöä sinne käräjille. Ensimmäisellä kerralla hän ei välttämättä tulisi eikä toisellakaan, mutta sitten kolmannella kerralla tulee tietenkin, kun poliisi hänet hakee kotoa. Mutta minkä takia tällaiseen menetelmään pitäisi ryhtyä, kun voimme nyt jo hoitaa tämän yhden kosketuksen periaatteella?

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 103/2017 vp sisältyvien 1.—6. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaalihuoltolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 162/2017 vp

Valiokunnan mietintö StVM 14/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 14/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelu — edustaja Haatainen, valiokunnan puheenjohtaja.

Keskustelu

19.44 Tuula Haatainen sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyseessä on hallituksen esitys laiksi sosiaalihuoltolain muuttamisesta. Tässä esityksessä esitetään, että Kansaneläkelaitos korvaisi valtion varoista kunnalle ja kuntayhtymälle kiireellisestä sosiaalipalvelusta aiheutuneet kustannukset, kun välttämätöntä sosiaalipalvelua on annettu kansainvälistä suojelua hakeneelle ulkomaalaiselle, jonka vastaanottopalvelut ovat lakanneet kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

auttamisesta annetussa laissa tarkoitetulla tavalla. Näitä korvattavia palveluita olisivat välttämättömänä sosiaalipalveluna annettu tilapäinen asuminen sekä kustannukset ruoasta ja välttämättömistä lääkkeistä.

Valiokunnan mietinnön mukaan valiokunta pitää tätä esitystä kannatettavana. Valtio korvaa nykyään kunnille kiireellisestä terveydenhuollosta aiheutuneet kustannukset niistä henkilöistä, joilla ei ole kotikuntaa Suomessa ja joiden kustannuksia ole saatu perittyä asiakkaalta. Kuitenkin kunnissa on kiireellisissä tapauksissa välttämättömänä huolenpitona järjestetty esimerkiksi tilapäistä asumista ja myönnetty ruokakorvausta tai korvattu välttämättömät lääkkeet. Näin ollen valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena, että valtion korvausta kunnille laajennetaan sosiaalihuollon palveluihin esityksen mukaisesti. Samalla valiokunta toteaa, että tässä ei laajenneta muutoin tehtäviä, eli kysymys on vain kuntien saamasta korvauksesta näiden välttämättömien toimien osalta.

Näin ollen sosiaali- ja terveysvaliokunta esittää, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana tämän hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen.

Tähän on jätetty yksi vastalause.

19.46 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tällä hallituksen esityksellä ehdotetaan lisättävän sosiaalihuoltolain säännös, jonka mukaan valtio korvaisi kunnille tietyissä tilanteissa kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneille henkilöille annettujen kiireellisten sosiaalipalveluiden kustannukset. Kansaneläkelaitos korvaisi valtion varoista kunnalle ja kuntayhtymälle kiireellisistä sosiaalipalveluista aiheutuneet kustannukset, kun välttämättömä sosiaalipalvelua on annettu kansainvälistä suojelua hakeneelle ulkomaalaiselle, jonka vastaanottopalvelut ovat lakanneet kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetussa laissa tarkoitetulla tavalla. Korvattavia palveluja olisivat välttämättömänä sosiaalipalveluna annettu tilapäinen asuminen sekä kustannukset ruoasta ja välttämättömistä lääkkeistä.

Esittelen tässä perussuomalaisten jättämän vastalauseen tähän asiaan, ja viralliset esitykset teen sitten ensi maanantaina, kun tämä on toisessa käsittelyssä.

Tällä hallituksen esityksellä ei anneta uusia tehtäviä kunnille eikä uusia palveluja laittomasti maassa oleskeleville. Tämän esityksen tarkoituksena on jakaa valtion ja kuntien välisiä kustannuksia. Me perussuomalaiset ymmärrämme toki sen, että tiukalla olevia kuntia tuetaan joissakin asioissa ylimääräisissä kustannuksissa, koska niistä aiheutuu kunnille ylimääräistä painetta ja siinä mielessä resurssien antaminen on ymmärrettävää. Perussuomalaiset pitävät tärkeänä myös, että ihmiskaupan uhrien tunnistamisessa ja auttamisessa tehdään Suomessa toimia.

Me esitämme kuitenkin huolestamme valtion ja kuntien jaetusta taakanjaosta, sillä samalla, kun valtio kustantaa kielteisen turvapaikan saaneiden kiireellisiä ja välttämättömiä sosiaalipalveluja, se luo myös kannustimia ja vetovoimatekijöitä kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneille siten, että heidän luvaton maassa oleskelunsa saattaa jatkua eivätkä he poistu maasta. Tämä on kestävä tontti, ja Suomen tulisikin tehdä sellaisia ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä, joilla laittomasti maassa oleskelevat poistuisivat Suomesta kielteisen turvapaikkapäätöksen saatuaan.

Laittomasti maassa oleskelun ehkäisyyn ja hallintaan laaditussa toimenpidesuunnitelmassa vuonna 2016 todettiin, että vuonna 2015 saapuneista turvapaikanhakijoista runsaat 11 300 on saanut kielteisen päätöksen oleskelulupahakemukseensa. Muutoksenhaun alaisena oli edelleen yli 9 400 hakemusta. Lisäksi vastaanottojärjestelmästä oli kadonnut noin

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

3 800 henkilöä. Näistä henkilöistä arveltiin, että jopa 8 000—10 000 voi jäädä oleskelemaan maassa laittomasti.

Kustannusarviossa henkilöä ja vuorokautta kohden majoituksen kustannukseksi arvioidaan 35 euroa, ruokakorvaukseksi 7 euroa, vähän päälle, ja lääkekorvauksiksi noin 5 euroa. Hätmajoitusta käyttäviä arvioidaan olevan 500—1 000 henkilöä noin kolmen kuukauden ajan. Ruokakorvausta hakevia olisi noin 1 500 henkilöä noin puolen vuoden ajan, ja muiden kustannusten perusteena on 1 000 henkilöä puolen vuoden ajan. Ja arvioiden mukaan kuntien menot olisivat yhteensä noin 5,4 miljoonaa euroa vuonna 2018. Elikkä tämä on ylimääräinen momentti siellä valtion budjetissa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen budjetissa esitettyt resurssit sosiaalihuoltolain muuttamiseen ja kuntien kustannusten korvaamiseen laittomasti maassa oleskelevien kiireellisten ja välttämättömien sosiaalipalvelujen osalta saattavat olla kuitenkin alimitoitettuja, sillä esimerkiksi Kuntaliiton asiantuntijalausunnossa todetaan, että Kuntaliiton näkemyksen mukaan rahoituksen riittävyys edellä mainittuihin palveluihin tulee turvata tarvittaessa lisäbudjetilla. Myös Helsingin kaupunki on lausunnossaan todennut, että esitys on tällaiseen riittämätön ja vastuu palvelujen järjestämisestä vastaanottopalvelujen ulkopuolelle jääneille ja siitä aiheutuvat kustannukset kohdistuvat yleisesti pääkaupunkiseudun kuntiin ja paine erityisesti Helsingin kaupunkiin on kova, mikä nostaa kaupungin henkilöstöressurssikustannuksia. Tämä tulisi esimerkiksi Helsingin kaupungin lausunnon mukaan huomioida kustannusten korvaamisessa. Kansaneläkelaitos on myös esittänyt asiantuntijakuulemisessa, että lisäkustannuksia voi tulla hallinnollisista kustannuksista sekä muun muassa tulkkauksilanteista.

Perussuomalaiset ovat erittäin huolissaan kustannusten kasvusta ja siitä, että hallituksen esityksessä esitetään korvattavaksi sekä kiireelliset sosiaalipalvelut että välttämättömät sosiaalipalvelut. Ja meidän mielestämme lainsäädännössä tulisi avata erityisesti "kiireellisyyden" ja "välttämättömän" käsite sosiaalipalveluista puhuttaessa. Välttämättömistä sosiaalipalveluista puhuttaessa voi syntyä käsitys, että kyseessä on tuki, jota annetaan toistuvasti. Erityistä huolta on kannettava myös laittomasti maassa oleskelevien ja sosiaalipalveluiden piiriin hakeutuvien henkilöllisyyden identifiointista, sillä laittomasti maassa oleskelevien statusta ei kyetä välttämättä tarkistamaan, ja he saattavat hakeutua palvelujen piiriin toistuvasti esimerkiksi väärällä henkilöllisyydellä. Perussuomalaisten mielestä olisi syytä selvittää, miten laittomasti maassa oleskelevat olisi mahdollista rekisteröidä heidän sosiaalipalveluihin hakeutuessaan, jotta palvelujen antajilla olisi tarkka tieto palvelujen saajista.

Perussuomalaiset esittivät valiokunnassa kysymyksen siitä, miten kiireellisen sosiaalihuollon kustannukset laittomasti maassa olevien osalta on järjestetty muissa Pohjoismaissa ja Euroopassa. Vertailua hallituksen esityksen mukaisesta kustannusten jaosta valtion ja kuntien välillä löytyy kuitenkin vähän. Ruotsissa kunnat vastaavat välttämättömästä avusta laittomasti maassa olevien osalta eikä valtio korvaa sitä kunnille. Tanskassa sen sijaan kansainvälistä suojelua hakeneen henkilön, joka on saanut kielteisen päätöksen, tulee lähteä maasta. Tanskan maahanmuuttovirasto vastaa ulkomaalaisen tukemisesta, kunnes hän lähtee tai hänet karkotetaan Tanskasta. Perussuomalaisten mielestä olisi tärkeää, että ajantasaista tietoa siitä, miten erilaisista sosiaalipalveluista ja niiden kustannusjaosta säädetään Pohjoismaissa ja Euroopassa, olisi saatavilla, ja ehkä sitä tulevaisuudessa myös tulee.

Vielä muutamia seikkoja, mitä olemme vastalauseessa esittäneet. Me esitämme, että hallitus ryhtyy välittömästi toimiin rekisteröidäkseen kiireellisiin ja välttämättömiin sosi-

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

aalipalveluihin hakeutuvat, laittomasti maassa oleskelevat henkilöt, jotta heidän henkilöllisyytensä varmistetaan. Me esitämme myös, että laittomasti maassa oleskelevien kiireellisten ja välttämättömien sosiaalipalvelujen kustannuksia seurataan erittäin tarkasti, ja tämä on varmasti kaikkien tahtotila. Lisäksi me toivomme myös, etteivät lakimuutokset toimisi vetovoimatekijöinä laittomasti maassa oleskeleville vaan sen sijaan kannustaisivat laittomasti maassa oleskelevia poistumaan kielteisen turvapaikkapäätöksen saatuaan ja sen jälkeen, kun he ovat saaneet kiireelliset sekä välttämättömät sosiaalipalvelut. Ja sitten vielä tietysti toivomme, että saamme jonkunlaista tietoa siitä, millä tavalla Pohjoismaissa ja Euroopassa tällaista vastaavanlaista lainsäädäntöä jo noudatetaan tai ollaan mahdollisesti säätämässä tulevaisuudessa.

Eli perussuomalaiset ovat esittäneet tästä vastalauseen. Me tulemme esittämään maanantaina myös tämän lakiesityksen hylkäämistä.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 162/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kansaneläkkeen ja eräiden muiden etuuksien vuoden 2018 indeksitarkistuksista sekä kansaneläkeindeksistä annetun lain 2 §:n ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 123/2017 vp

Toimenpidealoite TPA 28/2017 vp

Valiokunnan mietintö StVM 16/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystoimen valiokunnan mietintö StVM 16/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

19.54 Tuula Haatainen sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä on kyseessä kansaneläkkeen ja muiden etuuksien vuoden 2018 indeksitarkistuksista, ja tässä esityksessä siis kansaneläkeindeksi jäädytetään pysyvästä lainsäädännöstä poiketen vuoden 2017 tasolle. Tämä koskisi kansaneläkkeitä, takuueläkettä ja muita sellaisia etuuksia, joita tarkistetaan tämän kansaneläkeindeksin perusteella tai jotka ovat muuten sidottuja kansaneläkkeen määrään. Tähän liittyy myös toimenpidealoite 28/2017, joka tässä yhteydessä myös käsiteltiin.

Tällä indeksijäädytyksellä on pysyvä vaikutus etuuksien tasoon sekä saavutettavaan valtiontaloudelliseen säästöön, sillä jäädytetty indeksi tulee olemaan myös vuoden 2019 kansaneläkeindeksin laskennan pohjana. Tämä indeksijäädytys koskee myös toimeentulotuen perusosaa. Valiokunnan mukaan on kuitenkin hyvä, että hallitus esittää laissa säädettyä toimeentulotuen perusosaa korotettavaksi. Näin ollen perusosan korotus toteutuu tosiasialli-

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

sesti täysimääräisesti myös vuonna 2018. Lisäksi hallitus on samanaikaisesti antanut erillisiä esityksiä, joilla lievennetään tämän indeksijäädytyksen vaikutuksia eräissä etuuksissa.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta kuitenkin yhtyy perustuslakivaliokunnan huomautukseen, että samaan asiakokonaisuuteen liittyvät uudistukset pitäisi koota mieluummin yhteen hallituksen esitykseen, tai voidaan arvioida näiden vaikutukset perusoikeuksiin liittyvinä asioina.

Kansaneläkeindeksin soveltamatta jättäminen vuosina 2017—2019 saa useita eri etuuksia saaville henkilöille ja kotitalouksille aikaan kumuloituvia vaikutuksia. Näin ollen etuuksien rahamääriin vaikuttavien muutosten lisäksi merkityksellisiä ovat esimerkiksi asumismenojen, lääkekorvausten, asiakasmaksujen ja verotuksen muutokset. Osa peräkkäisinä vuosina tehdyistä indeksijäädytyksistä kohdistuu pahimmin tuen pitkäaikaisiin saajiin, joiden tulotaso uhkaa jäädä jälkeen ja kulutusmahdollisuudet pienentyä muuhun väestöön ja hintakehitykseen nähden.

Valiokunta hyväksyy tämän. Tästä kokonaisuudesta äänestettiin, valiokunnan enemmistön mukaan indeksijäädytys hyväksytään, mutta samalla pidetään sosiaaliturvajärjestelmän kokonaisuuden kannalta ongelmallisena, jos syyperusteisen perusturvan taso harkinnanvaraiseen toimeentulotukeen nähden jatkuvasti heikentyy.

Perustuslakivaliokunta myös huomauttaa, ettei perustoimeentuloa turvaava järjestelmä voi muodostua viimesijaisesta turvasta, ja pitää huolestuttavana etuudensaajien ohjautumista viimesijaiseksi tarkoitetun toimeentulotuen saajiksi.

Valiokunnan käsittelyn yhteydessä tänne tehtiin myös tarkennuksia, kun näitä eri pistelukuja ja laskentaperusteita saatiin. Ne tulivat vähän myöhemmin, ennen kuin tämä hallituksen esitys on annettu. Ne on korjattu tänne tämän mietinnön liitteen mukaisesti. Näin ollen sosiaali- ja terveysvaliokunta esittää, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen sisältyvät 1., 4. ja 6. lakiehdotuksen ja että eduskunta hyväksyy muutettuna tähän sisältyvät 2. ja 3. sekä 5. lakiehdotuksen ja että eduskunta hylkää samalla toimenpidealoitteen 28/2017.

Tähän on jätetty kolme vastalauseita.

19.59 Arja Juvonen ps: Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ovat jättäneet tähän hallituksen esitykseen vastalauseen. Me vastustamme indeksijäädytyksiä.

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi laki kansaneläkkeen ja eräiden muiden etuuksien vuoden 2018 indeksitarkistuksista. Tämän lain mukaisesti kansaneläkeindeksi jäädytettäisiin pysyvästä lainsäädännöstä poiketen vuoden 2017 tasolle. Ehdotettua lakia sovelletaan kaikkiin kansaneläkeindeksiin sidottuihin etuuksiin. Esitys koskee kansaneläkkeitä, takuueläkkeitä ja muita sellaisia etuuksia, joita tarkistetaan kansaneläkeindeksin perusteella tai jotka ovat muuten sidottuja kansaneläkkeen määrään. Näitä muita etuuksia ovat vammaisetuudet, rintamalisä, työttömyysturvalain mukainen peruspäiväraha, työmarkkinatuki sekä lapsikorotus. Muutos koskisi myös kansaneläkeindeksiin sidottujen etuuksien määrätymisperusteita sekä rahamääriä, kuten lääkekorvausten vuotuisen omavastuun rajaa.

THL:n mukaan hallituksen esitys lisää pienituloisuutta etenkin yli 65-vuotiaiden keskuudessa, ja miksi näin on? Tämä on seurausta siitä, että takuu- ja kansaneläkkeen taso heikkenee, mutta myös siitä, että eläkkeiden verotus voimistuu eläketulovähennyksen pienemisen myötä.

Arvoisa puhemies! Lakiehdotukset ovat merkityksellisiä myös perustuslain 19 §:n 2 momentin kannalta. Sen mukaan lailla taataan jokaiselle oikeus perustoimeentulon tur-

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

vaan työttömyyden, sairauden, työkyvyttömyyden ja vanhuuden aikana sekä lapsen syntymän ja huoltajan menetyksen perusteella. — Perustuslakivaliokunnan lausunto 47/2017 tähän asiaan.

Perussuomalaiset katsovat, että lakiehdotukset lisäävät yhteiskunnallista eriarvoistumista. Yhtenä esimerkkinä on juurikin eläkeläisköyhyys. Eläkeläisten määrä kasvaa entisestään, eivätkä pelkät nimelliset takuueläkkeen nostot riitä. Kansaneläkettä nauttivista suuri osa joutuu elämään erittäin pienillä tuloilla. Perussuomalaiset katsovat, että esitys merkitsee perustoimeentulon turvan sellaista heikkenemistä, joka lainsäätäjälle asetetut velvoitteet huomioon ottaen ei ole mitenkään hyväksyttävissä. Näin ollen me esitämme, että tämä lakiehdotus hylätään. Lisäksi esitämme maanantaina vielä lausumaa, että tulevaisuudessa hallitus huolehtii siitä, että perustoimeentulon turvaan ei puututa olennaisesti — mutta se sitten maanantaina.

20.02 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Vastalauseessa 1, jonka edustaja Kiljunen kohta tulee tänne esittelemään, on hyvin kerrottu se, miksi tätä lakiesitystä ei voi hyväksyä.

Tämäkin kansaneläkeindeksien jäädyttäminen on leikkaus, ja hallitus leikkaa jälleen niiltä, joilla on muutenkin vähiten. Leikkaus kohdistuu pienimpiin ensisijaisiin etuuksiin, ja erityisesti se tulee lisäämään pienituloisuutta yli 65-vuotiaiden keskuudessa. Lisäksi vaikutukset kumuloituvat eri etuuksien kautta ja myös ajallisesti. Muutokset kohdentuvat herkästi samoille henkilöille ja kotitalouksille ja erityisesti pitkään tiettyä etuutta saaville. Pitkällä aikavälillä indeksileikkausten kumuloitumisessa uhkaa tulotason jääminen jälkeen pysyvästi.

Useiden muiden leikkausten johdosta yhä useampi suomalainen joutuu taloudelliseen ahdinkoon ja siirtyy toimeentulotuen asiakkaaksi. Hallituksen toistuvat indeksijäädytykset ja leikkaukset siirtävät pidemmällä aikavälillä sosiaaliturvan painopistettä viimesijaiseksi ja tilapäiseksi tarkoitetun toimeentulotuen suuntaan. Tämä on erittäin huolestuttavaa, sillä tutkimuksissa on tullut esille, että pitkäaikainen arjen toimeentuloa paikkaava riippuvuus tarveharkintaisesta toimeentulotuesta heikentää myös työnteon kannustimia ja sitoo ihmisiä köyhyysloukkuun, jopa ylisukupolisesti.

Jälleen kerran hallitukselle on annettava moitteita myös siitä, että kokonaisvaltaiset vaikutusten arvioinnit puuttuvat täysin. Hallituksen jatkuvat samoihin ihmisiin kohdistuvat perusturvan leikkaukset lisäävät ja syventävät köyhyyttä. Tätä kehitystä on mahdotonta hyväksyä. Toivottavasti hallitus kunnioittaa perustuslakivaliokunnan esitystä siitä, että indeksien jäädytysten vaikutuksia on seurattava tarkasti.

Lopuksi, arvoisa puhemies, perustuslakivaliokunta on omassa lausunnossaan muistuttanut, että Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitea on todennut eräiden Suomen perusturvaetuuksien olevan riittämättömiä. Siksi valiokunta katsoo, että valtioneuvoston olisi syytä ryhtyä pikaisesti tarvittaviin toimenpiteisiin asian korjaamiseksi. Nyt hallituksen toimet vievät aivan päinvastaiseen suuntaan.

20.04 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Hallitus esittää ensi vuodelle kansaneläkeindeksin jäädyttämistä pysyvästi, lainsäädännöstä poiketen, kuluvaan vuodelle. Jo aiemmin hallitus antoi etuuksien tason laskea poikkeuksellisesti indeksin painutua miinukselle vuonna 2016. Tälle vuodelle hallitus leikkasi kansaneläkeindeksiin sidottuja etuuksia 0,85 prosentilla. Hallitus on myös lopettanut lapsilisän indeksisidonnaisuus-

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

den ja leikannut lapsilisää. Nyt siis hallitus jäädyttää indeksin kuluvaan vuoden alennetulle tasolle. Tämä tarkoittaa leikkausta perusetuuksiin. Indeksitarkistuksia koskeva muutos on tarkoitettu pysyväksi, eikä sitä kompensoitaisi seuraavissa kansaneläkeindeksin tarkistuksissa. Näin etuudet jäävät jatkossa tälle matalammalle tasolle.

Arvoisa puhemies! Perusturvan määrä on alhainen suhteessa niin toimeentulotukeen kuin minimibudjettiin. Esimerkiksi yksin vuokralla asuvan ja perusturvan varassa elävän tulot riittävät elämäntilanteesta riippuen kattamaan 73—94 prosenttia minimibudjetin mukaisesta kulutuksesta. Ensisijaisten etuuksien varassa sinnittelevät kotitaloudet joutuvat yhä useammin turvautumaan myös pitkäaikaiseen toimeentulotukeen paitsi alhaisten perusturvaetuuksien, myös korkeiden asumiskustannusten vuoksi.

Hallituksen toistuvat indeksijäädytykset ja leikkaukset siirtävät pidemmällä aikavälillä sosiaaliturvan painopistettä viimesijaiseksi ja tilapäiseksi tarkoitetun toimeentulotuen suuntaan. Kehitystä vahvistaa asumistuen enimmäisasumismenojen indeksitarkistusten jäädyttäminen vuodesta 2015. Pitkäaikainen arjen toimeentulon paikkaava riippuvuus tarveharkintaisesta toimeentulotuesta heikentää myös työnteon kannustimia ja sitoo ihmisiä köyhyysloukkuun jopa yli sukupolvien.

Hallituksen leikkaus kohdistuu pienimpiin ensisijaisiin etuuksiin. Hallituksen esitys lisää pienituloisuutta, etenkin yli 65-vuotiaiden keskuudessa. Tämä johtuu paitsi siitä, että eläkkeen taso heikkenee, myös siitä, että eläkkeiden verotus voimistuu eläketulovähennyksen pienenemisen myötä. Indeksileikkaukset kumuloituvat paitsi eri etuuksien kautta myös ajallisesti. Muutokset kohdentuvat herkästi samoille henkilöille ja kotitalouksille sekä erityisesti pitkään tiettyjä etuuksia saaville. Lisäksi vaikutukset kumuloituvat myös elämäntilanteiden mukaan.

Useita eri leikkauksia saavan henkilön osalta jo yksittäisenkin leikkauksen vaikutus kertaantuu, koska indeksin alentaminen kohdistuu samanaikaisesti useampaan henkilön saamaan etuuteen. Pitkällä aikavälillä indeksileikkausten kumuloitumisessa uhkaa tulotason jääminen jälkeen ja kasvava riippuvuus toimeentulotuesta joillekin väestöryhmille. Valiokunnan kuulemat asiantuntijat ovat toistuvasti kiinnittäneet huomiota leikkausten kasautumiseen ja toisaalta vaikutusarvioiden puutteeseen.

Arvoisa puhemies! Me sosiaalidemokraatit sekä myös vasemmistoliitto emme voi hyväksyä hallituksen jatkuvia perusturvaleikkauksia, jotka osuvat toistuvasti samoihin ihmisiin ja ajavat ihmisiä köyhyyteen ja viimesijaisen toimeentulotuen asiakkaiksi. Esitämme, että kansaneläkeindeksiin sidottujen etuuksien indeksitarkistukset tehdään pysyvän lainsäädännön mukaisesti siten, että vuoden 2016 pisteluku on vuoden 2015 tasolla, vuoden 2017 indeksiin ei tehdä leikkauksia vaan elinkustannusindeksin mukainen 0,49 prosentin korotus, ja ensi vuoden korotus olisi indeksin mukainen, noin 0,93 prosenttia. Näin lasketuna vuoden 2018 pisteluku olisi 1 660.

Arvoisa puhemies! Me sosiaalidemokraatit ja vasemmistoliitto edellä mainitun perusteella ehdotamme, että ensimmäinen lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisesti paitsi 1 § muutettuna ja että 2.—6. lakiehdotus tultaisiin hylkäämään.

20.10 Hanna Halmeenpää vihr: Rouva puhemies! Kansaneläkeindeksiä jäädytettiin vuoden 2016 tasolle jo vuosi sitten. Nyt tällä esityksellä jäädytystä jatketaan. Lisäksi vuoden 2017 talousarviossa kansaneläkeindeksiä alennettiin pysyvästi 0,85 prosentilla.

Hallituksen esityksen mukainen muutos koskee laajasti suomalaisia pienituloisia. Näin hallitus jatkaa köyhien aseman heikentämistä. On aivan kohtuutonta, että indeksisäästöillä

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

kuritetaan erityisesti lapsiperheitä, työttömiä, eläkkeensaajia, opiskelijoita, vammaisia, asevelvollisuuden suorittajia sekä sairaita suomalaisia, sillä muutoshan koskee myös kansaneläkeindeksiin sidottuja etuuksien määräytymisperusteita ja rahamääriä, kuten lääkekorvausten omavastuun rajaa. Toimet heikentävät pienituloisten ihmisten ostovoimaa, ja tämä taas heikentää kotimaista kysyntää ja kotimaisten yritystenkin kasvunäkymiä.

Arvoisa puhemies! Vihreät olisivat halunneet perua nämä leikkaukset ja jäädytykset siten, että kansaneläkeindeksiin vuonna 2017 ja 2018 tehdyt leikkaukset peruttaisiin kokonaan. Olemme esittäneet vaihtoehtobudjetissamme yhteensä 640 miljoonan euron panostusta köyhyyden torjuntaan. Tästä 258 miljoonaa kohdennettaisiin juuri näiden kansaneläkeindeksileikkausten perumiseen. Näin ollen vihreä eduskuntaryhmä ei tätä hallituksen esitystä voi kyllä tukea, ja tulemme esittämään toisessa käsittelyssä lakiesityksen hylkäämistä.

20.12 Katja Taimela sd: Arvoisa rouva puhemies! Täytyy muistaa tässä salissa, että se, että pienistä eläkkeistä ollaan hallituksen toimesta leikkaamassa, on aina poliittinen arvovalinta. Se unohtuu usein näissä keskusteluissa, ja on syytä käydä aina välillä muistuttamassa siitäkin. Se, että sopeuttamistoimia tehtäessä hallitus on valmis jäädyttämään indeksin kansaneläkkeiden kohdalla, on varsinaisen kylmä päätös, ja jälleen kerran tämä päätös on tehty kaiken lisäksi ilman vaikutusarviointoja, niin kuin tämän hallituskauden aikana on ollut tapana tehdä monen, monen lakiesityksen kohdalla. Mihin tämä hallituksen esitys kohdistuu? Taas kerran kaikkein pienimpiin ensisijaisiin etuuksiin. Pitää muistaa, että niin kansaneläkkeen taso kuin myös takuueläkkeen taso heikkenevät myös siitä syystä, että eläkkeiden verotus voimistuu eläkevähennyksen pienenemisen myötä.

Mitä itse ajattelen, kun Suomi täyttää tänä vuonna 100 vuotta? Koen tavattoman nöyryyttäväksi sen, että 100-vuotiaan Suomen rakentajat joutuvat turvautumaan jopa pitkäaikaiseen toimeentulotukeen selviytyäkseen arjen laskuista ja asumisen kustannuksista. Kun me edustajat kierrämme tuolla kenttää eri tilaisuuksissa vaalien alla ja vaalien välillä, me helposti puhumme eläkeläisköyhyydestä ja pienituloisista vanhuksista, ikäihmisistä ääni väristen, mutta milloin me pystyisimme aidosti huomioimaan päätöksiä tehtäessä täällä salissa — varsinkin ne ihmiset, keillä on se valta ja vastuu ja eurot — että näitä leikkauksia ja sopeuttamistoimia ei tämän väestöryhmän kohdalle enää osuisi?

20.14 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Näin perustuslakivaliokunnan jäsenenä olen tietysti tyytyväinen meidän lausuntoomme ja kuuntelen hyvinkin tarkasti tätä keskustelua ja sitä, mitä mietintövaliokunnan edustajat puhuvat.

Haluaisin kiinnittää oikeastaan kolmeen asiaan huomiota:

Ensimmäinen koskee oikeastaan samaa asiaa, mihin kiinnitimme huomiota jo massiivisen sosiaali- ja terveysturvan ja maakuntauudistuksen kohdalla, eli hallituksen tulee jatkossakin kiinnittää entistä enemmän huomiota siihen, että otetaan huomioon kokonaisuus ja tuodaan meille perustuslakivaliokuntaan ja eduskuntaan vain ja ainoastaan kokonaisuuksia. Tähän liittyy toki se, että pitää pystyä puhumaan esitysten tosiasiallisista vaikutuksista ja siitä, mitkä ovat ne tosiasialliset kumulatiiviset vaikutukset. Kuulemisten aikana perustuslakivaliokunnassa saimme selkoa siitä, että muun muassa THL on käynnistävässä tähän liittyvät selvitykset, ja se on hyvä asia. Mutta tämäkin olisi meille voitu kertoa aikaisemmin ja puhua siitä jo oikeilla nimillä.

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

Toinen kokonaisuus, johonka haluan kiinnittää huomiota, liittyy päätösten seurantaan esimerkiksi tässä aihekokonaisuudessa erilaisten asiakasmaksujen muodossa: kuinka hallitus seuraa päätöksen vaikutuksia ja tekee vaikuttavuusarviointoja.

Ja viimeisenä, arvoisa puhemies, tämä EU-tason Euroopan sosiaalinen peruskirja: kuinka Suomi noudattaa Euroopan sosiaalisen peruskirjan 12 artiklaa ja sopimuksen 13 artiklassa puhuttuja asioita. Se, että Suomi ei ole tässä asiassa mallioppilas, on tosiasia. Kuulemisten aikana kävi selväksi, että Suomi on korkeintaan keskitasoa.

20.16 Arja Juvonen ps: Arvoisa puhemies! Yhdyn tuohon edustaja Skinnarin puheenvuoroon, joka oli todella hyvä. Kokonaisuus tulisi aina viedä sellaisenaan, jotta PeV pysyisi sen hyvin käsittelemään, ja varsinkin nämä esitysten todelliset vaikutukset. Kyllähän kaikista lakiesityksistä, mitä täällä tehdään ja menee eteenpäin, olisi tullut tehdä vaikutusten arviointia tai edes antaa selkeitä lukuja, mitä nämä leikkaukset tarkoittavat.

Kyllä perussuomalaiset pitävät indeksien jäädytystä kohtuuttomana, ja todellakin se osuu kipeimmin esimerkiksi juurikin yli 65-vuotiaisiin. Se ei riitä ollenkaan, että sanotaan, että esitys lisää pienituloisuutta, vaan vielä täytyy muistaa mainita se, miksi näin on: eläkkeiden verotus voimistuu entisestään eläketulovähennyksen pienenemisen myötä, ja tämä on omiaan vielä lisäämään sitä eläkeläisen tuskaa. Tuntuu todella pahalle, kun tuolla kiertää toreilla ja turuilla ja ihan riippumatta siitä, minne päin Suomea menee, aina siellä vastaan tulee ikääntyneitä ihmisiä ja eläkeläisiä, jotka kertovat siitä elämäntilanteestaan ja huolestaan. Siellä ihan oikeasti mietitään, että ostanko minä ruokaa vai haenko minä ne lääkkeet. Ja vielä uusi ilmiö, jonka olen kohdannut lukuisia lukuisia kertoja, on se, että yhä useampi eläkeläinen tukee vielä pienistä rahoistaan esimerkiksi omia lapsiaan tai jotakuta läheistään, ja siinä on sitten myös vaarana se, että se eläkeläinen itse velkaantuu. Hyvä sydän on ja halutaan auttaa, mutta kyllä tänä vuonna, kun Suomi täyttää 100, tuntuu välillä siltä, että muistammeko me niitä, jotka tämän isänmaan ovat rakentaneet ja työnsä tehneet ja veronsa maksaneet. Eli siihen pienituloiseen on katsottava edelleenkin ja hänet huomioitava ja ennen kaikkea nähtävä ja kuultava. Se on meidän tärkeä tehtävämme päättäjinä.

20.18 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Jatkan vielä tästä perustuslakivaliokunnan siinänsä hyvästä lausunnosta ja oikeastaan sen viimeisestä kappaleesta, jossa toteamme: "Perustuslakivaliokunta suhtautuu erittäin vakavasti sosiaalisen peruskirjan valvontakäytännössä esitettyihin huomioihin ja katsoo, että valtioneuvoston olisi syytä ryhtyä pikaisesti tarvittaviin toimenpiteisiin niiden johdosta." Tämä ei siis ole minun kantani SDP:n kansanedustajana, vaan tämä on perustuslakivaliokunnan kanta perustuslakivaliokunnan lausunnossa. Toivottavasti hallitus nyt kuuntelee ja katsoo, mitä me olemme lausuneet, ja ryhtyy aidosti tähän liittyviin toimenpiteisiin.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 36 ja 37 §:n sekä maatalousyrittäjien työterveyshuollon eräiden kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 141/2017 vp

Valiokunnan mietintö StVM 15/2017 vp

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 15/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

20.19 Tuula Haatainen sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä esitetään muutettavaksi sairausvakuutuslakia, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annettua lakia sekä maatalousyrittäjien työterveyshuollon eräiden kustannusten korvaamisesta valtion varoista annettua lakia.

Tässä esityksessä siis sairausvakuutuslain mukaisiin vähimmäispäivärahoihin ehdotetaan korotusta ja niiden nettomäärä olisi suurempi kuin toimeentulotuen perusosa. Tämä koskee myös vähimmäismääristä kuntoutusrahaa. Samoin hallitus esittää, että molemmille vanhemmille voidaan maksaa yhtä aikaa erityishoitorahaa lapsen kotona tapahtuvan saattohoidon ajalta. Valiokunta pitää näitä esityksiä perusteltuina, samoin kuin sitä, että yrittäjän sairausvakuutuslain mukaista omavastuuaikaa lyhennetään sairastumispäivään. Tämä muutos koskee yrittäjäeläkelain mukaista yrittäjää, joka rahoittaa myös itse tämän vakuutusmaksuillaan.

Samoin sitten tässä on esitys, jossa kahdessa tai useammassa työssä olevan henkilön työkyvyttömyys voi kohdistua vain johonkin työhön ja hän saattaa jatkaa muissa töissään kuten ennen työkyvyttömyyttä. Näin ollen näissä tapauksissa tämän esityksen mukaan sairauspäivärahan määräytymisperustetta muutetaan niin, että päivärahan perusteeksi otetaan vain työkyvyttömyydestä aiheutuva ansionmenetyks. Tätä valiokunta pitää myös perustelluna.

Valiokunta on yksimielinen näistä esityksistä ja esittää, että eduskunta hyväksyy muutattomana hallituksen esitykseen 141 sisältyvän 2. lakiehdotuksen ja hyväksyy muutettuina 1. ja 3. lakiehdotuksen.

20.21 Arja Juvonen ps: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on hyvä ja ansaitsee kiitosta. Perussuomalaisetkin ovat tämän takana hyvin vahvasti. Ei yksikään puhe eikä teko eikä sana liittyen saattohoitoon ole ollut turha täällä eduskunnassa, ei viime kaudella eikä tällä kaudella. Siitä on tullut osa myös meidän lakejamme, lainsäädäntöä, ja asiasta puhutaan hyvin usein eduskunnassa. Se on hieno asia, ja se näkyy myös täällä lain sisällä.

Hallitus esittää, että molemmille vanhemmille voidaan maksaa yhtä aikaa erityishoitorahaa lapsen kotona tapahtuvan saattohoidon ajalta. Tämä ehdotus poikkeaa pääsäännöstä, jonka mukaan erityishoitorahaa ei makseta molemmille vanhemmille yhtä aikaa lapsen kotihoitoajan ajalta. Valiokunta pitää tätä ehdotusta myönteisenä, erittäin myönteisenä, ja toteaa, että muutoksella voidaan nykyistä paremmin ottaa huomioon lapsen ja perheen tilanne sekä mahdollistaa molempien vanhempien läsnäolo ja hoitoon osallistuminen hyvin vaikeassa tilanteessa.

Tämä esitys on hyvä, ja siinä on mukana juuri sitä sydäntä, mitä edelliseen esitykseenkin kaipasin, mutta tämä on hyvä ja toivottavasti auttaa niissä tilanteissa, kun on vakavia ja murheellisia tilanteita perheissä.

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

20.22 **Anneli Kiljunen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Näihin edellä mainittuihin puheisiin on helppo yhtyä. Tässä esityksessä vähimmäismääräistä sairauspäivärahaa korotetaan ja se nousee 616 euroon kuukaudessa. Se on positiivinen asia.

Mutta se, minkä takia pyysin tämän puheenvuoron, on nimenomaan tämä, että nyt mahdollistetaan molemmille vanhemmille yhtä aikaa kotona oleminen, koska nyt tässä yhteydessä hallitus on päättänyt, että se maksaa erityishoitorahaa lapsille kotona tapahtuvan saattohoidon ajalta. Tämä poikkeaa tästä yleissäännöksestä, joka on tällä hetkellä voimassa, ja sitä kautta tämä tukee perheen hyvinvointia siinä vaikeassa elämäntilanteessa ja jakamista siinä vaikeassa elämäntilanteessa, jossa ollaan, kun on kyse lapsen saattohoidosta.

Kolmas myönteinen asia, joka tässä myös on, on tämä yrittäjän sairausvakuutuslain mukainen omavastuu-aika. Sitä lyhennetään sairastumispäivään. Tämä on siinäkin mielessä tärkeä, että yrittäjät hyvin herkästi ovat töissä sairainakin ja silloin tämä saattaa aiheuttaa sen, että sairaus pitkittyy ja tämmöinen yleiskunto sitten on todella koetuksella. Tästä syystä on hyvä, että nyt myös yrittäjän sosiaaliturvaa parannetaan.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi takuueläkkeestä annetun lain 8 §:n, vammaisetuuksista annetun lain 9 §:n sekä Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain 35 ja 70 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 125/2017 vp

Lakialoite LA 11/2015 vp, 92/2016 vp, 84, 93/2017 vp

Valiokunnan mietintö StVM 17/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 17/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

20.24 **Tuula Haatainen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi takuueläkkeestä annettua lakia, vammaisetuuksista annettua lakia sekä Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annettua lakia. Esityksen mukaan takuueläkkeen määrää samoin kuin eläkettä saavan hoitotuen perusosaa korotettaisiin. Kuntoutuksen toteutumisen turvaamiseksi nuoren kuntoutusrahan ja ammatillisessa kuntoutuksessa olevan kuntoutusrahan vähimmäismäärää korotettaisiin vuoden 2018 alusta niin, että se säilyy takuueläkkeen tasoisena.

Tähän liittyy myös neljä lakialoitetta, jotka käsiteltiin tässä yhteydessä. Valiokunta pitää myönteisenä takuueläkkeen nostoa 15,01 eurolla ensi vuoden alusta. Se lisää valtion menoja 18,8 miljoonaa.

Tämä ehdotettu nuoren kuntoutusrahan ja ammatillisessa kuntoutuksessa olevan osatyökykyisen kuntoutusrahan nostaminen takuueläkettä vastaavasti on myös valiokunnan näkemyksen mukaan tarpeellista, koska näin voidaan kannustaa osatyökykyisiä hakeutumaan kuntoutukseen työkyvyttömyyseläkkeelle hakeutumisen sijaan.

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

Sosiaali- ja terveysvaliokunta esittää, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana tähän esitykseen sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen ja että hyväksytään muutettuna tähän sisältyvä 3. lakiehdotus ja samalla, että nämä neljä aloitetta hylätään. Tähän on jätetty neljä vastalauseita.

20.26 Arja Juvonen ps: Arvoisa puhemies! Puhumme nyt takuueläkkeestä. Tämän esityksen mukaan takuueläkkeen määrää samoin kuin eläkettä saavan hoitotuen perusosaa korotettaisiin. Kuntoutuksen toteutumisen turvaamiseksi nuoren kuntoutusrahan ja ammatillisessa kuntoutuksessa olevan kuntoutusrahan vähimmäismäärää korotettaisiin vuoden 2018 alusta siten, että se säilyisi takuueläkkeen tasoisena.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä katsoo, että esityksessä on hyvää. Se on selvä signaali, että takuueläkettä tulee korottaa. Pidämme hyvänä sitä, että takuueläkkeen korotus parantaisi kaikkein heikoimmassa asemassa olevien eläkeläisten tilannetta. Se on hyvä, että hallituksella on myös tällainen ajatusmaailma ollut. Myös se on hyvä, että esitys tukisi kuntoutustarpeessa olevien nuorten ja työelämään kiinnittymättömien aikuisten hakeutumista koulutukseen ja muuhun ammatilliseen kuntoutukseen, mikä parantaa heidän mahdollisuuksiaan työllistyä avoimille työmarkkinoille. Mutta perussuomalaiset pitävät näitä korotuksia kuitenkin riittämättöminä. Me olemme tehneet vastalauseen numerolla 4 tähän esitykseen ja olemme varjobudjetissamme kohdentaneet enemmän takuueläkkeen korotukseen. Me pidämme korotuksia riittämättöminä, sillä takuueläkkeen nosto vaikuttaa lisäksi esimerkiksi asumistukeen. Tämä yhdessä elinkustannusten nousun kanssa merkitsee edelleen tilannetta, jossa kaikkein pienituloisimmat ja kuntoutuksen tarpeessa olevat jäävät vaille riittävää hyvinvointia.

Me lisäämme tätä takuueläkkeen nostoa hieman: 20 euroa lisää me sinne laitamme, ja silloin se olisi 644 euroa kuukaudessa. Samoin eläkettä saavan hoitotukeen laitamme pienen korotuksen lisää. Se olisi 61,78 euroa. Myös ammatillisessa kuntoutuksessa olevan ja nuoren kuntoutusrahan vähimmäismäärää haluamme entisestään nostaa. Se olisi 33,81 euroa arkipäivältä. Tietysti voidaan kaikki miettiä, ovatko nämä riittävästi ja mikä on riittävästi, mutta tärkeintä on se, että on selkeä signaali, että meillä on paljon pienituloisia, jotka tarvitsevat tukea ja apua arjessaan, ja sitä me perussuomalaiset haluamme antaa, ja se on myös varjobudjetissa. Sen takia me tämän vastalauseen jätämme ja vielä lisää sitä takuueläkettä korotamme.

20.29 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Esittelen sosiaalidemokraattien ja vihreiden vastalauseen numero 1. Sinällään hallituksen esitys on hyvä, koska se korottaa takuueläkettä, mutta me olemme sitä mieltä, että se on riittämätön, minkä takia haluamme nostaa sitä enemmän. Tämän lisäksi kuntoutuksen toteutumisen turvaamiseksi esitämme myös nuoren kuntoutusrahan ja ammatillisessa kuntoutuksessa olevan kuntoutusrahan vähimmäismäärää korotettavaksi niin, että se säilyisi takuueläkkeen tasoisena. Kannatamme korotusta eläkettä saavan hoitotuen perustasoon.

Eläkkeensaajien toimeentulo vaihtelee paljon yksilöllisten elämäntilanteiden mukaan. Monilla eläkeläisillä takuueläke tai kansaneläke tai pieni työeläke ei riitä turvaamaan toimeentuloa, vaan arjen toimeentuloa on paikattava esimerkiksi asumistuella sekä pitkäaikaisellakin toimeentulotuella. Muun muassa kansaneläkeindeksin jäädytykset ja leikkaukset, palvelumaksujen merkittävät korotukset, lääkekorvausten omavastuiden nostot, energiaverojen ja muiden asumiseen liittyvien maksujen nosto sekä Kelan matkakorvausten

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

nostaminen ovat kiristäneet täysin kohtuuttomasti jo ennestään heikommin pärjäävien eläkkeensaajien taloudellista asemaa. Samalla on myös monia julkisia palveluita heikennetty.

Tekemiään heikennyksiä hallitus on korjailut tekemällä takuueläkkeeseen 23 euron korotuksen vuonna 2016 ja 15 euron korotuksen vuonna 2018. Nämä lisäykset ovat sinänsä tärkeitä ja hyviä, mutta yhdessä indeksijäädytyksen ynnä muiden kanssa ne tarkoittavat vain 10 euron lisäystä takuueläkkeen ostovoimaan vuonna 2019. Takuueläkkeen saajina on 100 000 eläkeläistä, joista vanhuuseläkkeellä on noin 40 000. Pienituloisten takuueläkeläisten määrä on moninkertainen. Vuonna 2016 mediaanieläke oli 1 405 euroa kuukaudessa. 54,9 prosenttia eläkkeensaajista eli lähes 800 000 henkilöä sai eläketuloa alle 1 499 euroa kuukaudessa. Alle 1 000 euron kuukausieläkettä sai 23,3 prosenttia kaikista omaa eläkettä saavista eläkkeensaajistamme. Kansaneläkeindeksin jäädytysten vuoksi täyden kansaneläkkeen määrä on vaalikauden lopulla lähes 20 euroa kuukaudessa pienempi kuin sen pitäisi olla normaalin indeksilainsäädännön mukaisesti.

Eläkeläisten pienituloisuus on vakava ongelma, johon hallituksen tulisi puuttua kiireellisesti. On hyvä, että takuueläkkeeseen esitetään nyt korotusta. Katsomme kuitenkin, että eläkeläisten pienituloisuutta tulee tarkastella laajemmin ja toimeentuloa tulee arvioida kokonaisuutena. Yksittäiset pienet korotukset eivät riitä, kun toisaalta tehdään samoihin etuuksiin ja samoihin ihmisiin kohdistuen merkittäviä leikkauksia. Olemme esittäneet vaihtoehtobudjetissamme toimenpideohjelman, jossa esitetään aidosti vaikuttavia toimia pienituloisten eläkeläisten arjen parantamiseksi. Olemme muun muassa esittäneet kansaneläkkeen parannusta niin, että alle 1 400 euroa kuukaudessa saavien toimeentulo paranee 30 eurolla kuukaudessa ja eläketulovähennystä korotetaan. Vastalauseenamme valiokunnan mietintöön esitämme, että takuueläkettä korotetaan yhteensä 30 eurolla kuukaudessa, mikä tarkoittaa 15 euron lisäystä hallituksen esitykseen. Sama korotus koskee ammatillisessa kuntoutuksessa olevan ja nuoren kuntoutusrahan vähimmäismäärää.

Arvoisa puhemies! Edellä mainituilla perusteilla ehdotamme, että lakiehdotukset hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisesti paitsi 1. lakiehdotuksen 8 § ja 3. lakiehdotuksen 35 § muutetaan seuraavasti:

1. laki, 8 §, Takuueläkkeen määrä: Täysimääräinen takuueläke on 639,24 euroa kuukaudessa.

3. lakiehdotus, 35 §: Ammatillisen kuntoutusrahan vähimmäismäärä on 29,37 euroa arkipäivältä. — Kiitos.

20.34 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! Vihreillä on siis tähän hallituksen esitykseen yhteinen pykälämuutosvastalause sosiaalidemokraattien kanssa, jonka edustaja Kiljunen juuri esitteli. Tulemme yhtymään myös vasemmistoliiton kanssa osittain yhteiseen pykälämuutosvastalauseeseen.

Pääviestimme vihreästä eduskuntaryhmästä siis on kuitenkin se, että takuueläkkeiden korotus on esityksenä toki kannatettava mutta meidän mielestämme tässä esitetyllä tavalla riittämätön. On todettava, että vihreiden omassa vaihtoehtobudjetissa ei ollut omaa korotusesitystä takuueläkkeeseen. Me esitimme jo tänään mainittua 640 miljoonan euron köyhyydentorjuntapakettia, jonka osana siis oli kaikkien kansaneläkeindeksileikkausten peruminen ja sen lisäksi kunnallisveron keventäminen, joka hyödyttäisi kaikkia pienituloisia, myös eläkeläisiä.

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

Tämän esityksen hyvä puoli on se, että pienikin korotus, ellei se meidän esittämämme suurempi toteudu, hyödyttää kaikkiaan noin 100 000:aa eläkkeensaajaa. Korotuksella tuetaan lisäksi niitä eläkeläisiä, joiden toimintakyky on sairauden, vian tai vamman vuoksi heikentynyt, ja heillä on näin paremmat mahdollisuudet hankkia palveluita kotiin.

20.35 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Puhemies! Eläkeläisköyhyys on vakava ja valitettavasti koko ajan kasvava ja syvenevä ongelma. 100-vuotiaassa Suomessa on surullista, että ikäihmiset joutuvat valitsemaan ruoan ja lääkkeiden väliltä. Ikäihmisiä on selvitysten mukaan yhä useammin myös leipäjonoissa. Olen monelle pienituloiselle eläkeläiselle joutunut itsekin muistuttamaan, että heillä on oikeus toimeentulotukeen, jos rahat eivät riitä perustoimeentuloon, mutta he sanovat, että mieluummin tinkivät ruoasta kuin menevät sosiaalitoimistoon.

Arvoisa puhemies! Takuueläkkeen korotus on askel oikeaan suuntaan, mutta valitettavasti monet muut hallituksen eläkeläisiin kohdistuvat säästöt syövät tämän korotuksen hyötyjä. Eläkeläisten elämässä myös palveluilla on tärkeä rooli. Palvelujen kallistuminen on johtanut siihen, ettei pienituloisilla ole enää varaa tarvitsemiinsa palveluihin, etenkin jos he eivät sitten halua mennä sinne sosiaalitoimistoon hakemaan toimeentulotukea. Toisaalta hallitus on leikannut rahoitusta myös vanhuspalveluista, ja tämä on tarkoittanut palveluiden laadunkin heikentymistä.

Köyhien eläkeläisten tilanne heikkenee siis monella tavoin ja monesta eri suunnasta. Tätä meidän ikäihmisemme eivät ole kyllä ansainneet.

20.37 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Pyysin puheenvuoron tähän takuueläkkeen nostoa koskevaan lakiesitykseen, sillä halusin muistuttaa, mistä tämä koko takuueläke on syntynyt. Sen päätöksen teki keskusta puoluekokouksessaan, ja se tuotiin hallitusohjelmaan Vanhasen ollessa puheenjohtaja ja sitten myös pääministeri.

Tässä esityksessä nostetaan takuueläkettä jälleen 15 euroa kuukaudessa jo toista kertaa tällä hallituskaudella, ja täytyy sanoa, että onhan se hieno saavutus, että meillä on nyt kuitenkin minimieläke, jonka taso on ensi vuonna 775,27 euroa kuukaudessa. Ilman keskustaa tätä ei olisi. Yhtään kertaa viime hallituskaudella, kun SDP ja vihreät olivat hallituksessa, ei nostettu tätä takuueläkettä, kaikista pienituloisimpien eläkettä. Kun meillä käydään eriarvoisuuskeskustelua, kiinnitän huomiota siihen, että olette kuitenkin hyvillänne siitä, että tätä nostetaan, ja toivoisin, että jos hallituksessa jossain muussa vaiheessa on muitakin puolueita, tämä takuueläke kulkisi mukana meidän päätöksenteossamme, sillä se jos mikä vähentää eriarvoisuutta. On hyvä, että tässä samassa yhteydessä myös eläkettä saavan hoitotuen perusosaan tulee korotus. Itse asiassa, kun eriarvoisuudesta puhutaan, hienoa on, että edellisen lakiesityksen vähimmäispäivärahat myöskin nousevat.

Näissä kaikissa on kyse siitä, että kaikista pienituloisimpia muistetaan, samoin kuin muistetaan myös sitä yrittäjää, joka ei ole voinut olla sairauslomalla samaan tapaan kuin palkansaajat.

20.39 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Kalmarille sen verran, että aika monessa puheenvuorossa on täällä sanottu opposition puoleltakin, että hyvä, että takuueläkettä nostetaan. Se on aivan oikea päätös, mutta kokonaisuutena kuitenkin eläkeläisköyhyys hallituksen leikkausten johdosta kasvaa ja syvenee, ja sitä tosiasiaa ei tämä

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

takuueläkkeen korotus auta. Köyhien eläkeläisten tilanne on entistä huonompi tämän hallituksen päätösten jälkeen. [Kari Kulmala: Mitä pitäisi tehdä?]

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kalastuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 118/2017 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 10/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 10/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Siirrytään yleiskeskusteluun. Mikäli valiokunnan puheenjohtaja edustaja Kalmari haluaa esitellä mietinnön, saatte ensimmäisen puheenvuoron. — Olkaa hyvä.

Keskustelu

20.40 **Anne Kalmari kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kalastuslakia. Kalastonhoitomaksua korotettaisiin 39 eurosta 45 euroon, 7 vuorokauden maksua 12:sta 15:een ja 1 vuorokauden maksua 5:stä 6 euroon. Minkä takia tehdään tämä esitys, joka liittyy vuoden 18 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi vuoden alusta?

Kalastonhoitomaksukertymä on jäänyt noin 2 miljoonaa euroa kalastuslain uudistuksen yhteydessä arvioitua pienemmäksi, ja viimeisten 15 vuoden aikana vuosikohtaisten maksujen määrä on pudonnut kolmanneksen. Asiantuntijakuulemisessa saimme selville, että kun kalatalouden toiminta rahoitetaan pääosin kalatalouden sisäلتä, tähän toimintaan ei riitä riittävästi rahaa, vaan kertymä on ollut aleneva, kuten tuossa jo äsken kerroin. Yksi merkittävä syy siihen on se, että maksukertymä vähenee noin 200 000 euroa jo siitä syystä, että ihmisiä, kalastajia, siirtyy eläkkeelle. Täytettyään 65 vuotta eläkeläisen ei tarvitse kalastonhoitomaksua maksaa, eli edellinen hallitus päätti, että esimerkiksi varapuhemies Pekkarinen ei ansaitse niin paljon, että hänellä olisi varaa maksaa kalastonhoitomaksua. Sen sijaan työtön sen kyllä maksaa.

Valiokunta kiinnittikin huomiota siihen, että pitkällä jänてellä tähän asiaan tulisi löytää jonkunlainen muuntyyppinen ratkaisu, jotta saadaan laajennettua maksunmaksajapohjaa. Tähän liittyy tietysti myöskin se, että saamme ihmiset innostumaan lain noudattamisesta ja pystymme lisäämään valvontaa niin, että kiinni jäämisen riski on todellinen. Toivoisin myöskin, että rangaistukset olisivat sellaisia, että se kiinni jäämisen riski pelottaa.

Valiokunta kävi läpi tätä kalastuksenhoitomaksun käyttöä. Sitähän käytetään 82 §:n mukaan kalavesien kestäväん käytön ja hoidon suunnittelusta ja toimeenpanosta, ohjaamisesta ja kehittämisestä sekä kalastuksen valvonnasta aiheutuviin kustannuksiin, kalatalousalueiden toiminnasta aiheutuviin kustannuksiin, kalatalousalan neuvontapalvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin, kalavesien yleiskalastusoikeuksien hyödyntämiseen sekä kalastusopastointiin perustuvasta käytöstä maksettaviin korvauksiin vesialueen omista-

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

jille sekä valtiolle ja Metsähallitukselle kalastuksenhoitomaksun kannosta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Kun kävimme tätä asiaa läpi ja huomasimme, että tämä kertymä aivan oikein oli ohjattu sinne omistajakorvauksiin, missä se varsinainen kalastonhoitotyö tehdään, niin kuitenkin totesimme, että näitten luettelemieni kohtien 1—3 elikkä muun muassa neuvontaan, kalatalousalueitten toimintaan ja valvonnasta ja suunnittelusta sekä toimeenpanosta aiheutuviin kustannuksiin olisi hyvä ohjata lisäksi vähän rahaa. Teimme tänne perusteluteksteihin tällaisen ohjausehdotuksen, että 30 prosenttia tulisi näihin kohtiin 1—3 myöskin ohjata.

Tähän valiokunnan päätösehdotukseen sisältyy myös vastalause. Täytyy todeta, että vastalauseessa ei olla halukkaita nostamaan tätä maksua, jolloin ei sitten voida kohdentaa myöskään esimerkiksi neuvontaan tai valvontaan tai tämääntyypisiin asioihin lisärahoitusta.

20.45 Kari Kulmala sin: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kalastuslakia, ja nyt ollaan kalastuksenhoitomaksua korottamassa.

Nykyinen kalastonhoitomaksukertymä ei riitä kattamaan riittävästi kaikkia laissa määriteltyjä käyttötarkoituksia. Tämän esityksen perusteena onkin arvioitua pienempi kalastonhoitomaksukertymä sekä jo pitkään jatkunut kalastonhoitomaksusuoritusten määrän väheneminen. Esityksen mukaan kalastonhoitomaksukertymä on jäänyt noin 2 miljoonaa euroa kalastuslain uudistuksen yhteydessä arvioitua pienemmäksi ja vuosikohtaisten maksujen määrä on viimeisen 15 vuoden aikana pudonnut kolmanneksen eli noin 100 000 kappaletta.

Tämän esityksen jälkeen tunnolliset kalastuksenhoitomaksunsa aina maksavat kalastajat maksavat harrastuksestaan enemmän. Jatkossa rahaa arvioidaan kertyvän 10,1 miljoonaa euroa, mikä on 1,4 miljoonaa euroa enemmän kuin voimassa olevan lain mukaisesti laskettu määrärahaesitys. Tämä korotus toteutuu siis silloin, mikäli nämä tunnolliset kalamiehet maksavat edelleen kalastonhoitomaksunsa, ja kyllähän he maksavat, koska ovat niin aina tehneet.

Valvonnan ja riittävien sanktioiden merkitystä ei voi kalastuksessakaan liikaa korostaa. Mikäli ei ole valvontaa ja sanktiot rikkeistä eivät ole asianmukaisia, se vähentää kiinnostusta maksaa lupa. Tämä kalastonhoitomaksun korotus ei kuitenkaan turvaa maksukertymää pitkällä aikavälillä. Tässä kierretään kuin kissa kuumaa puuroa asian todellista ongelmaa eli harrastuksesta maksavien lisäämistä. Kaikki harrastukset maksavat, niin myös kalastus, keilailu, teatterissa käynti ynnä muut. Ymmärrän kyllä hyvin, että tietyt puolueet ja kansanedustajat eivät halua lisätä yli 64-vuotiaita kalastuksenhoitomaksun piiriin, koska puolueista on tullut tiukat ohjeet asian suhteen ja pelätään äänestäjien kostoa. Tällä kalastuksenhoitomaksun määrällä saa ostettua Hakaniemen torilta lähes 2 kiloa siikaa fileinä. Sama kalamäärä on varsin helppo saada järvestä, minkä jälkeen kaikki muu kala onkin sitten lähes ilmaista.

Meillä on eliniänodote entistä korkeampi. Kun olen kiertänyt vuosikymmeniä paljon erilaisissa kalastuskilpailuissa, niin sielläkin voi todeta, että yli 60 vuotta täyttäneiden osuus kalastajakunnasta kasvaa koko ajan, nuoria ei kisoissa enää juurikaan näy. Sama trendi on näkyvissä verkkokalastuksessa. Verkkokalastajissa ei juurikaan alle 40-vuotiaita enää ole, joten sekin harrastus on hiipumassa tiettyjen puolueiden kansanedustajien riemuksi.

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

Vesialueiden omistusrakenteen pirstaleisuus vaikeuttaa tällä hetkellä kalastuksen valvontaa ja osakaskuntien toimintamahdollisuuksia vaikuttaen näin ollen välillisesti myös kalastonhoitomaksukertymään. Osakaskuntien yhdistämisellä olisi mahdollista parantaa osakaskuntien aktiivisen toiminnan edellytyksiä ja näin ollen tehostaa myös kalakantojen hoitoa sekä helpottaa ja lisätä kalastuksen valvontaa ja sen myötä myös kalastuksenhoitomaksukertymää. Mielestäni nämä osakaskuntien yhdistymiset täytyy kuitenkin hoitaa vapaaehtoisuuden pohjalta, ei pakolla.

Arvoisa puhemies! Tämä kalastonhoitomaksun korotus on tehtävä, koska emme saa laissa määriteltyjä tehtäviä tehtyä emmekä kaikkia aikuisia kalastuksen harrastajia maksun piiriin.

20.49 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Kalastus, joka sinänsä on jo itsessään ihana asia, on tietysti tällä hallituskaudella esillä ollut monella tavalla ja ehkä vaikeimmalla tavalla meillä perustuslakivaliokunnassa Teno-sopimuksen muodossa. Siksi se, mitä nyt sanon kalastuslaista, on hyvin paljon yksinkertaisempaa ja helpompaa, ja kysymys on vain ja ainoastaan poliittisista valinnoista.

Vaikka hallituksen esitystä perustellaan kalastuslain edellyttämien tehtävien rahoituksen turvaamisella, on käytännössä kyse keskustapuolueen vesienomistajasiiven masinoinnasta hinnankorotuksesta [Eeva-Maria Maijala: Top top!] omistajakorvauksien nostamiseksi edellisen kalastuslain mukaiselle tasolle. Edellisen kalastuslain aikana maksettiin omistajakorvauksia myös onginnasta ja pilkinnästä, mutta tämä poistui lakiuudistuksen yhteydessä. Maa- ja metsätalousvaliokunta on itsekin todennut asiasta seuraavaa: "Valiokunta pitää asianmukaisena ratkaisuna sitä, että jokamiehenoikeuksiin rinnastettavien onginnan ja pilkinnän kalastusrasitusta ei enää jatkossa käytetä korvausperusteena." Koska valtion talousarvioesityksessä kerrotaan hinnankorotuksesta odotetun 1,4 miljoonan euron lisärahan kohdentuvan kalavesien hoidon vahvistamiseen, nielaisivat kokoomus ja siniset syötin sellaisenaan. Talousarvioesityksestä käy kuitenkin ilmi, että lisäraha menisi täysin, sataprosenttisesti, omistajakorvauksiin.

Arvoisa puhemies! Omistajakorvauksia maksetaan korvauksena yleiskalastusoikeuksiin kuuluvan viehekalastuksen aiheuttamasta kalastusrasituksesta. Sen kasvusta ei ole näyttöä, joten perusteita omistajakorvauksen lisäämiselle ei ole. Vesienomistajille maksettavat korvaukset eivät myöskään ole korvamerkittyjä, vaan omistajat voivat käyttää rahat, miten haluavat. Tässä kohtaa voi myös kysyä, mihin katosi huoli kalakantojen hoidon turvaamisesta. [Kari Kulmala: Saunailtoihin!]

Tässä on suora lainaus, arvoisa puhemies, lakiesityksen omalta nettisivulta: "Yhteenvedona lausunnoista voidaan todeta, että lähes kaikki lausunnonantajat joko vastustivat esitystä kalastonhoitomaksun hinnan korottamisesta tai ainakin pitivät ensisijaisena keinona maksajapohjan laajentamista." Tällä viitataan samalla yli 64-vuotiaiden maksuvapauden poistoon, jota muun muassa sosiaalidemokraatit ja muun muassa Suomen Vapaa-ajankalastajat ovat tuoneet esille. [Kari Kulmala: Pitääkö muista harrastuksista maksaa?]

Arvoisa puhemies! Mitä tulee maksajapohjan laajentamiseen, lakiuudistuksen yhteydessä on tuoreeltaan todettu, että yli 64-vuotiaiden maksuvapaus on yhteiskunnalle erittäin halpa kannustin senioriväestön ulkoilun ja liikkumisen ylläpitämiseksi. [Kari Kulmala: Vapautetaan keilailukin ja teatteri!] Sen ennalta ehkäisevät sosiaaliset ja terveydelliset hyvinvointivaikutukset ovat mittamattoman suuret. Lisäksi ikäihmiset pitkälti huolehtivat kalastusharrastusperinteen jatkamisesta uusille sukupolville. Voisikin kysyä, koska halli-

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

tus ymmärtää sen tosiasian, että kalastus, hyvinvointi ja terveys, luonto, liikunta eivät ole vain maa- ja metsätalousministeriön asioita vaan koko valtioneuvoston asioita.

Arvoisa puhemies! Kalatalouden rahoittamisen turvaaminen edellyttääkin riittävää eteenpäin katsomista. Meidän täytyy panostaa toimiin, joilla täysi-ikäistyviä nuoria sekä maksuikäisiä aikuisia saadaan lisää kalastusharrastuksen pariin. Kuulostaa siltä, että maa- ja metsätalousvaliokunta on kantaansa muodostaessaan sivuuttanut lausuntokierroksen palautteen. Valiokuntamietinnön mukaan hinnankorotuksesta odotetusta lisäkertymästä ohjattaisiin omistajakorvauksiin 70 prosenttia ja loput 30 prosenttia kalastuslain muihin käyttökohteisiin. Perusteita tälle jakosuhteelle ei ole.

Lopuksi, arvoisa puhemies, vetoan kokoomukseen ja sinisiin, että vielä on mahdollisuus vetäytyä tästä lakiesityksestä, joka on keskustan yksipuolinen vedätys lisärahan saamiseksi kalavesien omistajille vailla korvamerkintää rahojen järkiperaisesta käyttämisestä. Esitys ei ratkaise kalatalouden rahoitusta eikä tehosta uuden lain mukaista kalavesien hoitoa. Sen sijaan se vaarantaa kalastajien maksuhalukkuuden ja edes nykyisen kertymän tason saavuttamisen. [Kari Kulmala: Kerro vaihtoehto!]

20.55 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Kalavesien omistajista on erittäin moni demareita. Siellä on erittäin monta eri puolueitten edustajia, mutta siellä on myös keskustalaisia. Eli vesioikeuden omistus on todella laaja käsite, ja tässä onkin kyse paljon suuremmasta asiasta kuin mitä edellinen puhuja toi esille.

Kun kalastuslakia kuusi vuotta valmisteltiin, niin silloinhan koko ajan oli esillä se, että kaikki yli 18-vuotiaat osallistuvat kalastonhoitomaksun maksamiseen, jolla olisi taattu se, että jatkossakin kalavesien hoitaminen ja käyttö ovat asianmukaisia ja kalavedet pysyvät myöskin kunnossa. Tämä maksajapohjan laajentaminen on tässä lakiesityksessä tavoitteena, ja on erittäin hyvä, että se on, koska meillä on oikeasti hätä siitä, kuka hoitaa vesialueet. Kalastus on erittäin tärkeä ja hyvä harrastus, sitä se on kaikille, todella, ja sitä pitäisi saada laajennettua entisestäänkin — mutta vesialueet pitää hoitaa. Kuka ne hoitaa? Eivät ne pysy itsestään, kuulkaa, erittäin hyvässä kunnossa. Siellä tarvitaan käsipareja sen työn tekemiseen.

Eli tämä varojen käyttö: mihin tässä esityksessä niitä varoja nyt on tarkoitus käyttää? Niitä on todellakin — lain mukaisesti — tarkoitus käyttää siihen, että niillä jonkin verran istutetaan kaloja, mutta ennen kaikkea siihen, että näitä rantapensaikkoja ja ryteikköjä leikataan, vesistöjä hoidetaan ja tarvittaessa tehdään virtavesien kunnostamisia yksityisvesissä. Yksityisvesissä on todella monenlaisia pieniä toimenpiteitä, joita siellä pitäisi tehdä. Myös demareilla on siellä paljon töitä, ja he ovat todella tervetulleita osakaskuntien töihin matkaan, etteivät sitten muutamat paikalliset joutuisi tekemään kaikkea sitä työtä, mitä siellä pitää tehdä. Se työ ei missään nimessä ole ilmaista. Tämän kalastonhoitomaksun lisäämisellä saadaan pieniä lisäkorvauksia sinne matkaan, mutta missään nimessä tämä kyseinen korotuskaan ei vastaa sitä todellista tarvetta, mikä on, että me saisimme hoidettua meidän vesistömme. Tämä ei, kuulkaa, ole mikään leikin asia, että meidän vesistömme eivät ole enää siinä kunnossa, missä niiden pitäisi olla, kun ei ole käsipareja niitä hoitamassa.

Minkä takia minä sitten puhun tästä asiasta? Julkisesti on tiedossa se, että minä olen keskustalainen, mutta se keskustalaisuus ei ole todellakaan se olennaisin asia, vaan se, että minä olen vesioikeuden omistajien kattojärjestön Kalatalouden Keskusliiton puheenjohtaja, ja sen takia tiedänkin, että siellä omistajakunnassa on todella monen eri puolueen ihmisiä mukana. Mutta ongelma on todellakin se, että omistajakunta on pirstaloitunut valtavan

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

isolle alueelle, elikkä se on hyvin laaja kokonaisuus, ja niitä käsipareja nyt sinne odotetaan saatavaksi mukaan.

Nyt sitten vielä tästä laista muitakin asioita. Kun kalastuslaki on nytten ollut pari vuotta voimassa, niin siinä on pari muutakin kohtaa, mitkä vaativat korjaamista. Eli ensimmäinen asia on 10 §, kolmen pohjoisimman kunnan osalta valtion virtavesillä kalastamisen asia, ja toivon, että me saisimme sen asian nyt menemään eteenpäin. Tämän pykälän korjausasiahan tuli vahvasti esille myöskin Teno-sopimuksen yhteydessä.

Kolmas asia, mistä kalastuslakia tulisi korjata, on sitten verkkokalastus, jossa on ihan semmoinen todellinen ongelma, että siinä puhutaan venekunnasta: venekunta saa laittaa korkeintaan kahdeksan verkkoa. Ja mikä on venekunta — se on hyvin vaikeasti määriteltävä käsite. Ja vielä se, että Suomi on laaja maa: eteläisemmässä Suomessa on alueita, joilla kaksikin verkkoa on liikaa, ja pohjoisessa ja Itä-Suomessa on alueita, joilla kahdeksankin verkkoa on aivan liian pieni määrä, koska meidän vesistömme ovat hyvin erilaisia. Niiden kalakanta on erilainen, erilaisia hoitotoimenpiteitä tarvitaan, erilaisia kalastushommia tarvitaan, mutta verkoilla siellä kalastetaan monin paikoin ihan tässä hoitokalastuksessa, että saataisiin sitä särkeä ja ahventa vähemmäksi.

Lopuksi vielä haluan mainita tästä kotimaisen kalan käytöstä. Kotimaisen kalan käyttö on erittäin vähäistä. Suomessa kalaa kyllä syödään paljon, on opittu syömään kalaa, mutta vain 20—25 prosenttia Suomessa syödystä kalasta on kotimaista kalaa. Tähän pitäisi paljon tehdä töitä lisää, ja yksi asia, mihin tätä kalastonhoitomaksua myös käytetään, on se, että kannustamme suomalaisia kalastamisen lisäksi myös käyttämään kalaa Suomessa enemmän.

21.00 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa puhemies! Hallituksen budjettilakiesitys kalastuslain muuttamisesta siten, että kalastonhoitomaksuja korotetaan, on hätäinen ja hieman huonosti harkittu konsti yrittää paikata lupakertymän vajetta, siis vajetta suhteessa budjettiin. Todellisuudessa tilanne on ollut jokseenkin vakiintunut viimeisen vuosikymmenen ajan. Kalastonhoitomaksuista on tavoitteeseen nähden saatu tähänkin saakka kerättyä vain noin 40 prosenttia. Lupahintojen korotus kuitenkin oletettavasti aina jonkin verran lisää maksuhaluttomuutta, tässä tapauksessa myös aktiivisten kalastajien keskuudessa. Näinpä noin 10,4 miljoonan euron vuosittaisesta kalastonhoitomaksun tulokertymästä jäädään mitä todennäköisimmin jatkossakin kenties melko reilusti.

Hallituksen esityksen arvioidaan kasvattavan vuotuista kalastonhoitomaksukertymää 1,4 miljoonalla eurolla. Lakiesityksen mukaan lisärahaa tarvitaan kalastuslaissa määriteltyjen käyttötarkoitusten riittävään rahoittamiseen. Esitetty maksujen korotus on prosentuaalisesti suhteellisen suuri, noin 15 prosentin luokkaa, mutta tämä euroissa melko pieni yksittäiselle kalastajalle kohdistuva lisämaksu ei kuitenkaan kenties ole esityksen suurin ongelma. Ongelmallista on se, että vaikka kalastonhoitomaksuvarat on hallituksen esityksessä edelleen toki tarkoitus käyttää kalastuslain 82 §:n mukaisiin kalaston ja kalavesien hoitoa koskeviin käyttötarkoituksiin, on lakiesityksen mukainen 1,4 miljoonan euron lisäkertymä perustelemattomasta syystä tarkoitus käyttää lähinnä kalastuslain 82 §:n 4 kohdan tarkoittamiin omistajakorvauksiin, siis vesialueiden omistajille. Kaikkien muiden kalastuslain 82 §:n mukaisten käyttötarkoitusten, kuten kalaston ja kalavesien hoitoon tarkoitettujen hankerahojen sekä kalatalousalueiden ja neuvontajärjestöjen toiminnan rahoitusosuus suhteessa omistajakorvauksiin pieneneisi. Tällöin kalatalouden toiminta ja vielä melko uunituoreen kalastuslain toimeenpano vaarantuu. Edellisestä kalastuslain muutoksesta

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

on kulunut vasta hyvin vähän aikaa. Näin ollen sen toteutumisesta ei ole olemassa kokemuspohjaista tietoa, jonka perusteella uudet lakimuutokset tulisi valmistella.

Arvoisa puhemies! Valtion budjetissa vuodelle 2018 maksukorotuksella kerättävät lisävarat ilmoitetaan käytettäväksi kalavesien hoidon vahvistamiseen suunnaten ne kuitenkin sataprosenttisesti omistajakorvauksiin. Maa- ja metsätalousvaliokunnan juuri valmistuneessa mietinnössä esitetään nyt, että 70 prosenttia arvioidusta lisäkertymästä menisi vesialueiden omistajille korvauksena kalastusrasituksesta. Tällä yritetään kaiketi nostaa omistajakorvaukset sille tasolle, jolla ne olivat vanhan kalastuslain aikaan. Perusteita tälle suhteettomalle omistajakorvausten kasvattamiselle ei kalatalouden edistämisen kannalta kuitenkaan ole, eikä sellaisia perusteluja tullut esille myöskään asiantuntijakuulemisissa. Maksullisen viehekalastuksen aiheuttama kalastusrasitus ei ole kasvanut, eikä sitä voida enää käyttää perusteena nykyistä suuremmille omistajakorvauksille. Uuden kalastuslain mukaan korvauksia vesialueiden omistajille ei enää makseta onginnasta, pilkinnästä ja silakan litkauksesta, joita kaikkia voi verrata lähinnä jokamiehenoikeuksiin kuuluvaan marjastukseen ja sienestykseen kenen tahansa metsissä. Näin ministeriö ja valtioneuvosto ovat voimassa olevan kalastuslain mukaisesti maksuvarojen jakoperusteissa toimineetkin edellisen kahden vuoden ajan.

Kalavesien omistajat saavat käyttää kalastonhoitomaksuista kertyvät korvausrahansa ilman velvoitetta vesien hoidosta. En toki sano, etteivätkö vesien omistajat, kuten osakaskunnat, pyrkisi kalavesien hoitamiseen. Osakaskuntien kalavesien hoito on tähän saakka kuitenkin perustunut lähes kokonaan kalanistutuksiin, mikä on ristiriidassa nykyisen kalastuslain tavoitteisiin nähden. Tavoitteena tulee olla kalakantojen luontaisen lisääntymisen edistäminen. Järkeviä käyttökohteita maksuvaroilta omistajakorvausten ohella ovat siis kalavesien kunnostus ja uusia kalastajia houkuttelevat hankkeet sekä kalastukseen ja kalaveisiin liittyvä neuvonta- ja valvontatyö. Mikäli lakiesitys maksukorotuksista kaikesta huolimatta toteutetaan, tulee maksuvarojen jakosuhteet säilyttää entisellään noudattaen kahden viime vuoden ja jo sitä edeltäneiden vuosien vapaana säilynyttä prosentuaalista jakoa kalastuslain 82 §:n mukaisiin eri käyttötarkoituksiin.

Hallituksen esityksen mukaisena vihreät eivät voi olla tätä lakimuutosta hyväksymässä. Nyt ei siis pidä hätiköidä, vaan kuten enemmistössä lakiesitykseen tulleissa lausunnoissakin todetaan, tulee maksujen korotusesityksestä mieluiten kokonaan luopua. Kalatalouden ja kalavesien hoidon rahoituksen turvaamiseksi tarvitaan nyt ensisijassa tehokkaampia toimia kalastusharrastuksen edistämiseksi, siis toimia uusien maksuikäisten kalastajien houkuttelemiseksi.

Arvoisa puhemies! Kalastus on erinomainen luontoharrastus ja edelleen myös osa elinkeinotoimintaa. Se on tapa hyödyntää luonnonvarojamme ja osa perinteistä erä- ja ruokakulttuuriamme. Meidän tulee luoda jatkuvuutta hyvälle kalavesien ja kalakantojen hoidolle ja kalastukselle. Myös hallituksen on kiinnitettävä maksukorotuksen sijaan erityistä huomiota kalastusharrastuksen lisäämiseen sekä kalastonhoitomaksun maksamatta jättäneiden kalastajien neuvonnan ja valvonnan tehostamiseen maksukertymän nostamiseksi kalastuslakiuudistuksen mukaiselle tavoitetasolle.

21.07 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Oppositiosta heitettiin aivan outoja väitteitä. Esimerkiksi edustaja Halmeenpää oli erittäin huolissaan, että tästä jaosta vaarantuu kalaston hoito. He eivät esitä euroakaan lisää kalaston hoitoon, ja me esitämme koko tämän summan nimenomaan kalakantojen hoitoon. Kehtaavat vielä sanoa, että tällä esityk-

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

sellä se vaarantuu. Jos tätä korotusta ei tehtäisi, ei olisi toimia uusien kalastajien saamiseksi, koska neuvontaan ei tulisi lisää rahaa, ei olisi rahaa virtavesien kunnostuksiin, ei pois-tokalastukseen, ei ruoppauksiin, ei kalanistutukseen, ei valvontaan, ei mihinkään näihin hyviin tarkoituksiin. Luulisi, että esimerkiksi vihreille olisi tärkeää se, että kalakannoista pidetään huolta, niin ettei vain ryöstökalasteta. On todella harmillista, että tämä koko vastustava keskustelu oikeastaan lähti siitä, että oli liikkeellä tällaisia outoja huhuja siitä, että kalavesien omistajat lähtisivät jonnekin Kanariansaarille näillä rahoilla.

Kirjoitimme sen tuohon mietintöönkin selkeäsanaisesti, että nämä rahat on tarkoitettu kalaston hoitoon. Vaikka ne menisivät eri järjestöillekin, oletan, että kaikki järjestöt nyt sitten osallistuvat omalla rahallisella panostuksellaan nimenomaan kalavesien hoitoon. Mutta se mielikuva, että siellä osakaskunnissa tällaista olisi tehty, on todella valheellinen mielikuva. Tähänkin asti ne rahat siellä osakaskunnissa on käytetty nimenomaan kalavesien hoitoon, ja itse asiassa kenelläkään muulla ei ole edes lupaa sinne hoitotoimenpiteitä men-nä tekemään, jos omistajat eivät siihen osallistu ja sille siunaustaan anna.

21.09 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! On mukavaa olla edustaja Halmeenpään kanssa samaa mieltä näistä asioista. Ehdottomasti olen samaa meiltä siitä, mihin nämä rahat tulee käyttää: rahat tulee todellakin käyttää vesiolojen kunnossapitämiseen, jotta kaloilla olisi paremmat olosuhteet. Olen samaa meiltä siinä, että ne rahat pitää käyttää neuvontaan, olen samaa mieltä siinä, että ne pitää käyttää valvontaan ja siihen, että me saamme toiminnalle uusia harrastajia. Mutta mikä on se organisaatio ja systeemi, joka tekee nämä? Se on vesialueiden omistajien tehtävä ja rooli. Se on todellakin tämä rooli. Elikkä nyt olemme tekemässä juuri niitä asioita, mitä edustaja Halmeenpääkin sanoi. Mukavaa, että me olemme samaa mieltä. Ei kukaan muu voi tulla toisen asioita hoitamaan, elikkä omistajan velvollisuus on hoitaa omat asiat. Mitä minä näitten vesiosakaskuntien asioista tiedän, siitä, mitä osakaskorvauksia on maksettu, niin kaikki rahat on käytetty näihin toimenpiteisiin, ei näistä rahoista ole osakkaille jaettu missään senttiäkään.

Yksi asia, mikä vielä on ottamatta tässä kokonaisuudessa esille, on se, että kalatalous-alueet, uuden kalastuslain mukaiset alueet, aloittavat toimintansa 2019. Se on valtavan iso työmaa kalatalousasioiden uudelleenorganisoinniseksi. Ei sekään, miten tämä työ saadaan liikkeelle, ole, kuulkaa, ilmaista asiaa. Siis eri kalastusalueet ovat todella ongelmassa siinä, miten ne järjestelevät toiminnot, jotta uudet kalatalousalueet saavat sitten toimintaansa jär-kevällä tavalla toimintaan. Elikkä töitä riittää.

Ja istutuksia — meneekö rahaa niihin? Käsitykseni mukaisesti yhä pienempi ja pienempi määrä enää näistä rahoista on käytetty istutuksiin elikkä on pyritty tukemaan kalojen luontaista lisääntymistä. Mutta luontainen lisääntyminenkin ei ole mahdollista, ellei nämä kutualueet ole kunnossa. Omistajien rooli ja velvollisuus on laittaa paikat kuntoon.

21.11 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! Jos edustajakollegat malttoivat huolellisesti kuunnella, mistä puhuin, olin ensi sijassa huolissani siitä, johtaako tämä maksukorotusesitys tavoitteeseen, koska, kuten olemme asiantuntijakuulemisissakin kuulleet, tästä tavoitellusta maksukertymästä viimeisen vuosikymmenen aikana on saatu kerättyä vain noin 40 prosenttia. Arvoisat edustajat, en oikein jaksa uskoa, että maksua korottamalla tämä maksukertymä ja maksuhalukkuus kasvaisivat, ja sen takia olen ollut huolissani siitä, onko tämä väärä konsti saada kalatalouden rahoitus kuntoon.

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

Olen sitä mieltä, kun uusi kalastuslaki on ollut voimassa vasta kaksi vuotta — ja tätä mieltä olivat useat asiantuntijatkin lausunnoissaan — että meidän pitäisi kerätä kokemuksia uuden kalastuslain mukaisista toimista ja maksuhalukkuudesta. Ja kun, edustaja Maijala, kyselit, ketkä näitä asioita kalavesien hoidon suhteen tekevät, niin onhan niin, että uuden kalastuslain mukaiset kalastusalueet, kalastuksen omistajista koostuvat kalastusalueet, ovat vasta muodostumassa. Meidän ehkä pitäisi antaa tämän lain olla voimassa jonkin aikaa ennen kuin muuttelimme sitä vähän väliä. Edustaja Maijala esitti jo muitakin muutoksia, joille en kyllä ihan heti olisi lämpenemässä.

Myös erittäin suuri kalavesien omistaja, johon me kaikki tässäkin salissa kuulumme, Metsähallitus, oli sitä mieltä, että hinnankorotuksista tulisi pidättäytyä ja pitäisi enemmän kerätä käyttökokemuksia uuden lain mukaisista maksuista ja huolehtia siitä, että pystymme toteuttamaan kalastuksen markkinointitoimia vaikkapa sinne Metsähallituksen vesille ja laajentamaan sitä maksuhalukkuutta muilla keinoin kuin maksukorotuksilla.

21.13 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Olen todellakin sitä mieltä, että tämä ei ole paras konsti tämän maksun saamiseksi ja rahojen saamiseksi. Paras konsti olisi ehdottomasti ollut se, mikä oli tämän lain valmistelun tarkoitus. Se oli se, että kaikki yli 18-vuotiaat maksavat tämän maksun, jolloin tämä maksu olisi ollut kaikille huokeampi. Metsästyskortinkin maksun maksavat kaikki metsästäjät. Mutta koska tämä ei käynyt aikaisemmin ja se ei tässä lain valmistelussakaan sopinut muille kuin meille, jotka esitimme tätä, niin meidän oli pakko tyytyä sitten tähän huonompaan vaihtoehtoon.

No, miten me saamme nyt sitten näitä lisämaksuja, laajennettua sitä maksajapohjaa, koska joka tapauksessa seuraavina vuosina on edessä se tilanne, että näitten maksun maksajien määrä vähenee ja vähenee ikärakenteen vuoksi? Meidän on satsattava valvontaan, jotta kaikki kalastajat tai suurin osa kalastajista maksaisi tämän. Valvonta on yksi niistä toimenpiteistä, joihin näitä kalastonhoitomaksuja sitten käytetään. Tämä laki on nyt ollut voimassa jo kaksi kautta, ja tästä on saatu jo hyvin paljon kokemuksia ja tietoa. Tälläkin nopeudella on pysyttävä reagoimaan niihin tuloksiin, mitä sieltä on saatu tietoja.

Korjaan sen verran, että kalastusalueethan ovat olleet voimassa jo pitkän aikaa, mutta kalatalousalueet aloittavat nyt sitten toimintansa. Ja nytten, kun kalastusalueista siirrytään kalatalousalueisiin, tämän toiminnan organisointi vaatii myöskin määrärahoja.

21.15 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Halmeenpää tuossa totesi, että hän ei usko, että tällä kalastusmaksukertymä lisääntyy. Minä uskon, että tällä se lisääntyy. Sen sijaan uskon myös sitä trendiä, mikä meille asiantuntijoiden myötä kerrottiin, että noin 200 000 euroa maksukertymä vähenee vuosittain, jos mitään ei tehdä. Ja jos meillä on 200 000 euroa vähenemä, emme pysty tekemään näitä toimia, mitä edustaja Halmeenpää totesi. Eli haluaisin, että sieltä oppositiostakin tunnustetaan, että silloin jos maksukertymä vähenee sen 200 000 euroa, ei ole varaa esimerkiksi valvonnan tehostamiseen tai ei ole varaa uusien maksuhalukkaitten kalastajien houkuttelemiseksi.

Todellakin valiokunnassa kävimme hyvää keskustelua siitä, että tulevaisuudessa pitäisi tätä maksupohjaa laajentaa, sillä on kohtuutonta, että tunnolliset työikäiset ihmiset joutuvat koko ajan tätä maksua maksamaan lisää ja osa on vapaamatkustajia, vaikka tätä hyvää harrastusta toteuttavatkin.

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

21.16 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa puhemies! Tuossa äskeisessä puheenvuorossani unohdin todeta siitä, kun edustaja Kalmari viittasi jonkinlaisiin outoihin huhuihin, ja haluan nyt tässä todeta, jos valiokunnan puheenjohtajan korviin sellaisia huhuja on kantautunut, että omiini ei kyllä sellaisia ole kantautunut, eivätkä mitkään Kanarian-lentohuhut ole millään tavoin olleet oman kantani perusteena.

Kun kysymyksiä on hyvä esittää silloin, kun jokin asia askarruttaa, niin haluaisin kyllä tämän tietää: Jos maksuja korotetaan, niin sille on löydettävissä perusteita, vaikka epäiltäisiin, niin kuin itse epäilen, ettei tällä tavoitteeseen päästä. Sille en ole kuullut yhden yhtäkään perustetta, miksi näiden maksuvarojen jakosuhteita pitäisi tässä yhteydessä muuttaa siten, että tuon kalastuslain 82 §:n mukaiset käyttötarkoitukset eivät jakautuisikaan maksujen saajina enää entisiin, jo pitkään vakaana säilynein perustein, vaan jostain syystä nyt omistajakorvauksia kasvatettaisiin kaikkein eniten, kun uuden kalastuslain mukaan omistajakorvauksien perusteet päinvastoin ovat vähentyneet. Tähän haluaisin mielelläni kuulla jonkinlaisen vastauksen. Siitä, lisääntyvätkö tässä nyt sitten mahdollisuudet hoitaa kalavesiä vai eivät, toteaisin, että ei tässä ole kyse siitä, että ne eivät lisääntyisi, jos maksuja saadaan jonkinkaan verran lisää. Ja kuten valiokunnan puheenjohtaja hyvin muistaa, niin itselleni tämä lakiesitys olisi käynyt kompromissiratkaisuna, jos tämä maksuvarojen jakosuhte olisi edes säilynyt ennallaan. Sille muutokselle en näe mitään perustetta, ja koska perustetta ei ole esitetty, niin eihän sitä voi olla silloin kannattamassa eikä hyväksymässäkään.

Viimeisenä voisin todeta, että lakiesityksessähän ei tuotu sellaista ratkaisua pöytään, että eläkeläiset olisi otettu tähän maksuun mukaan. Henkilökohtaisesti voin todeta, että minulle se kyllä kävisi.

21.19 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Halmeenpää on varmaankin oikeassa siinä, että tuskin maksun korottaminen kasvattaa maksuhalukkuutta. Mutta toisin kuin edustaja Halmeenpää, minä uskon, että maksun korottaminen kyllä kasvattaa maksukertymää. Kuten valiokuntakin on todennut kuulemisissa ja mietinnössäkkin, nykyinen kertymä ei riitä kattamaan kaikkia laissa määriteltyjä käyttötarkoituksia, ja on selvää, että niin maksuhalukkuutta kuin maksajien määrääkin on pyrittävä kasvattamaan, mutta kertymän kasvattamiseksi nyt on korotettava maksuja.

21.19 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Halmeenpää vielä tuossa kysyi, miksi maksukertymän jakoperusteet ovat juuri näin. Halusimme ohjata tätä rahaa nimenomaan kalakantojen hoitoon. Sen vuoksi esimerkiksi kohtaan 5 kalastonhoitomaksun kannosta aiheutuvien menojen maksamiseen emme halunneet sitä laittaa, koska se ei kalakantoja lisää ja edellyttämme tehokkuutta tältä kannolta. Mutta sen sijaan halusimme ohjata niitä ensisijaisesti omistajille, jotka tekevät valtaosan kalastonhoitotyöstä. Toki siihen osallistuu muitakin tahoja, mutta valtaosa tapahtuu nimenomaan omistajien taholta, ja silloin se kohdentuu kaikista parhaiten, kun valtaosa tästä rahasta kohdennetaan sinne. Mutta koska katsomme, että nämä muutkin sektorit ovat merkityksellisiä, halusimme omassa mietinnössämme ohjata 30 prosenttia myös sinne. Toivottavasti tässä tuli hyvät perusteet.

21.21 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! Viimeisenä asiana on todettava se käsitykseni, mikä liittyy kalavesien hoitoon, kalakantojen hoitoon. Asiantuntijakuulemisten perusteella olen siinä ymmärryksessä, että vähintään yhtä merkittävää kalaston-

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

hoitotyötä kuin osakaskunnat, vesialueiden omistajat tekevät, syntyy myös osoittamalla rahoitusta hankerahoihin ja kalatalousalueille. Enkä edelleenkään ole kuullut perusteluja sille, miksi juuri omistajakorvauksien määrän pitäisi nousta, kun uuden kalastuslain mukaan maksuperusteet juuri omistajakorvauksilta ovat päinvastoin vähentyneet, kuten pitemmässä puheenvuorossani toin jo esille. Tämän takia tämä kompromissiesitys ei ollut hyväksyttävissä, mutta olen itsekkin harmissani siitä, että emme semmoista yhteistä kompromissia asiassa löytäneet, mikä olisi varmasti ollut vähän suuremmalla joustolla haettavissa.

21.22 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Tämä nyt menee jo toiston puolelle, mutta kuitenkin edustaja Halmeenpäälle sanomme nytten neljännen kerran, minkä takia tämä jako oli tällä tavalla: siksi, että omistajat ovat ne, jotka tekevät näitä kaikkein vähimmälle jääneitä toimenpiteitä elikkä niitä juuri, mitä tässä pitää alkaa tekemään. He tekevät suurimman osan näistä töistä, ja tämä korvaus on todella pieni siitä todellisesta työmäärästä, mitä he siellä käytännössä tekevät näitten asioiden kanssa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 118/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain, riistahallintolain ja riistavahinkolain 46 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 117/2017 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 9/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 9/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

21.23 Anne Kalmari kesk (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässäkin esityksessä ollaan harrastajien kukkarolla. Tässä esityksessä korotettaisiin riistanhoitomaksua 33 eurosta 39 euroon. Samalla esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös riistahallintolakia. Suomen riistakeskuksen tehtäviä ja organisaatiota muutettaisiin ja järjestettäisiin uudelleen riistanhoitoyhdistysten tukemisen, ohjauksen ja valvonnan lisäämiseksi. Riistanhoitoyhdistyksien osallistumisesta riistavahinkotarkastukseen aiheutuvat kustannukset korvattaisiin riistavahinkojen korvaamiseen osoitetuista määrärahoista.

Valiokunta kävi erittäin hyvän keskustelun ja kuuli monia asiantuntijoita tästä lainsäädännöstä. Sen perusteella, mitä saimme asiantuntijakuulemisessa kuulla, niin kun riistanhoitomaksuja kohdennetaan nyt erityisesti niihin yhdistyksiin, joissa tapahtuu yhdistymistä, ja siellä voidaan hankkia tällaista ammattimaista työntekijää, samalla halusimme kuitenkin turvata valiokunnan yksimielisellä näkemyksellä sen, että tasapuolisuus huomioitaisiin näitten varojen kohdentamisessa, sillä on tärkeää, että tällaisia pakkoyhdistyksiä ei

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

tulisi, ja on ihan hienoa, että paikallinen toiminta säilyy niissä yhdistyksissä, joissa pystytään hyvin nämä julkiset hallintotehtävät, ampumakokeitten ja metsästäjätutkintojen järjestäminen, toteuttamaan sekä osallistumaan riistavahinkojen maastotarkastukseen ja metsästyksen valvontaan asianmukaisesti. Ja mikäli tällaisia vapaaehtoisia yhdistymisiä sitten tapahtuu, näissäkin tapauksissa on erittäin tärkeää turvata se paikallistuntemus ja paikallisosaaaminen. Sen sijaan katsoimme, että on ihan hyvä, että tätä rahoitusta hieman lisää kerätään, että pystyy näitä julkisia hallintotehtäviä asianmukaisesti toteuttamaan, sillä kaikilla alueilla riistanhoitoyhdistyksellä nykytilanteessa ei ole ollut mahdollisuutta sitä tehdä.

Tämä lakiesitys on niin ikään budjettilakeja, ja lakien on tarkoitus tulla voimaan ensi vuoden alusta.

21.26 Kari Kulmala sin: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ensinnäkin edustaja Kalmarille, valiokuntamme puheenjohtajalle, erittäin hyvästä puheesta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annettua lakia siten, että riistanhoitomaksua korotetaan. Esityksessä ehdotetaan myös muutettavaksi riistanhoitolakia ja riistavahinkolakia. Yksi esityksen keskeisistä tavoitteista on riistanhoitoyhdistysten vapaaehtoisten yhdistymisten tukeminen ja toiminnanohjauksen vahvistaminen sekä kehittämishankkeiden tukeminen suurpetokonfliktien ja -vahinkojen ennalta estämiseksi. Mielestäni tämä on tavoiteltava asia, mutta yhdistymisten tulee olla todellisuudessakin vapaaehtoisia eikä esimerkiksi rahoituksen kohdentamisella saa painostaa yhdistyksiä yhdistymään.

Esityksen myötä riistanhoitomaksu nousee vuodessa 33 eurosta 39 euroon. Korotus on perusteltua riistapolitiikan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi muun muassa riistanhoitoyhdistysten toimintaa vahvistamalla. Näkisin kuitenkin hyvänä, että nuorten, alle 18-vuotiaiden, kohdalla korotusta ei tehtäisi vaan riistanhoitomaksu heidän kohdaltaan puolitettaisiin. Tätä on myös Suomen Metsästäjäliitto esittänyt. Tällä toimella annettaisiin positiivinen signaali nuorison huomioimiseksi hyvän harrastuksen parissa. Valitettavasti asiantuntijakuulemisessa ministeriö vastusti esitystä. Se lisäisi muun muassa hallinnollisia kustannuksia.

Vuonna 2016 metsästäjätutkinnon suoritti 10—14-vuotiaissa 893 ja 15—19-vuotiaissa 1 067 nuorta. Alle 18-vuotiaita riistanhoitomaksun vuosittain maksavia on noin 6 300 henkilöä. Rahallisesti tällä riistanhoitomaksun puolittamisella alle 18-vuotiailta olisi ollut noin 20 000 euron merkitys budjettiin eli suomeksi sanottuna ei yhtään mitään siihen nähden, mikä merkitys sillä olisi nuorille.

Pidän erittäin hyvänä seikkana, että maa- ja metsätalousvaliokunta teki mietintöönsä seuraavan lausumaehdotuksen: "Edellä esitetystä käy ilmi, että riistahallinnon kenttätason toiminta on rakennettu metsästyseurojen vapaaehtoistoiminnan varaan. Tämän toiminnan turvaamiseksi ja painottaen sitä, että metsästysharrastus on oleellinen osa suomalaista kulttuuria, valiokunta pitää välttämättömänä, että nuorten edellytyksiä harjoittaa metsästystä parannetaan kaikin tavoin. Sen vuoksi valiokunta pitää tarpeellisena, että metsästysharrastuksen jatkuvuutta edistetään myös nuorten riistanhoitomaksua alentamalla. Tällä toimenpiteellä viestitettäisiin myös yleisesti nuorten huomioon ottamista metsästysharrastuksessa ja heidän harrastusmahdollisuuksiensa parantamista. Valiokunta edellyttääkin, että hallitus antaa seuraavan valtioneuvostonvaltuutetun esityksen yhteydessä esityksen, jolla nuorten riistanhoitomaksua alennetaan."

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin hyvä lausumaehdotus, josta meidän tulee pitää jatkossa kiinni.

21.30 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Arvostan todella paljon riistanhoitoyhdistysten työtä, mitä siellä tehdään, sitä valtavaa talkootyötä, mitä siellä tehdään asioitten eteenpäinviemiseksi. Riistanhoitoyhdistyksillä on monia tehtäviä, ja itse olen päässyt läheltä seuraamaan muun muassa näitä ampumakoeharjoituksia ja suoritusasioita, joista olen itsekin kokeillut karhukokeen ammuntaa.

Tässä kyseisessä lakiesityksessä, minkä nyt on käsittelyssä, on kiinnitetty huomiota siihen, miten muun muassa näitä suurpetoasioita voidaan viedä eteenpäin. Tällä hetkellä on ongelma se, ettei ole todellista kunnon tietoa siitä, paljonko meillä suurpetoja luonnossa oikeasti on olemassa. Suurpetojen laskenta-asiat eivät ole järjestyksessä. Siinä ei ole kentällä riittävästi luottamusta, että kaikki osallistuvat siihen riittävällä tavalla. Riistanhoitoyhdistyksen maksun korottamisen yksi kohde, toiminto, mihin sitä rahaa käytetään, on se, että nämä suurpetolaskenta-asiat saataisiin paremmin toimimaan. Tämä olisi todella tärkeä asia, koska tällä tavalla pyritään siihen, että suurpetovahinkoja voitaisiin vähentää ja suurpetokantojen hoitoa ja sääntelyä saataisiin metsästyksen avulla hoidettua. Suurpetolaskennan avulla päästäisiin siihen, että voidaan myöntää riittävä määrä poistolupia.

Otan jälleen kerran petovahinkoasiat esille sen takia, että Suomessa, koko Suomen alueella, tapahtuu petovahinkoja niin paljon, että se 10 miljoonan raja ei enää riitä vahinkojen korvaamiseen. Suomi on aikoinaan sopinut 10 miljoonan rajan EU:n kanssa, että sen verran maksetaan korkeintaan petovahinkokorvauksia, ja silloin luultiin, että se ei ikinä tule ylittymään, mutta nyt se raja onkin jo ylittynyt. Ei ole ehkä järkevää enää lisätä todellakaan niitä korvauksia, vaan kyllä meidän on puuttuva siihen ongelmaan, mikä ne vahingot aiheuttaa. Korvausten määrää pitää vähentää sillä tavalla.

21.32 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Pidän hyvänä esityksen tavoitetta ohjata osa riistanhoitomaksun korotuksista kertyvistä varoista maanomistajien suorittamiin riistan elinympäristöä parantaviin hankkeisiin, jotka edistävät luonnon monimuotoisuuden säilymistä ja sen lisääntymistä. Lisäksi pidän hyvänä esityksen tavoitetta riistanhoitoyhdistysten vapaaehtoisten, siis vapaaehtoisten yhdistymisten tukemista ja toiminnanohjauksen vahvistamista sekä kehittämishankkeiden edistämistä suurpetokonfliktien ja suurpetovahinkojen estämiseksi.

Arvoisa puhemies! Olen erittäin tyytyväinen valiokunnan lausumaehdotukseen, jolla edellytetään, että hallitus antaa seuraavan talousarvioesityksen yhteydessä esityksen, jolla nuorten riistanhoitomaksua alennetaan. Kuten edustaja Kulmala täällä jo totesi, esimerkiksi maksun puolittaminen alle 18-vuotiailta olisi hyvä kädenojennus nuorten metsästäjien suuntaan.

21.33 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kiitän hyvästä keskustelusta tässäkin. Todellakin olen iloinen siitä, että yksimielisesti tämän päätöksen saimme myös valiokunnassa aikaan, ja yksimielisesti olemme sitä mieltä, että todellakin edellytämme, että hallitus antaa seuraavan valtion talousarvioesityksen yhteydessä esityksen, jolla nuorten riistanhoitomaksua alennetaan. Tämä sen vuoksi, että metsästäjäväki ikääntyy, ja on tärkeä saada tähän arvokkaaseen harrastukseen ihan meidän ympäristömmekin kannalta uusia nuoria mukaan, sillä sen riistanhoitotyön arvoa ei oikein euroissa voi edes mitata, mitä

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

he tekevät. Ja on toki merkityksellistä myöskin liikennevahinkojen kannalta se, että metsästäjiä tuonne hirviporukoihin tulevaisuudessakin löytyy.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 117/2017 vp sisältyvien 1.—3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilöautojen romutuspalkkiosta ja sähkökäyttöisten henkilöautojen hankintatuesta sekä henkilöautojen kaasu- tai etanolikäyttöisiksi muuntamisen tuesta

Hallituksen esitys HE 156/2017 vp

Toimenpidealoite TPA 2/2016 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 22/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 22/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

21.35 **Katja Taimela sd:** Arvoisa rouva puhemies! Meillä on hyvin haastava tavoite, joka liittyy meidän ympäristömme kestävyYTEEN ja tulevaisuuteen. Se on myös tavoite, jota vastaan meidän kaikkien pitää tehdä päättäväisesti töitä.

Liikenteen saralle on esitetty ilmastopolitiikan suunnitelmassa vuoteen 2030 varsin kovat tavoitteet. Osa asiantuntijoista on myös esittänyt, että ne ovat jopa epärealistisia ja kohtuuttomia. Tämä hallituksen esitys on yksi askel siihen suuntaan, että saavuttaisimme tavoitetta sähköautojen ja vähäpäästöisten autojen määrän lisääntymisestä tieliikenteessä. Romutuspalkkio jatkuu käytössä tällä päätöksellä vuoden 2018 ja sähköauton hankintatuki mahdollistuu seuraavaksi 4 vuodeksi. Jotta ympäristöystävällisemmät autot voivat vallata enemmän tiestöämme, se vaatii paljon muutosta myös omalta infraltamme. Uusien polttoaineiden ja jakeluasemaverkoston kuten myös sähköautojen latauspisteverkoston rakentamisessa on vielä paljon työtä, ja on ehdoton edellytys uuden vähäpäästöisen autokannan lisääntymiselle, että paitsi että Suomi on kehittämässä uutta teknologiaa ensimmäisten joukossa, nämä jakeluverkostot saadaan toimiviksi koko maassa.

Liikenne- ja viestintävaliokunnan mietinnössä korostimme, että tämän lainsäädännön menestyksellinen toteutuminen vaatii hyvää ja kattavaa tiedottamista liittyen romutuspalkkion saannin edellytyksiin, jotka liittyvät omistussuhteen kestoon ja liikennekäytössäoloaikoihin. Tällä hetkellä noin puolet Suomen autokannasta on yli 10 vuotta vanhaa. Jos tällainen auto on liikennekäytössä ja omistaja ei ole vaihtanut viimeisen 12 kuukauden aikana, on tällaisen auton omistaja oikeutettu saamaan romutuspalkkiota auton käyttövoimasta riippuen joko 2 000 tai 1 000 euroa.

Niin kuin edellä lukemastani voi todeta, kyseessä on lakiesitys, joka on mietintövaliokunnassa käsitelty yksimielisesti.

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

21.37 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Haluan nostaa esille asian, jonka ympäristövaliokunta totesi liikennevaliokunnalle antamassaan lausunnossa, jonka liikennevaliokunta myös on todennut mietinnössään. Nimittäin monet niistä asiantuntijoista, jotka ympäristövaliokunnalle tästä asiasta lausuivat nimenomaan ympäristönäkökulmasta, toivat esille sen, että romutuspalkkio sellaisena kuin hallitus sitä esittää — että tämän tuen saa, kun vaihtaa yhden nelipyöräisen ajoneuvon toiseen nelipyöräiseen ajoneuvoon — ei välttämättä ole ainoa eikä paras tapa vähentää liikenteen päästöjä. Joissakin Euroopan maissa vastaavia kannusteita annetaan myös niille, jotka romuttavat henkilöauton ja luopuvat henkilöauton hallussapidosta. Esimerkkejä Euroopasta löytyy, esimerkiksi kahden vuoden joukkoliikenneliipun saa ilmaiseksi, jos luopuu henkilöautosta.

Ympäristövaliokunta oli yksimielisesti sitä mieltä, että tällaisten vaihtoehtoisten mallien valmistelu pitäisi aloittaa. Liikenneministeriön edustaja totesi valiokunnalle, että tämä hallituksen esitys on valmisteltu hyvin nopeasti. Ymmärrämme sen, että nopealla aikataululla tällaista uudenlaista mallia ei ollut mahdollista valmistella, mutta minkään järkisyyden ei pitäisi estää sitä, että aletaan valmistella tällaista laajennettua mallia, joka vielä tehokammin vähentäisi liikenteen päästöjä kuin tämä hallituksen esitys.

21.39 Pauli Kiuru kok: Puhemies! Edustaja Hassi käytti oikeastaan puheeni alkuosan, eli on tämmöinen paradigman muutos siinä, minkälaista palvelua tässä nyt ollaan tekemässä. Idea on siis se, että liikkumispalveluhan ihmiset tarvitsevat. Liikkuminen voi tapahtua henkilöautolla, mutta se voi tapahtua yhtä hyvin junalla, linja-autolla tai metrolla tai näin pois päin, ja tämäntyyppinen paradigman muutos, että nelipyöräisestä pitäisi muuttaa nelipyöräiseen, ei ole se ainoa vaihtoehto, vaikka tässä hallituksen esityksessä tämä on ihan hyvä malli ja sinänsä kannatettava. Mutta jatkossa kannattaa miettiä myös tällaista lähestymistapaa.

Toinen asia, mikä tuli ympäristövaliokunnassa esille, oli sähköavusteisten pyörien käyttö. Siinäkin voisi tulla kysymykseen romutuspalkkio, eli vanhan auton viennistä romutukseen saisi sitten jonkinlaisen hyvityksen sähköavusteisen pyörän hankintaan. Tällaisia viestejä kuulumme jatkokehittelyn varalle.

21.40 Ari Torniainen kesk: Arvoisa puhemies! Tällä hallituksen esityksellä pyritään paitsi uudistamaan suomalaista autokantaa myös edistämään hallitusohjelman biotaloutta ja puhtaita ratkaisuja koskevan hankkeen tavoitteiden toteutumista.

Kun vuonna 2015 oli romutuspalkkiokokeilu, se oli kylläkin suoraan sanoen menestys ja sen romutuspalkkion turvin saatiin Suomen teille kaiken kaikkiaan noin 8 000 uutta vähäpäästöistä autoa. Nyt tämä hallituksen esitys romutuspalkkion osalta on määräaikainen ja oikeansuuntainen. On hyvä, että tällä tavalla mennään eteenpäin.

Itse toivoisin, niin kuin ympäristövaliokuntakin omassa lausunnossaan liikenne- ja viestintävaliokunnalle totesi, että romutuspalkkiota tulee voida jatkossa käyttää myös ehdotetut päästörajat täyttävien käytettyjen autojen hankintaan. Tämä siitä syystä, että kyllä tuolla autoliikkeissä seisoo muutaman vuoden vanhoja ja myöskin päästörajat täyttäviä autoja ja kaikilla ei ole kuitenkaan mahdollisuutta hankkia sitä uutta autoa, joten tällä tavalla saataisiin autoja kiertoon nopeammin. Kun liikenne- ja viestintävaliokunnassa tätä asiaa käsiteltiin, liikenne- ja viestintäministeriön asiantuntija totesi, että tätä hallituksen esitystä on jouduttu valmistelemaan nopealla aikajänteellä ja tätä asiaa ei ole ehditty tässä yhteydessä

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

selvittää. Toivottavasti tätä jatkossa, jos nämä kokeilut jatkuvat, myöskin voidaan viedä eteenpäin.

Tätä asiaa liikenne- ja viestintävaliokunnassa käsiteltiin, ja tämä mietintö on yksimielinen, ja liikenne- ja viestintävaliokunnassa saimme samalla myöskin pieniä täsmennyksiä liikenne- ja viestintäministeriön esitykseen.

21.42 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Ympäristö on ehdottomasti yhteinen asiamme. Pariisin ilmastositomuksen suunnitelman mukaisesti Suomella on vuoteen 2030 mennessä huikatavoitteet sille, mitä meidän pitäisi saada aikaiseksi. Tämä kyseinen esitys on yksi pieni osa, palanen, millä tätä meidän tavoitettamme tullaan täyttämään.

Minulla oli kunnia osallistua sekä ympäristövaliokunnan että liikenne- ja viestintävaliokunnan kuulemisiin tämän asian osalta ja olen todella iloinen siitä, että on olemassa hyvin paljon ajatuksia siitä, miten tämä voisi olla jatkossa toteutettavissa. Kun tämä nyt on vain tässä muodossa, mikä tämä kyseinen esitys on — mutta tämä onkin vain lyhytaikainen esitys — niin toivon mukaan seuraavassa vaiheessa, silloin kun tätä romutuspalkkiolakiä seuraavan kerran valmistellaan ja esitellään, tässä ovat mukana sitten myöskin vaihtoehtoiset muodot siihen, mitä aletaan tekemään, kun luovutaan autosta sitten ihan kokonaan ja siirrytään esimerkiksi sähköpyörään tai sitten julkisen liikenteen käyttämiseen. Vaikkei se meillä pohjoisessa olekaan mahdollista, ympäristö on tosiaankin koko Suomen asia, ja yhdessä me näitä asioita viemme eteenpäin.

21.43 Pauli Kiuru kok: Arvoisa puheenjohtaja! Vielä tästä autokannan sähköistymisestä: Tavoitteena on, että 2030 meillä on 250 000 sähköautoa. Se kuulostaa tietysti paljolta, ja tavoite on kova, kun katsoo tätä lähtötilannetta, mutta toisaalta se 250 000 autoa on kuitenkin vain noin 10 prosenttia autokannasta, eli tekemistä riittää.

Ongelma tässä sähköautojen yleistymisessä on se muna—kana-ongelma, että sähköautoja ei hankita, jos ei ole latausinfraa, ja latausinfraa ei taas rakenneta, jos ei ole sähköautoja. Jostain päästä tätä täytyisi lähteä sitten purkamaan. Talousarvioesityksessä ympäristöministeriön hallinnonalalla on kohtuullinen määräraha sähköisen liikenteen infrastruktuurin edistämiseen, niin että taloyhtiöt pystyvät rahoitusta tai tukea siihen hakemaan. Toivottavasti esimerkiksi tämä tuosta vielä laajenee.

21.44 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Haluan nostaa esille vielä yhden seikan, joka todetaan ympäristövaliokunnan lausunnossa tästä hallituksen esityksestä. Nythän tämän romutuspalkkion voi saada, jos hankkii auton, jonka päästöt alittavat 110 grammaa hiilidioksidia kilometriltä. Tämä on varsin korkea raja, kun ottaa huomioon, että EU:n lainsäädännön mukaan vuonna 2020 — eli kahden vuoden päästä ensi vuodesta — EU:ssa myytävien keskimääräisten autojen päästöjen pitää alittaa 95 grammaa kilometriltä ja että meillä on ollut keskiarvona 107 grammaa hiilidioksidia kilometriltä. Toivon, että mikäli tällainen romutuspalkkio jatkuu myös ensi vuoden jälkeen, ollaan huomattavasti kunnianhimoisempia siinä, miten vähäpäästöiseen autoon vaihtamiseen tällaista palkkiota annetaan.

21.46 Ari Torniainen kesk: Arvoisa puhemies! Haluan vielä painottaa tässä keskustelussa sitä, mikä myöskin liikenne- ja viestintävaliokunnassa tuli esille, että jotta saadaan menestyksellisesti toteutettua tämä lainsäädäntö, mikä nyt on, että meillä on määräaikainen romutuspalkkiokokeilu ja sitten myöskin muita mahdollisuuksia, joita on tässä samassa la-

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

kiesityksessä tuotu esille, jotta autokantaa saadaan nuorennettua ja myöskin saadaan autokantaamme paljon vähäpäästöisemmäksi, niin se vaatii kyllä sitten hyvää ja kattavaa tiedottamista romutuspalkkiosta, tästä hintatuesta ja myöskin muuntotuesta, jotta ihmisille on myöskin selvää, minkälaiseen autoon ja milloin sitä tukea pystyy saamaan.

Tästä päätöksestä — itse toivon, että tämä menee yhteisesti eteenpäin, kun nyt näyttää siltä, että tämä mietintökin on yksimielinen — tulee myöskin tiedottaa selkeästi ja kattavasti, sekä näiden myöntämiskriteereistä että menettelyistä. Myöskin sitä toivon, että autoala, joka on tällaisia kokeiluja toivonut ja tätä romutuspalkkiota kokeillut, tukee omalla panoksellaan nyt ja myös mahdollisesti sitten jatkossakin autokannan uusiutumista ja vähäpäästöisten autojen tuleamista Suomeen sekä varmistaa myöskin tämän hinnanalennuksen toteutumisen täysimääräisenä jatkossa.

21.47 Pauli Kiuru kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Hassi mainitsi tämän 110 gramman päästörajan. On totta, että kunnianhimon tasoa pitää nostaa, mutta on myös totta, että se varmasti nousee, kun tekniikka kehittyy ja päästöt sitä kautta pienenevät. Asiantuntijakuulemisessa kävi myös selville, että jos raja nyt vedetään liian alas, niin se rajoittaa markkinoilla olevaa autokantaa ehkä vähän liiankin ronskilla kädellä. Jos ajatellaan vaikka isoa perhettä, joka tarvitsee sitä kuljetuskapasiteettia vähän enemmän, niin vaihtoehdot jäävät vähiin, mutta kun tekniikka kehittyy, niin suunnan on tietysti oltava siihen suuntaan, että päästörajoja pitää laskea alaspäin.

21.48 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa puhemies! On tietysti niin, että politiikkatoimissa pitää olla paitsi oikea ja tavoiteltu suunta myös riittävästi vauhtia ja volyyymia siihen tavoitteeseen pääsemiseksi. Tämä lakiesitys, niin hyvä ja kannatettava kuin se onkin, aiheuttaa pikkaisen huolta sen suhteen, ovatko ne vauhti ja volyyymi nyt riittävät. Olen huolissani siitä samasta asiasta, minkä edustaja Kiuru tässä jo nosti esille, että kun vähäpäästöisen liikenteen tavoitteet ovat kovia — niiden tuleekin ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja päästöjen vähentämiseksi olla kovia — niin se, päästäänkö näihin tavoitteisiin vaikkapa tällä esityksellä, jättää kyllä vielä paljon kysymyksiä ilmaan. Toivoo sopiikin, että tämän kokeilun jälkeen sitten sitä vauhtia ja volyyymia uskalletaan lisätä ja tiedetään se oikea suuntakin entistä varmemmin.

Noin yleisesti ottaen vihreiden ajatuksena on kaiken kaikkiaan ollut ja on edelleen se, että edistetään kullekin alueelle ja kuhunkin käyttötarkoitukseen sopivia vähäpäästöisiä liikennemuotoja. Tässä yhteydessä tulee muistaa, että liikenteen päästöjen pienentämiseksi meidän täytyy myös, yhtä aikaa näiden toimien kanssa, pitää tavoitteena sähkölatauspisteiden yleistymistä ja kaasunjakeluverkon ja erityisesti biokaasun jakeluverkon ja tuotannonkin laajentumista. Esimerkiksi nestemäiset biopolttoaineet sen sijaan on ensisijaisesti kaikei järkevintä säästää ja kohdentaa jatkossa raskaaseen liikenteeseen, joka ei tule varmaankaan sähköistymään ainakaan kovin nopeasti, vielä pitkään aikaan.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 156/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain 5 ja 8 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 115/2017 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 14/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 14/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

21.50 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Tämä on siitä harvinainen varhaiskasvatusta koskeva lakiesitys, että sitä voi kannattaa. Arviolta 6 000 perheen päivähoitomaksut ja varhaiskasvatusmaksut helpottuvat niin paljon, että he pääsevät nollamaksuluokkaan. Kaiken kaikkiaan näitä maksurajoja muuttamalla helpotetaan lapsiperheiden arkea ja taloutta. Tämän arvioidaan aiheuttavan sen, että 4 200 ihmistä pystyy työllistymään vuoteen 2021 mennessä tämän uudistuksen takia. Eli tämä perusuudistus on erittäin kannatettava.

Mutta tiettyä huolta herättää se, että jää hiukan epävarmaksi, millä tavalla nämä kustannukset katetaan. Kustannukset jäävät hallituksen esityksessä kuntien katettavaksi, ja tässä ikään kuin ajatellaan, että kun kuntien kiinteistöveron tuotto on kasvanut, se riittää kompensatioksi. Mutta se, onko tämä rahoitus riittävä, vaatii seuranta.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 115/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 116/2017 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 16/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 16/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

21.52 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Tämä on hyvin samantyyppinen kuin äsken käsitelty lakiesitys. Hallituksen esitys on sinänsä hyvä, mutta rahoitus on jossain määrin epävarma. On aivan erinomainen asia, että oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisten palvelujen piiriin otetaan arviolta noin 49 000 uutta opiskelijaa, mikä tuo tasa-arvon tältä osin

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

perustason tutkinnon opiskelijoiden keskuuteen ja tuo heidät keskenään yhdenvertaiseen asemaan, mutta sivistysvaliokuntakin on kantanut huolta näiden resurssien riittävydestä.

Hallitus on lähtenyt mitoituksessa siitä, että riittää, kun on yksi psykologi tuhatta opiskelijaa kohti ja yksi koulukuraattori 780:tä opiskelijaa kohti. Sivistysvaliokunnan saamisessa lausunnoissa on paljolti kyseenalaistettu näitä peruslähtökohtia, kun otetaan huomioon sekin, että aikuisopiskelijoiden ryhmä on hyvin heterogeeninen ja tässä nyt sitten tämä työkuva laajenee varsin huomattavasti. Haluaisin painottaa myöskin sitä sivistysvaliokunnan korostamaa asiaa, että tämän lisäresurssin, mitä tähän on osoitettu, riittävyttä pitää seurata.

21.54 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa puhemies! Tästä esityksestä voi todeta — niin kuin aina, kun on kyse lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisäämisestä opiskelun yhteydessä — että tietysti kuraattori- ja psykologipalvelujen määrällisesti riittävä ja varhainen tarjoaminen aina vähentää monia kustannuksia aiheuttavia seurauksia pitkällä aikavälillä. Tämä on hyvää ennalta ehkäisevää toimintaa ja erityisen tärkeää tietysti ammatillisen koulutuksen ja ammatillista perustutkintoa suorittavien puolelle, koska nyt tällä hallituskaudella toteutetut ammatillisen koulutuksen leikkaukset ovat kyllä johtaneet siihen tilanteeseen, että entistä useampi perustutkintoa suorittava on vaarassa keskeyttää opintonsa ja tarvitsee tällaista kuraattori- ja psykologitukea varmasti nykyistä vahvemmin.

Tuorein kouluterveyskysely osoitti, että 22,3 prosenttia ammatillisista opiskelijoista on kokenut, ettei ole saanut apua koulukuraattoreilta silloin kun olisivat sitä tarvinneet. Kuraattoreillehan pitää järjestää tällöin lisäkoulutusta myös työnkuvan laajentamiseksi, ja lisäksi seuranta on tärkeää, kuten tässä jo edellä edustaja Hassi totesi.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 116/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

15. Eduskunnan kirjaston kertomus vuodelta 2016

Kertomus K 6/2017 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 10/2017 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 10/2017 vp.

Keskustelu

21.56 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Valitettavasti myöhäisestä ajankohdasta johtuen sivistysvaliokunnasta ei ole päässyt kukaan esittelemään tätä sivistysvaliokunnan mietintöä, ja oma roolini on tässä keskustelussa kirjaston hallituksen puheenjohtajan rooli.

Ensinnäkin haluan tietysti kiittää sivistysvaliokuntaa mietinnöstä ja niistä asioista, joita he ovat tässä mietinnössään esiin ottaneet. Valiokunnan mietinnössä puututaan muun

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

muassa veteraanikansanedustajien haastatteluihin, joita on nelisensataa kappaletta tehty, ja kiitetään myös päätöstä siitä, että myös istuvia kansanedustajia voidaan tietyissä tapauksissa haastatella ikään kuin tämän veteraanikansanedustajan mandaatilla, jos näin voisi sanoa. Huomiota kiinnitetään myös siihen, mikä on kirjaston käyttäjämäärien, asiakasmäärien, lainausmäärien, kehitys. Tässä on menossa tämmöinen isompi trendi, jossa varsinkin paikalle tulleet asiakkaitten määrä on laskussa, koska myös digitaalista aineistoa voidaan käyttää.

Kirjaston toimintakertomuksen käsittelyyn ja tähän prosessiin sinänsä. Tämä kirjaston kertomus on ilmoitettu täysistunnossa saapuneeksi jo huhtikuussa, minkä jälkeen se siirtyi sivistysvaliokuntaan, myös huhtikuussa, ja marraskuussa se on nyt tänne täysistuntoon tullut, ensimmäinen käsittely peruttiin, ja nyt se on toista kertaa. Alkaa mennä hieman liian pitkälle — tietysti, kun ollaan jo aivan marraskuun lopussa ja käsitellään vuoden 2016 kertomusta.

Kirjaston toiminnasta hallituksen puheenjohtajana haluan kertoa vielä sen, että aikaisempi johtaja jäi sairauseläkkeelle ja myöhemmin eläkkeelle ja johtoa on nyt hoidettu elokuusta 2016 lähtien määräaikaisena ja vakinaisen johtajan valinta on ollut tässä koko syksyn työn alla ja uuden johtajan on tarkoitus aloittaa tammikuussa 2018. Paineita siihen suuntaan on, että muutoksia toiminnassa tehdään, sensuuntaisia odotuksia, paineita on, ja tietysti tässä väliaikaisessa tilassa, jossa on ikään kuin vt. johtaja, isojen muutosten tekeminen on johtajan roolissa haastavampaa, eikä sitä häneltä oikeastaan ole suoraan odotettuakaan. — Kiitos.

21.59 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Olen saanut kunnian nytten pidemmän aikaa, useamman vuoden, toimia kirjaston hallituksen jäsenenä ja olen päässyt perehtymään kirjaston toimintaan ja siinä samanaikaisesti harmitellut sitä, että me kansanedustajat emme ole oppineet riittävästi käyttämään tuota hienoa kirjastoa, mikä meillä on käytössä. Kirjasto järjestää myös koulutuksia, ja toivoisin, että kansanedustajat osallistuisivat niihin tai vähintään avustajat osallistuisivat niihin todella paljon. Siellä on saatavissa hyvin paljon tärkeää tietoa.

Eduskunnan kirjasto monine palveluineen on erittäin tärkeä paitsi meille eduskunnan välle myös suomalaisille ainutlaatuisten kokoelmiensa ansiosta. Olen saanut kuulla, että esimerkiksi säätyvaltiopäivien aikaisia valtiopäiväkeskusteluja ei ole juuri muualta helpoaa enää saada käsiinsä. Kirjastossa fyysisesti käyvien asiakkaitten määrä on ollut laskussa, ja sähköisten aineistojen käyttömäärä on kuitenkin onneksi lisääntynyt. Tämän johdosta aukiolotuntien määrää on vähennetty ja kirjaston henkilömäärä on laskussa. Tämä trendi on monissa muissakin kirjastoissa. Kuitenkin uskon, että henkilökohtaisia käyntejä tulee kirjastossa olemaan jatkossakin, ja niiden mahdollistamiselle on annettava riittävät resurssit. Demokraattisessa maassa ylimmän valtioelimen kirjaston sujuva toiminta on kansallinen ylpeydenaihe, ja onhan se myöskin tutkijoille todella tärkeä paikka.

Näin talvisodan alkamisen 78-vuotispäivänä haluan muistuttaa vielä, että Eduskunnan kirjasto on tehnyt todella arvokasta työtä sotaveteraanien henkisen perinnön vaalimisessa järjestämällä näyttelyn Viimeiseen mieheen. Tuo näyttely sisälsi kuvia ja lyhyitä tietoja viime sodissamme palvelleista miehistä ja naisista. Kiitos myös siitä, niin kuin monesta muustakin asiasta, mitä se kirjasto on meille tuottanut.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 127/2017 vp

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen K 6/2017 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.

16. Hallituksen vuosikertomus 2016

Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle valtion vuoden 2016 tilinpäätöksen ja hallituksen vuosikertomuksen tarkastuksesta

Kertomus K 14/2017 vp

Kertomus K 9/2017 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 8/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 1.12.2017 pidettävään täysistuntoon.

17. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 1.12.2017 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 22.05.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen